

PROGRAM ROZVOJA OBCE SELCE NA ROKY 2015-2022

Schválený dňa: 20.10. 2015

Uznesenie: 4/d/2015

Formulár 1 (U 7) Titulná strana dokumentu

Názov:	Program rozvoja obce Selce na roky 2015 – 2022
Územné vymedzenie:	Obec Selce
Územný plán obce schválený:	nie
Dátum schválenia PHS :	20.10.2015
Dátum platnosti:	2015 -2022
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	21.10.2015 na Obecnom úrade v Selciach s odkazom na informačnej tabuli obce Selce

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015

Obsah

Zoznam obrázkov, formulárov a tabuliek	3
ÚVOD	5
Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR.....	8
ČASŤ A.....	10
Analytická časť.....	10
A. I. Analýza vnútorného prostredia	10
A. I. 1 Prírodné pomery	10
A. I. 2 História obce	23
A. I. 3 Obyvateľstvo.....	26
A. I. 4 Miestne hospodárstvo a ekonomická aktivita obyvateľov.....	32
A. I. 5 Technická infraštruktúra obce	37
A. I. 6 Sociálna infraštruktúra obce	43
A. I. 7 Miestna samospráva s jej ekonomickými podmienkami	54
A. I. 8 Kvalita životného prostredia	56
A. II. Analýza vonkajšieho prostredia	57
A. III. Zhodnotenie súčasného stavu územia.....	62
Časť B – Strategická časť	69
B. I. Strategická vízia rozvoja územia obce Selce.....	69
Časť C Programová časť	72
C. I. Prehľad opatrení, projektov a aktivít	72
C. II. Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov.....	82
Časť D – Realizačná časť	89
D. I. Akčný plán	89
D. II. Popis úloh jednotlivých partnerov a postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR.....	89
D. III. Stručný popis komunikačnej stratégie	91
D. IV. Systém monitorovania a hodnotenia	91
E. FINANČNÁ ČASŤ.....	94
E. I. Indikatívny finančný plán PHSR	94
E. II. Model viaczdrojového financovania	94
E. III. Finančný rámec pre realizáciu PHSR Obce Selce	96
E. IV. Systém hodnotenia a zaradovania projektov do financovania	102
ZÁVER.....	103
Prílohy PHSR	104

Zoznam obrázkov, formulárov a tabuliek

Zoznam obrázkov

Obrázok 1 Geografická poloha obce Selce.....	11
Obrázok 2 Poloha obce Selce.....	12
Obrázok 3 Hranice katastra – satelitná mapa	12
Obrázok 4 Zastúpenie druhov pozemkov.....	13
Obrázok 5 Satelitná mapa katastra Obce Selce	14
Obrázok 6 Fyzicko-geografická mapa	16

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Základné údaje o obci k 31.12.2014.....	11
Tabuľka 2 Prehľad úhrnných hodnôt druhov pozemkov v m ²	13
Tabuľka 3 Geomorfologické začlenenie katastra.....	14
Tabuľka 4 Vývoj počtu obyvateľov v obci v rokoch 2008 - 2014.....	27
Tabuľka 5 Prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v rokoch 2008 - 2014	27
Tabuľka 6 Prírastok obyvateľstva sťahovaním (migračné saldo) v rokoch 2008 - 2014.....	28
Tabuľka 7 Veková štruktúra obyvateľov k 31.12.2014	29
Tabuľka 8 Index starnutia a index ekonomického zaťaženia k 31.12.2014.....	29
Tabuľka 9 Rodinný stav obyvateľov k 1.8.2015.....	30
Tabuľka 10 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v roku 2011	30
Tabuľka 11 Náboženská štruktúra obyvateľov v roku 2011	32
Tabuľka 12 Ekonomická aktivita obyvateľstva v roku 2011	34
Tabuľka 13 Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa odvetvia činnosti v roku 2011	35
Tabuľka 14 Vývoj nezamestnanosti v rokoch 2011 - 2014	36
Tabuľka 15 Prehľad bytového fondu podľa obývanosti domov v roku 2011	43
Tabuľka 16 Charakteristiky obývaných domov v roku 2011	43
Tabuľka 17 Charakteristiky neobývaných domov v r. 2011	44
Tabuľka 18 Skutočné plnenie rozpočtu za roky 2012 - 2014	56

Zoznam formulárov

Formulár 1 (U 7) Titulná strana dokumentu	1
Formulár 2 (Ú 1) Zámer spracovania PHSR.....	5
Formulár 3 (Ú 2) Harmonogram spracovania PHSR.....	7
Formulár 4 (Ú 3) Metódy zapojenia verejnosti do prípravy PHSR	8
Formulár 5 (A 8) STEEP analýza vonkajšieho prostredia	62
Formulár 6 (A 10) SWOT analýza	64
Formulár 7 (S 1) Hierarchia strategických cieľov.....	71
Formulár 8 (P 1) Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí.....	72
Formulár 9 (P 2) Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHSR	82
Formulár 10 (P 4) Formulár na prípravu projektov.....	87
Formulár 11 (R 5) Plán hodnotenia a monitorovania.....	92
Formulár 12 (F 5) Indikatívny rozpočet - sumarizácia	94
Formulár 13 (F 5) Model viacdrojového financovania - intervenčná matica.....	96
Formulár 14 (F 2) Finančný rámec pre realizáciu PHSR obce	97

Formulár 15 (F 3) Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov	102
Formulár 16 (Z 1) Schválenie PHSR	103

ÚVOD

Formulár 2 (Ú 1) Zámer spracovania PHSR

Zámer spracovania PHSR	
Názov dokumentu:	Program rozvoja obce Selce na roky 2015 - 2022
Forma spracovania:	- pracovníkmi samosprávy - proces spracovania v súlade s metodikou na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC, ktorá bola vydaná Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR v znení zákona č. 309/2014 Z. z., verzia 2.0; bude rešpektovať povinné prílohy, plánovacie a podporné dokumenty k metodike a postup tvorby navrhovaný metodikou. Spracovanie dokumentu bude rešpektovať princíp partnerstva a bude vykonaný participatívnym spôsobom so zapojením zamestnancov, poslancov obecného úradu a širokej verejnosti.
Riadenie procesu spracovania:	- vytvorenie pracovnej skupiny - zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou (informovanie) - samotné spracovanie programu rozvoja obce Za riadenie procesu spracovania bude zodpovedať starostka obce Selce Mgr. Mária Šulcová
Obdobie spracovania:	február 2015 – október 2015
Forma financovania:	Náklady na spracovanie PRO obce Selce 2015- 2022 budú financované z vlastných finančných zdrojov obce, schváleného rozpočtu na vypracovanie stratégie a nebudú znamenať dodatočné zaťaženie rozpočtu obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej aj PHSR) je rozvojový dokument, ktorý sa spracováva na regionálnej aj miestnej úrovni v súlade so **zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja** v znení neskorších predpisov.

Tento zákon definuje program rozvoja obce ako „strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.“

Tento zákon ďalej ustanovuje povinnosť každej obci vypracovať dokument zameraný na regionálny rozvoj a to Plán hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, ktorý je potrebný na získanie finančnej podpory z verejných zdrojov (európskych, štátnych, ale i regionálnych a pod.).

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy, vychádzajúcim z poznania situácie a konkrétnych potrieb občanov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov na území obce. Formuluje predstavu o budúcnosti spolu s aktivitami a projektmi na jej zabezpečenie.

Tvorba PHSR obce Selce je vytvorená za účasti všetkých záujmových skupín, ktoré v obci pôsobia; ponúka jedinečnú príležitosť, ako sa dozvedieť, čo a kto v obci pripravuje. Hlavným cieľom je na základe všetkých získaných relevantných výsledkov, na základe analýz vytvoriť program rozvoja daného územia. Rozvojový dokument s dlhodobým výhľadom sa obecne zastupiteľstvo a starosta obce rozhodli vypracovať na obdobie 7 rokov s dlhodobým výhľadom na 10 rokov. Cieľom dokumentu je navrhnúť systematickú a funkčne trvalo udržateľnú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Selce

a na víziu obce. Ďalším cieľom dokumentu je zosúladiť hospodársky rozvoj s jeho prírodným, kultúrno-historickým a sociálnym potenciálom, so stratégiou rozvoja regiónov, ktoré majú určené podporované priority a ciele, ktoré sú i v tomto dokumente zohľadňované. Výsledkom má byť kvalitný a uskutočniteľný dokument, ktorý má za sebou mobilizáciu vnútorných zdrojov, hmotných, finančných ale hlavne ľudských zdrojov, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou implementácie rozvojovej stratégie PHSR.

Podľa § 8 ods. 3 zák. č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov program rozvoja obce pozostáva z:

a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,

c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,

d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov,

e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

Program rozvoja obce je dokumentom otvoreným a na základe výsledkov hodnotenia a stavu implementácie jednotlivých aktivít môže byť aktualizovaný a dopĺňaný.

Metodika spracovania postupu PR obce Selce

Presný rozsah a obsah dokumentu je definovaný platnou Metodikou na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z., verzia 2.0, ktorá je nástrojom na exaktné vypracovanie programového dokumentu na úrovni obce. Metodika definuje popis tvorby dokumentu, ako aj časový harmonogram prípravy tvorby PRO.

Do procesu tvorby PRO obce Selce bol aplikovaný prístup kombinujúci expertné metódy s využitím miestnych znalostí pochádzajúcich od miestnych aktérov-starostu, poslancov OZ a obyvateľov, s ktorými boli uskutočnené neformálne rozhovory na tému budúceho smerovania rozvoja obce. Hlavným partnerom pre zabezpečenie občianskej participácie boli poslanci obecného zastupiteľstva.

Plánovací postup a harmonogram spracovania PHSR

Starostka obce a obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 13.02. 2015 prerokovalo prípravu a obstaranie PR obce Selce a schválilo zámer vypracovať PR obce Selce.

Pri vypracovaní PR obce je nutné vychádzať z relevantných zdrojov. Pre obec Selce sú to zdroje na lokálnej úrovni, ale aj na krajskej a národnej úrovni.

Vstupnými údajmi pre spracovanie PR boli dokumenty obecného úradu a prioritou boli potreby obyvateľov obce a rozvoja územia obce, materiály od poslancov OZ, ktorí sa problematikou zaoberajú, literatúra a metodika pre spracovanie PR, stretnutie s verejnosťou, prieskum verejnosti, rôzne štatistické údaje a pod.

V období od februára 2015 do septembra 2015 boli uskutočnené terénne prieskumy a následne bol pripravený koncept strategickej a programovej časti programu rozvoja vo forme námetov a návrhov projektov. Pripravený materiál bol niekoľkokrát prediskutovaný s predstaviteľmi obce. Dôraz bol kladený i na názor obyvateľstva, preto boli obyvatelia prostredníctvom informačnej tabuli upozornení na prebiehajúci proces strategického plánovania rozvoja obce s možnosťou zapojení do plánovacieho procesu formou dotazov, pripomienok, návrhov, mohli vyjadriť svoje ekonomické a sociálne záujmy, svoju spokojnosť, či nespokojnosť voči vyšším orgánom obce a svojimi pripomienkami vyjadriť vlastné pocity, to čo by chceli zlepšiť, navrhnúť, vybudovať, prípadne zmeniť vo svojej obci. Dotazy a nápady mohli tlmočiť priamo na obecnom úrade alebo prostredníctvom poslancov OZ. Prípadne, písomné návrhy doručiť osobne na obecný úrad, bežnou korešpondenciou, prípadne e-mailom. Občania, podnikatelia a jednotlivé združenia využili možnosť ústneho podania svojich názorov prostredníctvom poslancov OZ. Celkovo zapojenie do plánovacieho procesu bola nízka. Pri zostavení rozvojových priorít preto rozhodovali prevažne poslanci OZ. Stanovené priority plánu rozvoja obce poslancami OZ boli následne vyvesené na úradnej tabuli s možnosťou pripomienkovania a občania mohli opätovne vyjadriť svoje návrhy k plánovaným zámerom obce. Vstupné podklady pre vypracovanie dokumentu PHSR boli analyzované a zapracované do pripraveného návrhu výsledného dokumentu. Vybrané časti programového rozvoja boli pripravené na schválenie v obecnom zastupiteľstve.

Vypracovaním programu PHSR plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky Európskej únie - princíp programovania. Programový dokument je previazaný s operačnými programami Národného plánu regionálneho rozvoja SR, ako aj Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja VÚC- Banskobystrického samosprávneho kraja¹, diverzifikovanou regionálnou politikou Banskobystrického samosprávneho kraja. Na základe týchto programových dokumentov sa realizuje podpora regionálneho rozvoja zo zdrojov EÚ.

Zostavenie finálneho dokumentu zabezpečila starostka obce Selce p. Mgr. Mária Šulcová v úzkej spolupráci s poslancami obecného zastupiteľstva.

Formulár 3 (Ú 2) Harmonogram spracovania PHSR

Termín (rok 2015)	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Úvod									
Analytická časť									
Strategická časť									
Programová časť									
Realizačná časť									
Finančná časť									
Záver									

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

¹ V čase vypracovávania PHSR Selce, BBSK ešte nemal schválený PHSR.

Formulár 4 (Ú 3) Metódy zapojenia verejnosti do prípravy PHSR

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadňovanie názorov verejnosti
Verejné informačné tabule	X	X	X
Telefónna linka		XXX	
Stretnutia s odborníkmi a poradenstvo	X	X	X
Prieskum verejnej mienky prostredníctvom poslancov	XXX	XXX	X
Návštevy podobných lokalít	X	X	
Rokovania za prítomnosti starostky a poslancov OZ	X	X	X
Spracovanie a vyhodnotenie	X		

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

Vypracovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Selce poukazuje na najvhodnejšie oblasti rozvoja obce, pričom stanovuje špecifické ciele, opatrenia a aktivity na ich realizáciu. Bude nevyhnutné prepojiť tento program s aktuálnymi výzvami jednotlivých riadiacich orgánov na predkladanie projektov v novom programovacom období 2015-2022 a snažiť sa v čo najväčšej miere využiť prostriedky zo štrukturálnych fondov Európskej únie.

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Základné ciele rozvoja obce Selce stanovil PHSR mikroregiónu Krupinská planina a PHSR obce Selce na obdobie 2007 - 2013.

Vízia obce uvedená v predchádzajúcom PHSR obce Selce:

„Obec Selce má potenciálne predpoklady byť pre svojich občanov miestom pre pokojné bývanie, v zdravom a čistom prostredí. Vízia bude pokračovaním kresťanských a rodinných tradícií v rozvoji a živote obce. Cieľom je postupné využitie prírodného potenciálu obce so zabezpečením jej ekologickej stability, vybudovanie obce urbanisticky usporiadanej, zabezpečenej bytovou a občianskou vybavenosťou, s potrebnou technickou a sociálnou infraštruktúrou. Naplnenie cieľovej rozvojovej vízie by malo priniesť nové možnosti pre rozvoj podnikania, vznik pracovných príležitostí v obci a jej okolí, priaznivé podmienky pre materiálne zabezpečený a duchovne bohatý život. Obec by mala poskytovať svojim obyvateľom priaznivé podmienky pre záujmové, kultúrne, športové a iné vyžitie, najmä možnosti oddychu a rekreácie, pri primeranom zdravotnom a sociálnom zabezpečení. Neoddeliteľnou súčasťou rozvojovej vízie obce je i vybudovanie občianskej spoločnosti na princípoch spolužitia aktivity a solidarity, s dobrými medziľudskými vzťahmi.“

Schéma strategických cieľov PHSR obce Selce na roky 2007 – 2013:

- Strategický cieľ č.1 -Rozvoj ľudských zdrojov
- Strategický cieľ č.2- Racionálne využívanie prírodného potenciálu
- Strategický cieľ č.3- Dobudovanie a rozvoj technickej infraštruktúry
- Strategický cieľ č.4- Dobudovanie a rozvoj sociálnej infraštruktúry
- Strategický cieľ č.5- Zabezpečenie ekonomickej stability samosprávy

Ďalej PHSR definovalo prioritné osi, ktoré mali predstavovať hlavné cieľové oblasti rozvoja s konkrétnymi opatreniami.

Výsledky hodnotenia zrealizovaných opatrení sú uvedené v časti prílohy vo formulári č. Ú 6 Ex – post hodnotenie predchádzajúceho PHSR vrátane hodnotenia čerpania finančných prostriedkov pri realizácii PHSR (realizované aktivity, projekty).

Medzi najvýznamnejšie investičné akcie obce patria:

- rekonštrukcia stredu obce
- rekonštrukcia miestnych komunikácií
- rekonštrukcia domu smútku – spevnenie základov, podlahy, múrov, náter strechy,
- požiarnej zbrojnice – okná, dvere, obklad
- výmena okien na obecnom úrade a kultúrnom dome, dverí a pece v kultúrnom dome
- vybudovanie autobusovej zastávky a prístreškov na 3 obecné studne
- odkúpenie budovy s.č. 2 od COOP Jednoty SD (predajňa)
- zakúpenie ozvučenia na spoločenské akcie
- oprava striech na vodných stavbách, zabezpečenie merania a chlórovania na vodojeme

Okrem toho obec pravidelne organizovala rôzne spoločenské podujatia pre občanov a návštevníkov obce: Deň detí, Hody v obci so svätou omšou v Závoze, Verejné stretnutie s občanmi spojené s posedením pri príležitosti mesiaca úcty k starším a jubilantmi, Privítanie procesie putujúcej do Rykynčíc, Mikuláš, Koledy, Silvester spojený s Novoročným prípitkom.

Z aktivít, ktoré obec realizovala po roku 2007 vyplýva jej zameranie na riešenie predovšetkým otázok základnej vybavenosti infraštruktúrou a občianskou vybavenosťou. Nesporne pozitívnym prínosom všetkých realizovaných aktivít je nadobudnutie skúseností manažmentu obce v oblasti prípravy, riadenia i následného vyúčtovania veľkých i menších projektov v rôznych oblastiach. Rovnako aj skúsenosti v oblasti prípravy a realizácie verejného obstarávania. Všetky tieto aktivity sú jednoznačným prínosom pre obec a jej obyvateľov, avšak boli realizované na základe vyplývajúcich potrieb a nevyhnutnosti.

Opatrenia z predchádzajúceho PHSR, ktoré sa či už z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov alebo iných dôvodov nepodarilo zrealizovať budú zapracované v aktuálnom strategickom dokumente.

ČASŤ A

Analytická časť

Analytická časť je založená na databáze informácií a ukazovateľov, obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie a odhad budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia obce.

Analytická časť pozostáva z komplexnej situačnej analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia. Jej výsledky predstavujú nevyhnutný predpoklad pre definovanie rozvojovej stratégie, stanovenie strategických cieľov a priorít.

Rozvojová úroveň priestoru a teda i obce je ovplyvnená tromi základnými podmienkami:

- **disponibilitou rozvojového potenciálu,**
- **schopnosťou využitia rozvojového potenciálu, vonkajším prostredím, ktoré tvorí legislatíva, ekonomický rozvoj spoločnosti,**
- **disponibilita verejných zdrojov a systém ich prerozdelenia.**

Rozvojový potenciál obce tvorí jej územná a ekonomická priestorová štruktúra, ktorá je systemizovaná v týchto skupinách:

- **prírodné zdroje,**
- **obyvateľstvo,**
- **miestne hospodárstvo,**
- **technická infraštruktúra,**
- **sociálna infraštruktúra,**
- **miestna samospráva s jej ekonomickými podmienkami.**

Keďže jednotlivé podsystémy priestorovej štruktúry sú navzájom späté je ťažké určiť, ktorý z uvedených faktorov je najdôležitejší. Preto pri analýze rozvojových faktorov a rovnako pri ich prognózovaní je potrebné venovať dostatočnú pozornosť všetkým faktorom.

A. I. Analýza vnútorného prostredia

Analýza vnútorného prostredia obsahuje komplexnú analýzu súčasného stavu územia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát podľa jednotlivých oblastí vrátane finančnej a hospodárskej situácie.

A. I. 1 Prírodné pomery

Zemepisná poloha obce

Územie obce Selce je samostatný samosprávny územný celok, ktorý tvorí jedno katastrálne územie, a to katastrálne územie Selce.

Obec Selce sa nachádza na juhu stredného Slovenska. Patrí na základe územno-správneho členenia do Banskobystrického kraja (juhovýchodná časť), regiónu Hont a okresu Krupina. Vzhľadom k tomu, že obec je otvorenou ekonomickou a sociálnou jednotkou s väzbami na svoje okolie je dôležité, kde sa v tomto priestore nachádza.

Tabuľka 1 Základné údaje o obci k 31.12.2014

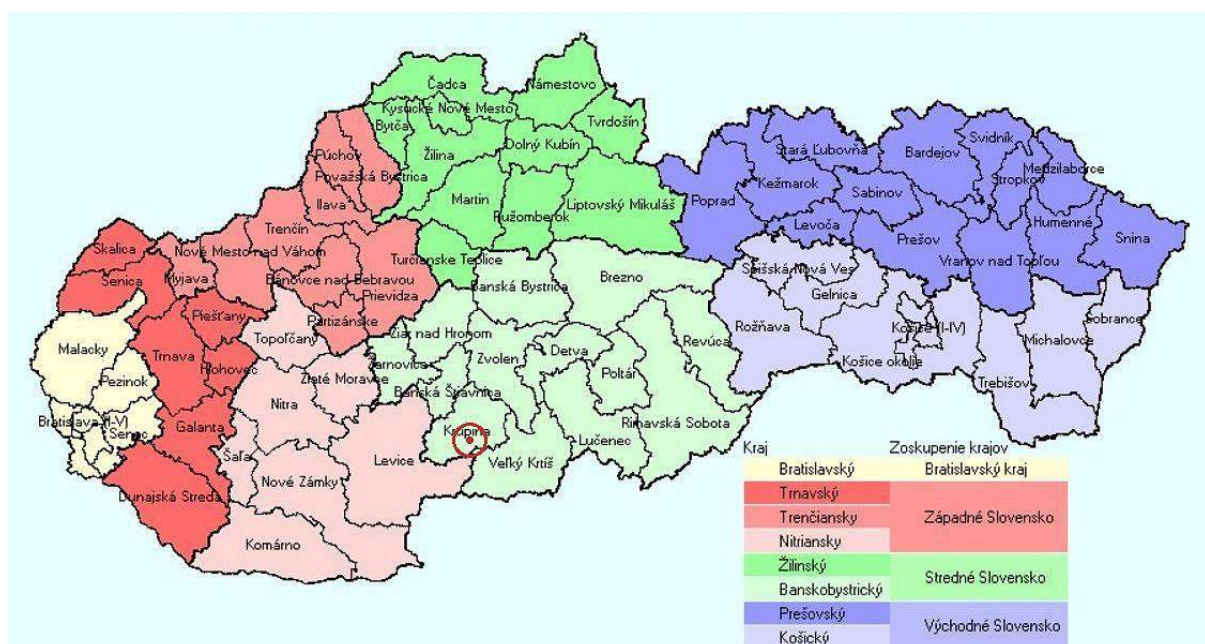
Kód obce/Štatistická územná jednotka	518743
Štát	Slovensko
Kraj	Banskobystrický kraj
Okres	Krupina
Región	Hont
Nadmorská výška	320 m. n. m.
Súradnice	GPS: 48°15'18" N, 19°2'33" E
Rozloha	514 ha
Počet obyvateľov	103
Hustota osídlenia	40,06 obyv./km ²
Prvá písomná zmienka	1135
Starosta	Mgr. Mária Šulcová
Poštové smerovacie číslo	962 51 Čabradský Vrbovok
Evidenčné číslo vozidla	KA
Tel. predvoľba	+421-45
Telefón – obecný úrad Selce	045/55 971 63
Webová stránka obce	////
E-mail – obecný úrad Selce	maria.sulcova@gmail.com

Zdroj: ŠÚ SR, Katasterportal.sk - vlastné spracovanie

Obec Selce leží 14 km južne od okresného mesta Krupina. Nachádza sa v kotline uzatvorenej od západu Štiavnickými a Krupinskými vrchmi, od severu pohorím Javorie a od juhu sú to Cerovské a Čabradské hory. Katastrálne územie obce je kompaktné s celkovou rozlohou 514 ha. Najvyšším bodom obce je vyvýšenina zvaná „Vršok“, ktorá má 347 m. n. m. Cez obec preteká potok Badín, ktorý vteká do potoku Jalšovík. Po východnej strane chotára preteká potok Vrbovok.

Obec Selce susedí so štyrmi katastrálnymi obcami a to: Medovarce, Uňatín, Dolný Badín, Čabradský Vrbovok, Drienovo.

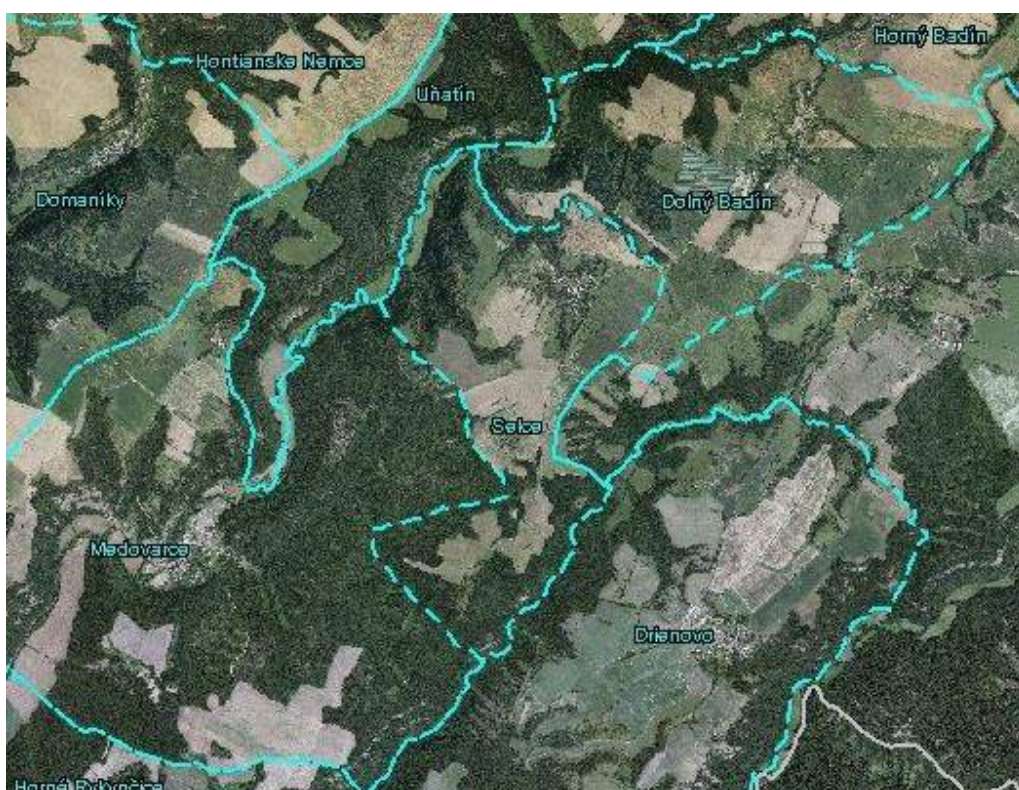
Pri pohľade na širšie vzťahy, územie obce susedí s Nitrianskym krajom na západe, Košickým krajom na východe, s Trenčianskym a Žilinským krajom na severe a s Maďarskom na juhu.

Obrázok 1 Geografická poloha obce Selce (Zdroj: geografiapreziakov.webnode.sk)

Obrázok 2 Poloha obce Selce (Zdroj: Mapy Google)

Obrázok 3 Hranice katastra – satelitná mapa

(Zdroj: Pôdne Mapy - ©Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy – Ortofotomapa© EUROSENSE s.r.o. – Ortofotomapa© GEODIS SLOVAKIA s.r.o. – CHVU, UEV, BIOTOP, DROP, SYSEL © Štátna ochrana prírody SR)

Prírodný potenciál obce

Prírodné podmienky obce sú ovplyvnené geologickými pomermi a charakterom reliéfu. Z hľadiska typu krajiny patrí kataster a jeho okolie do krajinnoekologického komplexu pahorkatín a nízkych plošinných predhorí s ornou pôdou. Krajina je ovplyvnená intenzívnym poľnohospodárstvom a prevažuje mozaikovitý charakter poľnohospodárskych „lánov“ popretkávaných najmä brehovými porastmi potokov, poľnými cestami a čiastočne i

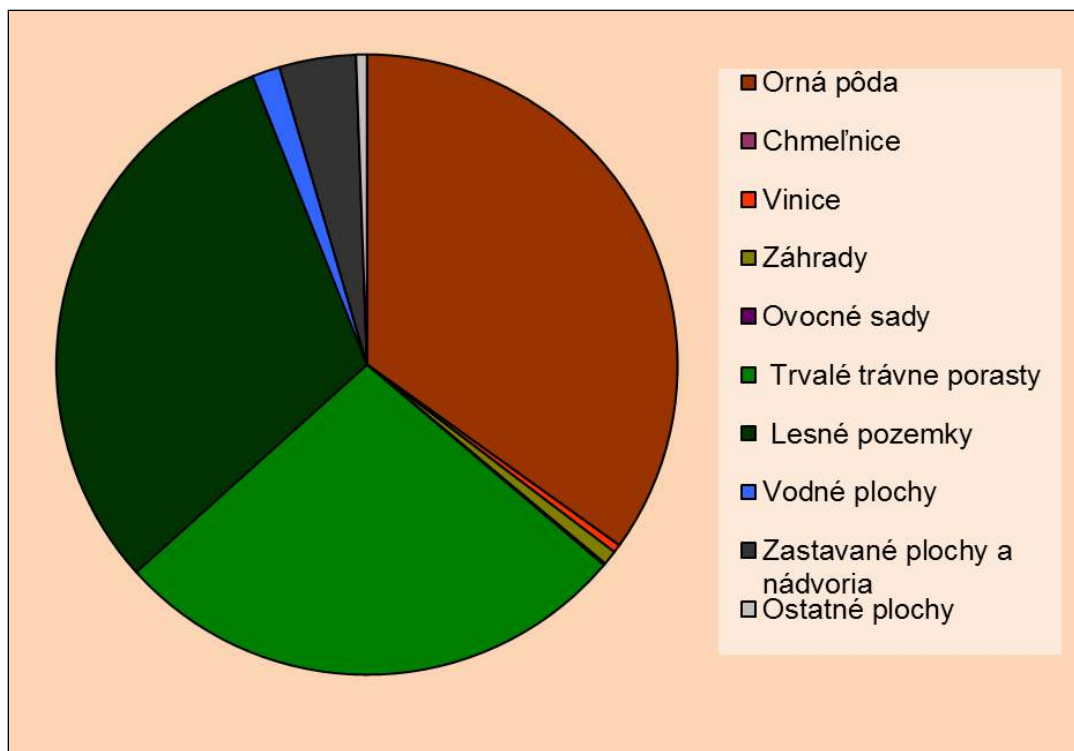
roztrúsenou stromovou a kríkovou vegetáciou. Reliéf katastra obce je mierne zvlnený. Osídlená časť sa z východnej a západnej strany zvažuje do údolia potoka Badín.

Na území katastra polovicou z rozlohy územia prevažuje orná pôda, ktorá sa rozprestiera väčšinou na južnej a východnej strane, ale aj v centrálnej časti katastra. Lesné plochy sa nachádzajú zväčša v západnej časti územia katastra obce. Poloha, štruktúra pôdneho fondu a podnebie predurčujú kataster na využitie v poľnohospodárstve.

Tabuľka 2 Prehľad úhrnných hodnôt druhov pozemkov v m²

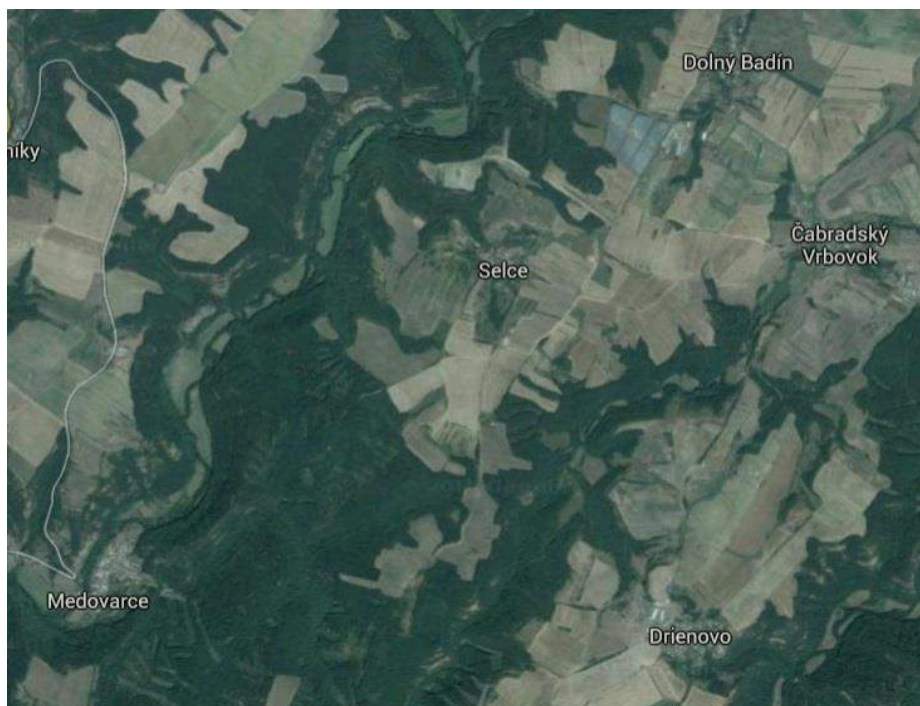
Celková výmera	5 135 610
Poľnohospodárska pôda spolu	3 252 680
Z toho:	
- Orná pôda	1 792 654
- Chmeľnice	0
- Vinice	21 900
- Záhrady	39 118
- Ovocné sady	4 561
- Trvalé trávne porasty	1 394 447
Pôda nepoľnohospodárska spolu	1 882 930
Z toho:	
- Lesné pozemky	1 574 783
- Vodné plochy	74 578
- Zastavané plochy a nádvorja	204 461
- Ostatné plochy	29 108

Zdroj: Katasterportál.sk

Obrázok 4 Zastúpenie druhov pozemkov

(Zdroj: Katasterportál.sk, vlastné spracovanie)

Obrázok 5 Satelitná mapa katastra Obce Selce

(Zdroj: Snímky © 2015 CNES / Astrium, Údaje máp © 2015 Google)

Z hľadiska **geomorfologického** patrí územie katastra do geomorfologickej jednotky územia Slovenské stredohorie a do celku Krupinská planina, kde sa nachádza v jej západnej časti.

Tabuľka 3 Geomorfologické začlenenie katastra

Sústava	Alpsko-himalájska
Podsústava	Karpaty
Provincia	Západné Karpaty
Subprovincia	Vnútorne Západné Karpaty
Oblasť	Slovenské stredohorie
Celok	Krupinská planina
Podcelok	Bzovická pahorkatina

Zdroj: Enviroportál.sk

Geologický podklad

Geologický podklad územia katastra tvoria neogénnevulkanity – pyroxénické a amfibolické-pyroxénické andezity (staršie stratovulkány stredného SK) z obdobia bádenu. Z hľadiska inžinierskogeologickej stavby možno územie rozdeliť na dve časti. Západnú až severozápadnú časť tvorí rajón kvartérnych deluviálnych sedimentov, ostatnú časť predstavuje rajón predkvartérnychvulkanoklastických sedimentov. V rámci kvartérneho pokryvu pokrývajú značne prevažujúcu plochu územia bližšie geneticky nešpecifikované sedimenty svahovín a suťovín, iba na severovýchodnom cípe územia možno nájsť pokryv riečného pôvodu. Ide o eluviálno-deluviálne sedimenty – piesčité štrky s hlinitým pokryvom.

Sedimenty svahovín a sut'ovín sú tenké, prípadne pri nich vystupujú horniny a vulkanické pyroklastiká (tufy, tufity).

Povrch

Územie katastra obce Selce patrí z hľadiska geomorfologických jednotiek do Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, geomorfologickej oblasti Slovenské stredohorie, geomorfologického celku Krupinská planina a g. podcelku Bzovická pahorkatina. Prevažnú časť katastra obce Selce tvorí mierne členitá, inverzná pahorkatina, iba na severozápadnom okraji v blízkosti rieky Krupinica ide o nerozčlenenú rovinu a na juhovýchodnom okraji o stredne členitú vrchovinu. Lokality s výškovo členitejším terénom tu majú charakter prevažne vrchovinných plošín a planiny.

Ovzdušie

Územie možno zaradiť do teplej klimatickej oblasti. Západná a juhovýchodná časť územia spadajú do teplého, veľmi suchého až suchého klimatického okrsku s miernou zimou. Východnú a severozápadnú časť predstavuje teplý, mierne suchý až mierne vlhký klimatický okrsek s miernou až chladnou zimou. Priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje v rozmedzí 550-600 mm, priemerná ročná teplota v intervale 8-9 stupňov Celsia. Počet dní sa snehovou pokrývkou je 40-60, počet vykurovacích dní 220-240. Zaťaženie územia teplotnými inverziami má priemerné hodnoty, územie sa nachádza v oblasti zníženého výskytu hmiel podhorských až horských svahových polôh.

Vodstvo

Kataster obce Selce sa nachádza v hlavnom povodí rieky Ipľ. Po severozápadnej strane ohraničuje územie rieka Krupinica, ktorá je pravostranným prítokom Ipľa, po juhovýchodnej strane je to potok Vrbovok, ktorý je pravostranným prítokom rieky Litava. Tá sa následne z ľavej strany vlieva do Krupinice. Z hľadiska režimu odtoku sa územie sa nachádza vo vrchovinnno-nízinnej oblasti s dažďovo-snehovým režimom odtoku. Najnižší odtok sa viaže na mesiac september, v zimných mesiacoch nastáva akumulácia vody a najvyššie hodnoty odtoku sú dosahované v mesiaci marec. Podružné zvýšenie vodnosti koncom jesene a začiatkom zimy dosahuje výrazných hodnôt. Územie má miernu prietočnosť. Oblasť sa zaraďuje do hydrogeologického regiónu neovulkanitov Krupinskej planiny, Ostrôžok a Pôtorskej pahorkatiny s puklinovým typom priepustnosti.

Pôdy

Na väčšine územia sa vyskytuje pôdny typ kambizeme (pôdna jednotka kambizeme modálne a kultizemné nasýtené až kyslé so sprievodnými rankrami a kambizemamipseudoglejovými zo stredne ťažkých až ľahkých skeletnatých zvetralín nekarbonátových hornín). V severovýchodnej časti katastrálneho územia možno nájsť aj luvizeme (pôdna jednotka

luzizemepseudoglejové luvizemné zo sprašových hĺn, lokálne kambizeme z kvartérnych a terciérnych skeletnatých sedimentov). Pôdy majú hlinitú zrnitosť, veľkú retenčnú schopnosť a strednú priepustnosť. Vlhkostný režim pôd je mierne vlhký, pôdna reakcia má hodnoty 19-18.

Fytogeografické a zoogeografické začlenenie územia

Z hľadiska fytogeograficko-vegetačného členenia sa územie nachádza v dubovej zóne, sopečnej oblasti, okrese Juhoslovenská kotlina a podokrese Lučenecká kotlina. Potenciálnu prirodzenú vegetáciu by tu tvorili dubové a dubovo-cerové lesy, najmä v severnej polovici územia spolu s karpatskými dubovo-hrabovými lesmi a v južnej polovici spolu s nížinnými hygrofilnými dubovo-hrabovými lesmi. V severozápadnom okraji v blízkosti rieky Krupinica by bolo možné pozorovať aj jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy). V rámci zoogeografického členenia ide o provinciu listnatých lesov, podkarpatský úsek

Obrázok 6 Fyzicko-geografická mapa

(Zdroj: Enviroportál.sk)

Z **pôdných** typov podľa portálu Pôdne mapy.sk pokrývajú územie katastra kambizeme a luzizeme a z pôdných druhov stredne ťažké piesočnato hlinité pôdy.

Hydrologické pomery - prirodzenou osou sídelných štruktúr katastra je potok Badín, ktorý sa vlieva do potoka Jalšovík a ten sa vlieva do riečky Krupinica, ktorá preteká západnou

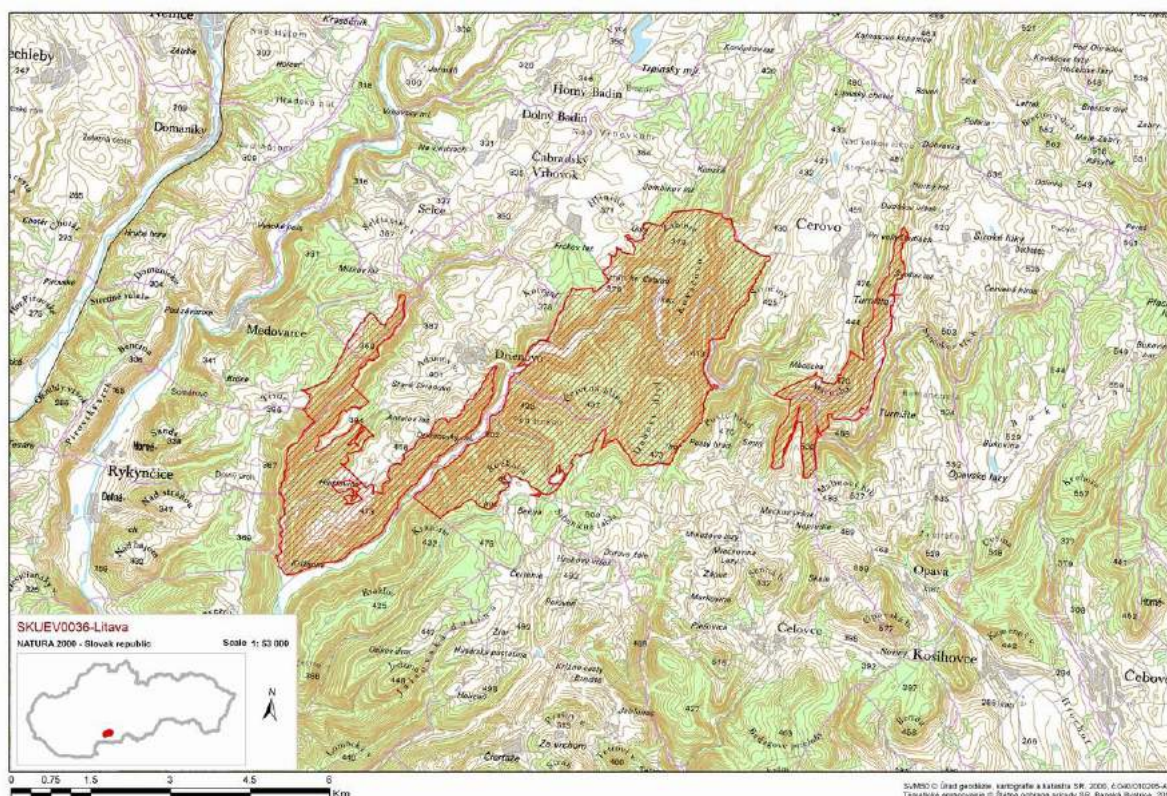

časťou katastra a pri meste Šahy sa vlieva do rieky Ipel' a následne do Dunaja. Po východnej strane chotára preteká potok Vrbovok. Celé územie katastra je v správe povodia Stredného

Flóra a fauna katastrálneho územia obce Selce v okrese Krupina: všeobecná charakteristika a významné nálezy

Roman Cséfalvay

Katastrálne územie obce patrí do orografického celku Krupinská planina, ktorá v rámci územia Slovenska predstavuje teplú a mierne teplú klimatickú oblasť. Leží na rozhraní panónskeho a alpského bioregiónu. Vysoký stupeň zachovalosti prírodných hodnôt územia dokladá vyhlásenie územia európskeho významu Litava (SKUEV0036) s výmerou 2629,70ha, ktoré zasahuje do južnej časti katastrálneho územia obce (obr.1).

Obrázok 7 Mapa územia európskeho významu Litava

(zdroj Štátna ochrana prírody SR)

Flóra.

Floristicky je najzaujímavejšia tá časť katastra obce, ktorá siaha k hranici panónskeho bioregiónu –

územia teplých pahorkatín na južnom Slovensku. Predstavujú sa s pôvodnou xerothermnou vegetáciou a mezofilnými lúkami v údolí. Lúčne biotopy sú reprezentované aluviálnymi psiarkovými lúkami a vlhkými lúkami v údolí rieky Krupinice. Lesy patria prevažne do bukovo-dubového a do dubovo-bukového vegetačného stupňa. Typickými drevinami sú dub cerový, dub zimný, dub letný a hrab obyčajný, lesné spoločenstvá v údolí Krupinice sú

reprezentované druhmi vrb a jelšou lepkavou. Typickými jarnými druhmi kvitnúcich rastlín sú snežienka jarná (*Galanthus nivalis*), blyskáč jarný (*Ranunculus ficaria*) a fialka voňavá (*Viola odorata*). Na suchých stanovištiach rastie prvosienka jarná (*Primula veris*) a prvosienka vyššia (*Primula elatior*). Na jeseň sa na mezofilných lúkach vyskytuje jesienka obyčajná (*Colchicum autumnale*, obr.2). Z chránených a ohrozených druhov sa v území vyskytujú ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), kukučka vencová (*Lychnis coronaria*), konvalinka voňavá (*Convallaria majalis*), prilbovka dlholistá (*Cephalanthera longifolia*), vstavač purpurový (*Orchis purpurea*).

Obrázok 8 Jesienka obyčajná (*Colchicum autumnale*). Foto R. Cséfalvay

Fauna.

Fauna katastrálneho územia je viazaná na pestrú škálu biotopov, od lesných a xerothermných biotopov až po vlhké stanovišťa v údolí Krupinice. Dubovo-hrabové lesy, predovšetkým staré stromy

na bývalých pasienkoch predstavujú biotop „európsky významných druhov“, t.j. druhov zahrnutých v prílohách II a IV Smernice Rady Európskeho spoločenstva 92/43/EEC o ochrane biotopov, voľne žijúcich rastlín a živočíchov, ktoré si vyžadujú prísnu ochranu. Medzi hmyzími zástupcami patria roháč obyčajný (*Lucanus cervus*, obr. 3) a fuzáč veľký (*Cerambyx cerdo*, obr. 4, 5). V lesoch s dostatkom mŕtveho dreva a ležaniny sa vyskytuje ďalší európsky významný druh plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*, obr. 6). V trúchne starých stromov sa vyvíjajú larvy zlobenca premenlivého (*Gnorimus variabilis*, obr. 7), ktorý je v Červenom zozname zaradený medzi zraniteľné druhy podľa kategórií IUCN (Holečová, Franc 2001). Xerothermné svahy obývajú zákonom chránené druhy cikáda viničná (*Tibicina haematodes*, obr. 8), mravcolevčíernobruchý (*Myrmeleon formicarius*) a májka obyčajná (*Meloe proscarabeus*, obr. 9).

Obrázok 9 Roháč obyčajný (Lucanus cervus). Foto R. Cséfalvay

Obrázok 10 Fuzáč veľký (Cerambyx cerdo). Foto R. Cséfalvay

Obrázok 11 Strom s pobytovými znakmi (výletovými otvormi) fuzáča veľkého. Foto R. Cséfalvay

Obrázok 12 Plocháč červený (Cucujuscinnaberinus), larva. Foto R. Cséfalvay

Obrázok 13 Zdobenec premenlivý (Gnorimusvariabilis). Foto R. Cséfalvay

Obrázok 14 Májka obyčajná (Meloeproscarabeus). Foto R. Cséfalvay

Obrázok 15 Cikáda viničná (*Tibicinahaematodes*), nymfa. Foto V. Janský

Z plazov a obojživelníkov sa na území vyskytujú zákonom chránené druhy užovka obojková (*Natrix natrix*) a salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), ďalej druhy európskeho významu viazané na vodné prostredie užovka fľakaná (*Natrix tessellata*), ropucha zelená (*Bufo viridis*) a kunkažltobruchá (*Bombina variegata*). Na xerothermných svahoch sa vyskytuje ďalší významný druh európskeho významu jašterica múrová (*Podarcis muralis*) a potvrdený je aj výskyt krátkonôžky štíhlej (*Ablepharus kitaibelii*).

Vtáctvo Krupinskej planiny vrátane lokalít v katastri obce bolo sledované viacerými autormi, vid' Urban (2005). Z významných druhov sa na poliach a mokrých stanovištiach vyskytujú volavka biela (*Egretta alba*, obr. 10) a volavka popolavá (*Ardeacinerea*, obr. 11). Lesné biotopy sú hniezdiskom vzácného bociana čierneho (*Ciconia nigra*, obr. 12).

Obrázok 16 Volavka biela (*Egretta alba*). Foto J. Kautman

Obrázok 17 Volavka popolavá (*Ardeacinerea*). Foto J. Kautman

Obrázok 18 Bocian čierny (*Ciconianigra*). Foto J. Kautman

Medzi významné druhy kôrovcov výskytom viazaným na tečúce vody patrí rak riečny (*Astacus astacus*, obr. 13). Recentne sa vyskytuje vo vodách Litavy a Krupinice, nálezy z územia boli aj publikované (Svitoketall., 2007). Jedná sa o zákonom chránený, európsky významný druh, uvedený v prílohe V. smernice o ochrane biotopov.

Obrázok 19 Rak riečny (*Astacus astacus*). Zdroj: Urban et. al, 2007. *Príroda Príbeliec a širšieho okolia Mikroregiónu Východný Hont. Zborník referátov z odbornej konferencie. Príbelce, 2010.*

Z cicavcov sa v záujmovom území vyskytujú vydra riečna (*Lutra lutra*) a plšik lieskový (*Muscardinus avellanarius*). Výskyt oboch druhov bol pozorovaný aj recentne, mapovaním výskytu vydry riečnej sa v záujmovom území venoval Urban (2007). Obidva druhy sú zákonom chránené, navyše uvedené v Smernici Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prírodných biotopov, voľnežijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (tzv. „Habitats Directive“), kde sú zaradené v prílohách II (Druhy živočíchov a rastlín, významné z hľadiska Spoločenstva, ochrana ktorých si vyžaduje určenie osobitných území ochrany) a IV

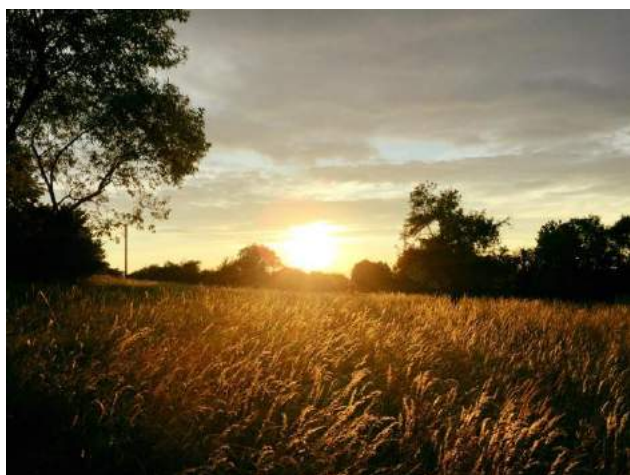

(Druhy živočíchov a rastlín, významné z hľadiska Spoločenstva, ktoré si vyžadujú prísnu ochranu).

Katastrálne územie obce je z prírodného hľadiska veľmi hodnotné výskytom zachovaných biotopov v oblastiach, ktoré nie sú poľnohospodársky intenzívne využívané. Dokladom je výskyt zákonom chránených druhov rastlín a živočíchov vrátane druhov európskeho významu. Niektoré nálezy z územia boli publikované v odbornej literatúre.

Súčasnité využívanie krajiny – krajinná pokrývka

Južnú a západnú časť katastra obce Selce pokrývajú najmä listnaté lesy, v severnej a východnej časti ide v prevažnej miere ornú pôdu arôznorodé poľnohospodárske areály. Na severovýchodnom okraji územia sa nachádza aj samotná obec Selce so sídelnou zástavbou. Na juhovýchodnej hranici územia, ktorú predstavuje potok Vrbovok, začína stredoslovenská vinárska oblasť. Značná časť územia má však charakter tradičnej lúčno-pasienkovej krajiny.

Obrázok 20, 21 Prevažujúci charakter krajiny v katastri obce Selce

A. I. 2 História obce

Obec sa spomína od roku 1303 ako Zelche, neskôr sa premenovala na Zelch (1402), v roku 1773 na Selce; maďarsky Szelec, Szelenc. Patrila Huntovcom, neskôr panstvu Bzovík. V 16. storočí tu mali majetkový podiel Žigmund Balassa a Fánchyovci. V roku 1715 mala obec mlyn, 12 kolárov a 17 domácností. V roku 1828 bolo v obci 25 domov a 155 obyvateľov. Pracovali v lesoch a spracovávali drevo (kolári, debnári).

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. Časť

I. 1. 1303 Zelchce, 1402 Zelch, 1773 Selce; maďSzelec, Szelenc; selčiansky; Selčian,- ianka.

2. Župa Hontianska; okres Krupina, kraj Banská Bystrica do 1960 okres Zvolen, kraj Stredoslovenský.

4. Miškov laz.

5. Počet obyvateľov: 1869 – 145, 1880 – 133, 1890 – 129, 1900 – 151, 1910 – 220, 1961 – 229, 1970 – 217.

6. 514 ha.

II. 320 m stred obce. 190 – 360 m v chotári. S. ležia na Krupinskej výšine na plochom chrbte medzi dolinou potoka Krupinica a Vrbovok. Chotár je okrem hlbkej doliny Krupinice pahorkatina väčšinou z andezitických tulitov. Je odlesnený, len na strmých úbočiach dolín je dubový les. Má illimerizované a hnedé lesné pôdy. Ďalšie → Krupina.

III. 2-3. Obec sa spomína 1303. Patrila Huntovcom, neskoršie panstvu Bzovík. V 16. stor. tu mali majetkový podiel Žigmund Balassa a Fánchyovci. R. 1715 mala mlyn a 17 domácností (12 kolárov), 1828 25 domov a 155 obyv. Pracovali v lesoch a spracovávali drevo (kolári, debnári). – Väčšina obyv. pracuje na JRD, zal. 1958, časť ako stav. a les. robotníci.

IV. 9. Zvyšky stredovekého kostola.

11. Hromadná zástavba. Z 19. stor. sú kamenné murované trojpriestorové domy so slamenou strechou. Veľké dvojpodlažné sýpky z lomového kameňa s pavlačou a vetracími otvormi sú derivátom protitureckých pozorovateľní. – Koncom 19. stor. ženy vyrábali tzv. hontianske čipky. – Variant ľudí odevu → Senohrad.

VII. 1763, III, s. 88.

V roku 1848 po revolúcii sa Bzovík stal sídlom okresu. V bzovickom kláštore mali sídlo hlavnoslužbový úrad, okresný súd, obvodný notár a pozemková kniha. V roku 1885 bol okres Bzovík zrušený a sídlo bolo presťahované do Krupiny až do roku 1960, kedy bol okres Krupina zrušený, obec bola začlenená do okresu Zvolen a do Stredoslovenského kraja. V roku 1996 vznikol opäť okres Krupina a obec je jeho súčasťou.

Vývoj Slovenska ovplyvňovali významné udalosti a naša obec bola toho súčasťou. Počas prvej svetovej vojny boli hospodárske pomery v obci veľmi biedne.

Veľmi nepriaznivá situácia v poľnohospodárstve nastala v rokoch 1922-1923. Začala hospodárska kríza. Obyvatelia v nádeji, že si zarobia nejaké peniaze opúšťali svoje rodiny – nastalo vysťahovalectvo. Odchádzali do Kanady, USA, Brazílie. Zlepšenie situácie pre roľníkov prišlo s nástupom Slovenského štátu, ktorý roľníkov podporoval, ale bol i zvýšený dopyt po poľnohospodárskych produktoch. V roku 1936 sa začalo pozemno-knižné usporiadanie vlastníctva pozemkov.

Po vypuknutí druhej svetovej vojny bola na jar v roku 1939 vyhlásená čiastočná mobilizácia. V tom čase maďarské vojská obsadzovali južné územie Slovenska. V jeseni 1939 boli povolané určité ročníky, keď bolo Poľsko napadnuté fašistickým Nemeckom. Prvý príznak vojny zažilo naše okolie v lete roku 1942, kedy spojenecké lietadlá zhodili pri Miškovom laze za Selcami päť bômb. Vojnové útrapy pokračovali na Vianoce 1944. Podľa písomných správ 17 sovietskych lietadiel bombardovalo priestor Raja na Hornom Badíne, kde zhodili 450 bômb. Na druhý deň po bombardovaní začali vojaci z frontových línií zo Seliec spolu s Čabradského Vrbovka a Bzovíka začali prechádzať na Dolný Badín. V decembri 1944 zaútočili ruské vojská na Selce a po miernom odpore nemeckých vojsk ich obsadili a ešte ďalšie tri týždne bojovali medzi sebou. Naším obyvateľom bolo doporučené, aby evakovali aspoň na Horný Badín. Taktiež boli ukrytí v pivniciach v Selskom Závoze. Z osobných zážitkov niektorých obyvateľov sa dozvedáme, že správanie nemeckej armády bolo v našej obci korektné, avšak príchod sovietskych vojakov bol začiatkom ďalších útrap. Príkazom

ruského komanda bola evakuácia všetkého obyvateľstva a to najmenej 20 kilometrov. Po návrate domov po dvoch týždňoch našli ľudia svoje domy vyrabované, podmínované.

Po prechode frontu v roku 1945 na Slovensku vznikli tri strany: Demokratická Strana, Strana slobody, Komunistická strana Slovenska.

Nastal čas budovania socializmu. Tí, ktorí vlastnili do 5 ha poľnohospodárskej pôdy boli maloroľníci, do 15 ha strední roľníci a nad 15 ha kulaci. S tými poslednými sa zaobchádzalo ako s nepriateľmi štátu. Stanovili im nespĺniteľné dodávkové povinnosti a za ich nesplnenie im brali dobytok, obilie a iný majetok. Keď to nestačilo na splnenie dodávkovej povinnosti, nasledoval súd pre sabotáž a väzenie. S nástupom socializmu neustále rástol tlak na gazdov, aby založili družstvo, v obci bolo družstvo založené v roku 1957. Niektorí vstúpili do družstva dobrovoľne, iní pod nátlakom. V roku 1965 sa družstvo zlúčilo so susednými družstvami v Hornom Badíne a v Dolnom Badíne a v roku 1974 sa zlúčilo s družstvami v Čabradskom Vrbovku a Drienove. V tomto období mala naša obec najvyšší počet obyvateľov, pretože družstvá ponúkali dostatok pracovných príležitostí, mladé rodiny neodchádzali za prácou, práve naopak zvýšila sa výstavba rodinných domov a obec sa rozrástla. Od apríla 1996 sa RVOD Dolný Badín rozdelil na Poľnohospodárske družstvo Dolný Badín a Hontianske výrobné družstvo Horný Badín. Neskôr sa družstvo dostalo do konkurzu a poľnohospodársku pôdu, na ktorej družstvo hospodáril, si od vlastníkov prenajala firma „Slovseed spol. s r.o.“ zo Zvolena. V súčasnosti Slovseed spol. s r.o. hospodári na väčšine výmery pôvodného PD Dolný Badín.

Obrázok 20 fotodokumentácia z obce roky 1930-1970

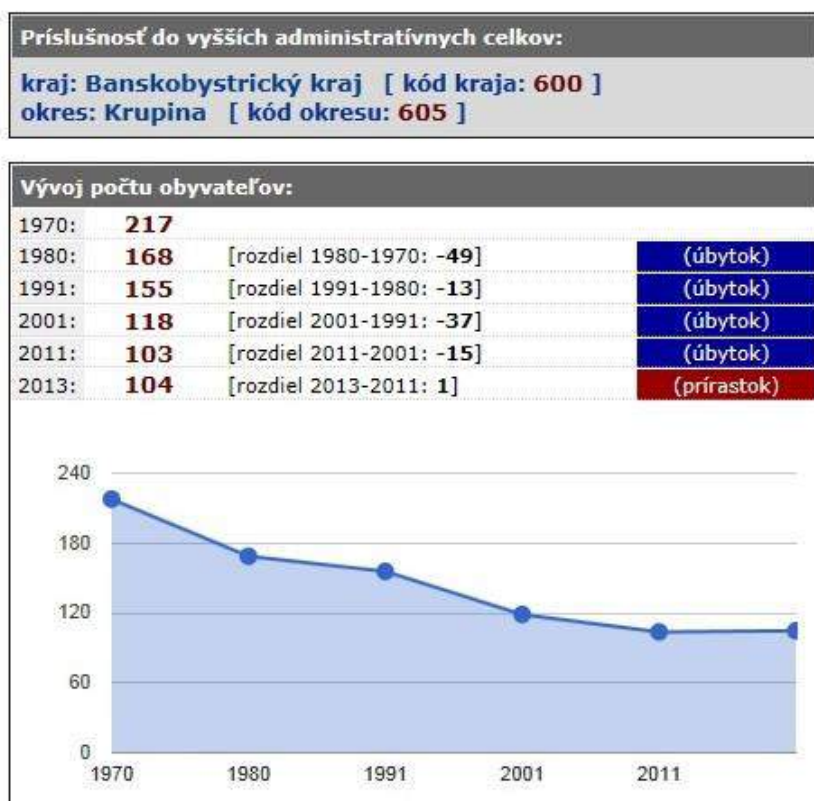

A. I. 3 Obyvateľstvo

Na demografický potenciál obce najviac vplyva jeho formovanie a veľmi výrazné pôsobenie sociálno-ekonomických faktorov. Ďalší vývoj migrácie v značnej miere ovplyvňuje celková ekonomická situácia obce, prosperita jednotlivých zložiek hospodárstva a situácia na trhu práce.

Obec Selce patrí do okresu Krupina, v ktorom je podľa ŠÚ SR k 31.12.2014 celkový stav 22 636 obyvateľov. S našim počtom obyvateľov 103 sa naša obec radí na 33. miesto z 36 obcí okresu.

Z historických záznamov obce je známe, že najvyšší počet obyvateľov bolo v roku 1961 a to 229 obyvateľov, v roku 1970 bolo ešte 217 obyvateľov. V obci bola zastavená výstavba rodinných domov, mladé rodiny sa začali sťahovať do miest, kde mali možnosť získať byty. Bolo to obdobie, kedy ľudia nemali také problémy nájsť si prácu a nemuseli za prácou dochádzať. Nárast počtu obyvateľov sa z dlhodobejšieho hľadiska aj napriek vytvoreným sociálnym podmienkam postupne znižoval. V súčasnom období sa doposiaľ nepodarilo podstatne zvýšiť počet obyvateľov obce. V roku 1991 po oddelení od MNV Čabradský Vrbovok (obec mala 155 obyvateľov) do roku 2005 (111 obyvateľov) je zaznamenávaný pokles najmä z dôvodu migrácie mladých ľudí za prácou. Posledné roky sa stav zastabilizoval na počtoch +/- 3 občania, t.j. 103-106 obyvateľov, stále s malým % rozdielom je v obci viacej žien ako mužov.

Obrázok 21 Vývoj počtu obyvateľov obce Selce v rokoch 1970 – 2013

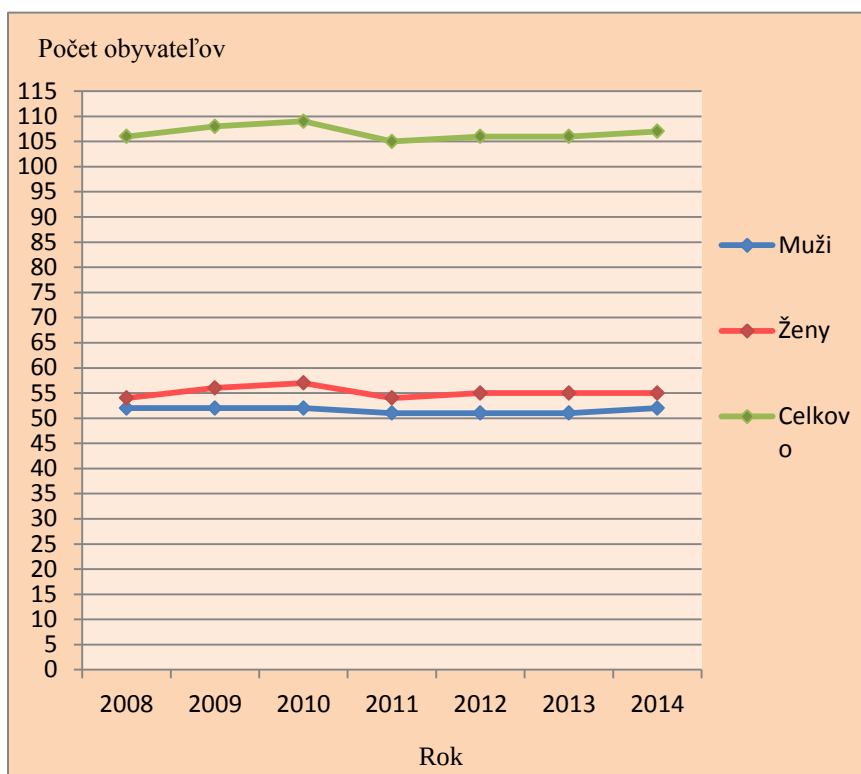
(Zdroj: SODBTN.sk<<http://sodbtn.sk/obce/obec.php?kod.obce=518743>>)

Tabuľka 4 Vývoj počtu obyvateľov v obci v rokoch 2008 - 2014

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stav k 31.12.	106	108	109	105	106	106	107
Muži	52	52	52	51	51	51	52
Ženy	54	56	57	54	55	55	55

(Zdroj: ŠÚ SR - DATAcube)

Obrázok 22 Vývoj počtu obyvateľov v obci v rokoch 2008 – 2014

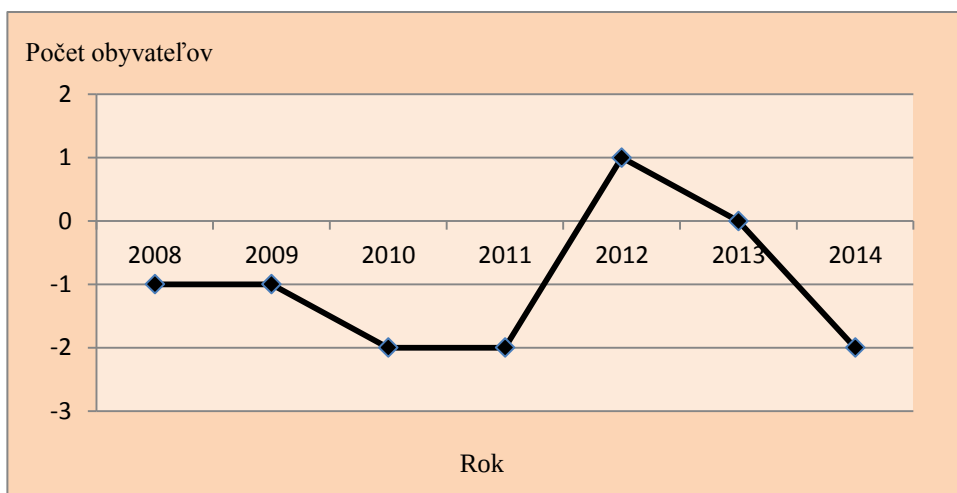
(Zdroj: ŠÚ SR – DATAcube, vlastné spracovanie)

Prírodný prírastok/úbytok obyvateľstva (predstavuje rozdiel živonarodených a zomrelých za dané obdobie) je uvedený v nasledujúcich tabuľkách. Prírastok obyvateľstva sťahovaním predstavuje rozdiel medzi migračným prírastkom a úbytkom. Celkový prírastok predstavuje súčet prírodného prírastku a prírastku sťahovaním.

Tabuľka 5 Prírodný prírastok/úbytok obyvateľstva v rokoch 2008 - 2014

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet narodených k 31.12.	1	0	0	1	2	1	1
Počet zomrelých k 31.12.	2	1	2	3	1	1	3
Prírodný prírastok/úbytok k 31.12.	-1	-1	-2	-2	+1	0	-2

(Zdroj: ŠÚ SR - DATAcube)

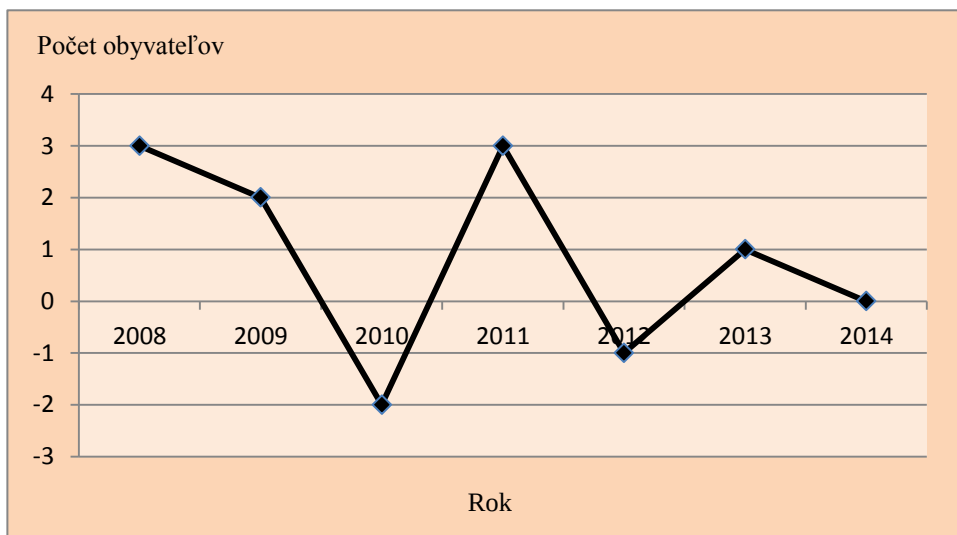

Obrázok 23 Prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v rokoch 2008 – 2014
(Zdroj: ŠÚ SR – DATAcube, vlastné spracovanie)

Tabuľka 6 Prírastok obyvateľstva sťahovaním (migračné saldo) v rokoch 2008 - 2014

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Prist'ahovaní na trvalý pobyt	3	5	1	3	1	1	0
Odst'ahovaní z trvalého pobytu	0	3	3	0	2	0	0
Prírastok/úbytok sťahovaním k 31.12.	+3	+2	-2	+3	-1	+1	0

(Zdroj: ŠÚ SR - DATAcube)

Obrázok 24 Prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v rokoch 2008 – 2014
(Zdroj: ŠÚ SR – DATAcube, vlastné spracovanie)

Z hľadiska prirodzeného a mechanického pohybu obyvateľstva je v sledovanom období pomerne vyrovnaná bilancia (+29, -29). Čo sa týka prirodzeného pohybu prejavuje sa viac počtom zomretých ako narodených, avšak počet prisťahovaných je vyšší ako počet odstťahovaných občanov.

Veková štruktúra obyvateľstva

Štatistický úrad SR vymedzuje hlavné vekové skupiny podľa vzťahu obyvateľstva k ekonomickej aktivite približnými vekovými hranicami vyjadrujúcimi potenciálny začiatok a potenciálny koniec ekonomickej aktivity. Rozlišujeme: predproduktívny vek (0 až 14 rokov), produktívny vek (15 až 64 rokov), poproduktívny vek (65 rokov a viac). Avšak známe pomery v obci ukazujú o tom, že všetci obyvatelia nad 62 rokov sú poberateľmi starobného dôchodku a nepoberajú iný príjem, čo je podľa úradných záznamov obce k 31. 12. 2014 46 občanov. Veková štruktúra obyvateľstva v obci poukazuje na regresívny typ vývoja populácie obce, ktorý je charakteristický vyšším podielom obyvateľstva v poproduktívnom veku oproti obyvateľstvu predproduktívneho veku.

Tabuľka 7 Veková štruktúra obyvateľov k 31.12.2014

Obec Selce	Predproduktívny vek 0-14 r.		Produktívny vek 15-64 r.		Poproduktívny vek 65 a viac r.	
	počet	%	počet	%	počet	%
Stav k 31. 12. 2014	32	12,8	182	72,8	36	14,4
Muži	11	8,66	103	81,10	13	10,24
Ženy	21	17,07	79	64,23	23	18,70

(Zdroj: ŠÚ SR)

V štruktúre obyvateľstva podľa pohlavia prevládajú muži, ktorí sa na celkovej populácii obce k 31.12.2014 podieľajú 50,8 %. Avšak v mladších vekových kategóriách prevládajú ženy a rovnako aj v dôchodkovom veku prevládajú ženy a dožívajú sa i vyššieho veku. V produktívnom veku je tu výrazná prevaha mužov. Priemerný vek všetkých mužov je 39,59 rokov a žien 41,06 rokov.

V dôsledku toho, že mladí ľudia za vzdelaním odchádzajú na stredné a vysoké školy trávia svoj voľný čas mimo obec. Cieľom by mala byť snaha o udržanie mladých a vzdelaných v obci za účelom zlepšenia demografickej a ekonomickej štruktúry obyvateľstva.

Index ekonomického zaťaženia a index starnutia

Index ekonomického zaťaženia: Počet osôb v predproduktívnom (0-14) a poproduktívnom veku (65+) k osobám v produktívnom veku (15-64).

Index starnutia: Počet osôb v poproduktívnom veku (65+) k osobám v predproduktívnom veku (0-14).

Tabuľka 8 Index starnutia a index ekonomického zaťaženia k 31.12.2014

	Index starnutia	Index ekonomického zaťaženia
Spolu		
Muži		
Ženy		

(Zdroj: ŠÚ SR)

Rodinný stav obyvateľov obce

K 1.8.2015 bol rodinný stav občanov nasledovný:

Tabuľka 9 Rodinný stav obyvateľov k 1.8.2015

Stav	Spolu
Slobodný/á	23
Ženatý/vydatá	63
Rozvedený/á	2
Ovdovelý/á	15

(Zdroj: Evidencia obyvateľov OcÚSelce)

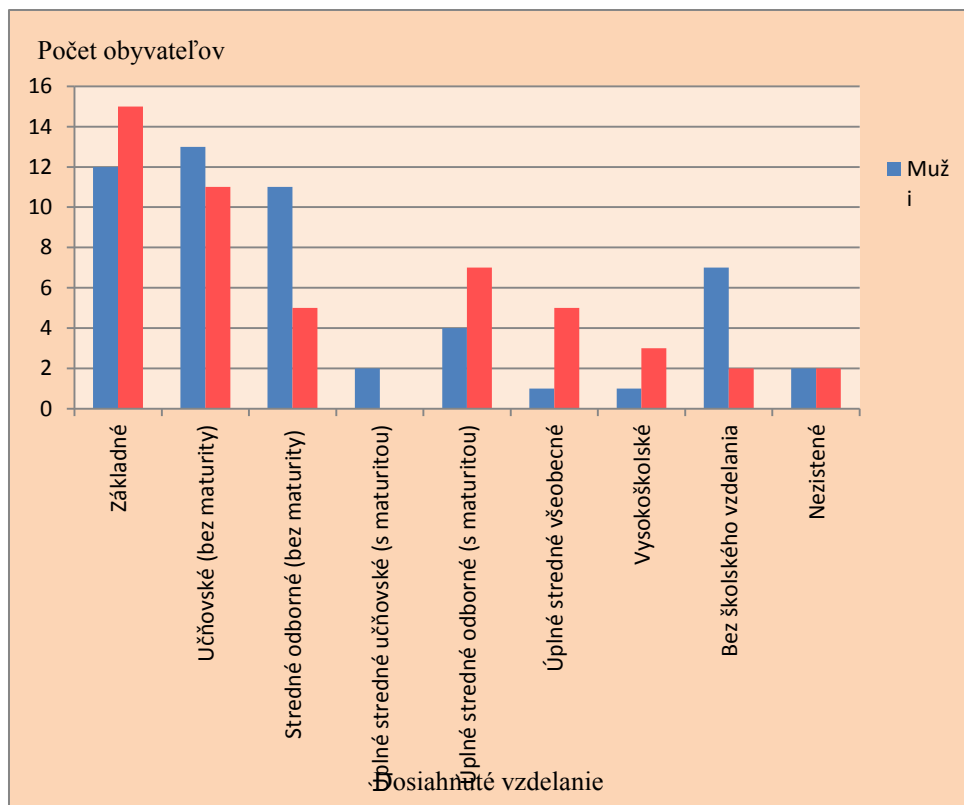
Vzdelanostná štruktúra obce

Nasledujúci prehľad poskytuje informácie o vzdelanostnej štruktúre obce, ktoré vychádzajú z výsledkov posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011.

Tabuľka 10 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v roku 2011

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu
		Muži	Ženy	
Selce				
Základné		12	15	27
Učňovské (bez maturity)		13	11	24
Stredné odborné (bez maturity)		11	5	16
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		2	0	2
Úplné stredné odborné (s maturitou)		4	7	11
Úplné stredné všeobecné		1	5	6
Vysokoškolské magisterské, inžinierke, doktorské		1	3	4
Vysokoškolské spolu		1	3	4
Študijný odbor	prírodné vedy	0	1	1
	spoločenské vedy	1	2	3
Bez školského vzdelania		7	2	9
Nezistené		2	2	4
Úhrn		53	50	103

(Zdroj: SODB 2011 - ŠÚ SR)

Obrázok 25 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v roku 2011

(Zdroj: SODB 2011 - ŠÚ SR, vlastné spracovanie)

Tabuľka 11 Rozdelenie obyvateľov podľa znalostí práce s PC

Práca s textom		Práca s tabuľkami		Práca s elektronickou poštou (e-mail)		Práca s internetom	
Áno	51	Áno	37	Áno	44	Áno	53
Nie	47	Nie	59	Nie	52	Nie	46
Nezistené	5	Nezistené	7	Nezistené	7	Nezistené	4
Spolu	103						

(Zdroj: SODB 2011 - ŠÚ SR)

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra výrazne negatívny pomer. Záujem o vyššie vzdelanie je demotivovaný skutočnosťou, že stagnuje trh práce a v obci a jej okolí nie sú pracovné príležitosti, ktoré by takéto vzdelanie vyžadovali. Mnoho vysokoškolsky vzdelaných občanov našlo prácu vo vzdialených mestách či v zahraničí. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v obci zvyšovať počet obyvateľov s úplným stredným vzdelaním, ako aj vytvárať pracovné príležitosti pre obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním.

Národnostná a náboženská štruktúra obyvateľstva

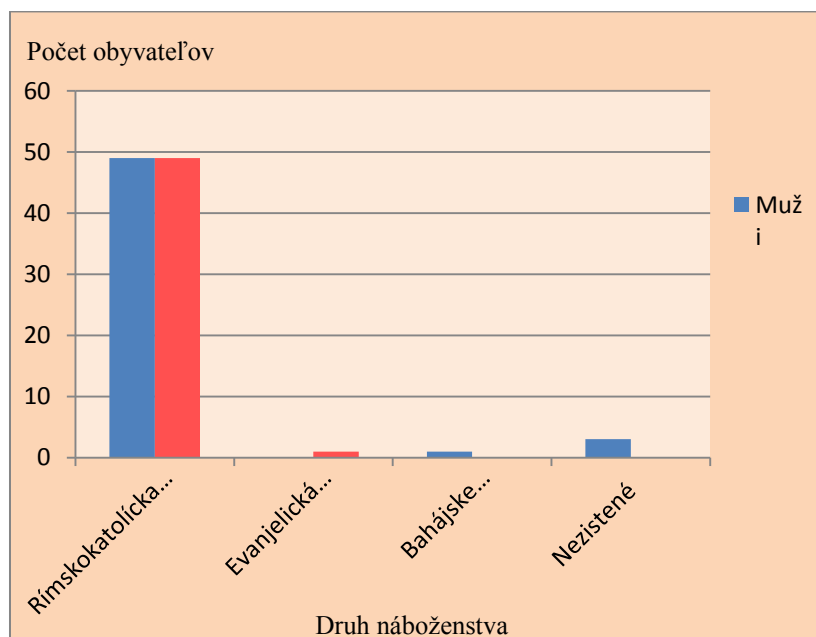
Obyvateľstvo obce je takmer výlučne slovenskej národnosti. Jeden občan je českej národnosti.

Z hľadiska vierovyznania je obec homogénna. Podľa SODB 2011 výrazne prevláda rímskokatolícke vierovyznanie (95,14 %), čo je prejavom dlhodobej cirkevnej tradície a histórie obce. Ostatní (4,86 %) sú iných vyznaní. Veriacim Rímskokatolíckej cirkvi slúži farnosť a kostol Sv. Michala Archanjela v susednej obci v Dolnom Badíne. Obec Selce má kaplnku v prírode, kde sa konajú bohoslužby len raz ročne – v septembri, keď sú v obci hody.

Tabuľka 11 Náboženská štruktúra obyvateľov v roku 2011

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Selce			
Rímskokatolícka cirkev	49	49	98
Evanjelická cirkev augustínskeho vyznania	0	1	1
Bahájske spoločenstvo	1	0	1
Nezistené	3	0	3
Spolu	53	50	103

Zdroj: SODB 2011 - ŠÚ SR

Obrázok 26 Náboženská štruktúra obyvateľstva v roku 2011

(Zdroj: SODB 2011 - ŠÚ SR)

A. I. 4 Miestne hospodárstvo a ekonomická aktivita obyvateľov

Hospodárska základňa obce Selce je pomerne málo rozvinutá. Je to zrejme pozostatok minulosti, kedy bola malou obcou zameranou predovšetkým na poľnohospodársku prvovýrobu. Významným faktorom ovplyvňujúci tento vývoj v súčasnosti je relatívna blízkosť hospodárky silných priemyselných miest a výrobných centier Krupina a Zvolen, kde je koncentrovaná podstatná časť výrobných aktivít regiónu a kde je smerovaná dochádzka za pracovnými miestami. Pracovné príležitosti nachádzajú obyvatelia mimo obce, čo spôsobuje odliv obyvateľov produktívneho veku na dlhší čas. Následkom je aj nedostatok tzv. samo zamestnanosti obyvateľov v podnikaní a v zakladaní vlastnej živnosti. Veľa zručných ľudí odchádza za prácou mimo región aj do zahraničia. Aj napriek tomuto trendu sa však aj v obci Selce nájde niekoľko podnikateľských subjektov.

Obecná samospráva sa podieľa na ekonomickom rozvoji len prostredníctvom prenájmu obecného majetku, či už pozemkov alebo priestorov. Negatívny vplyv na podnikanie má nedostatok vody v obecnej studni, ktorý sa prejavuje najmä v letných mesiacoch.

Podnikateľská aktivita v obci

Súkromné podnikanie v obci je minimálne rozvinuté, občania dochádzajú za prácou

Keďže prírodné podmienky v danej oblasti umožňujú dobrý rozvoj poľnohospodárstva, a to rastlinnej aj živočíšnej výroby, poľnohospodárstvo bolo už oddávna ťažiskovým zdrojom živobytia pre miestnych obyvateľov. Poľnohospodársku pôdu v katastrálnom území obhospodaruje spoločnosť Sloveed, s. r. o. Zvolen. Budovy bývalého JRD, resp. Poľnohospodárskeho družstva postupne schátrali, pod nimi neboli v minulosti vysporiadané vlastnícke vzťahy.

Poľnohospodársku výrobu reprezentujú jeden SHR – poskytujúci služby súvisiace s chovom zvierat..

V obci je jedna predajňa zmiešaného tovaru, ktorá je v obecnej budove, prevádzkuje ju podnikateľka z Dolného Badína.

V území obce Selce sa neprevádzkuje žiadna ťažba nerastných surovín. Nie sú evidované žiadne prieskumné územia, chránené ložiskové územia ani dobývacie priestory.

Najväčším prírodným zdrojom je drevo, ktorého ťažbu v miestnych lesoch uskutočňujú Lesy SR. Lesy tiež poskytujú vhodné prostredie pre divú zver, čo predurčuje prostredie aj na poľovníctvo, ktoré v katastri realizuje miestne poľovnícke združenie SPZ Poľovnícke združenie Dolina so sídlom v Uňatíne.

V roku 2013 vznikla v obci Urbárska spoločnosť Selce – pozemkové spoločenstvo. Jej členmi sú podielový vlastníci pozemkov v KÚ Selce. Predsedom je pán Pavel Miškov.

Ekonomická aktivita obyvateľstva

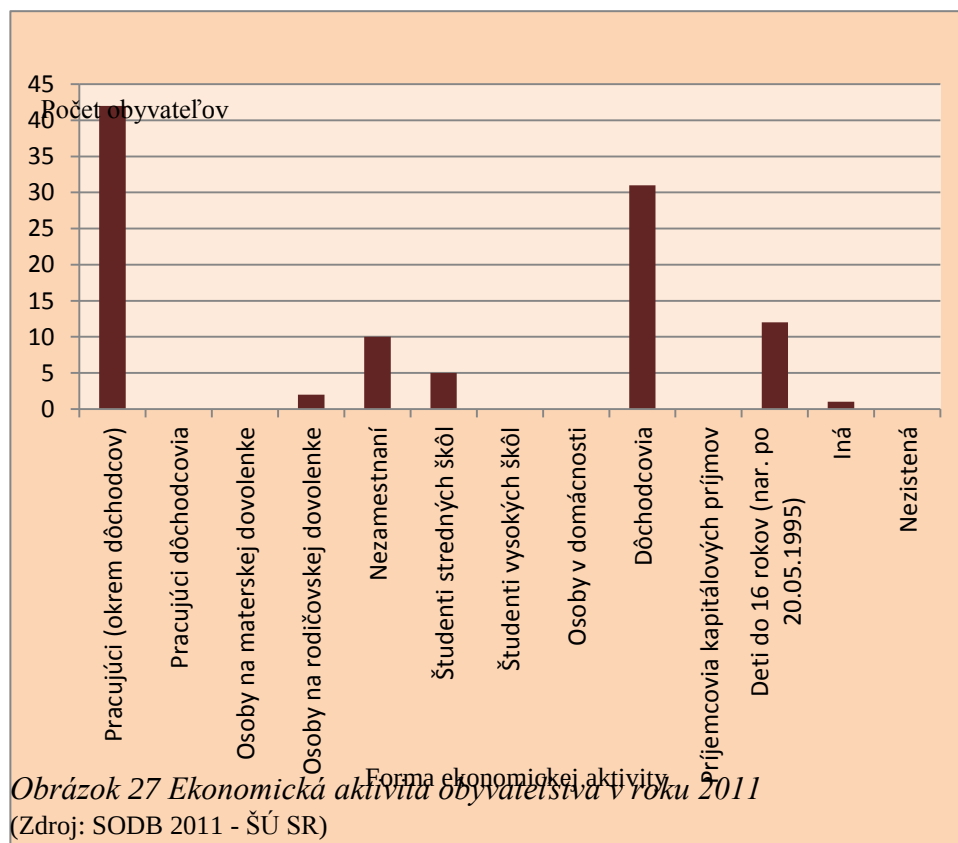
Na základe zmapovania zamestnanosti vieme usúdiť, koľko obyvateľov v obci Selce je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko pracuje dôchodcov a koľko sa nachádza v obci nezamestnaných obyvateľov. V minulosti boli ľudia žijúci v tejto obci prevažne zamestnaní na miestnom poľnohospodárskom družstve, alebo hospodárili sami na malých zahumienkach. V dnešnej dobe sú vidiecke obce charakteristické nízkym počtom pracovných príležitostí a vysokým percentom dochádzania za prácou mimo mesta, okresu i mimo republiky. V nasledujúcej tabuľke je uvedená ekonomická aktivita obyvateľstva Seliec zisťovaná pri poslednom Sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2011.

Tabuľka 12 Ekonomická aktivita obyvateľstva v roku 2011

	Počet obyvateľov
Pracujúci (okrem dôchodcov)	42
Pracujúci dôchodcovia	0
Osoby na materskej dovolenke	0
Osoby na rodičovskej dovolenke	2
Nezamestnaní	10
Študenti stredných škôl	5
Študenti vysokých škôl	0
Osoby v domácnosti	0
Dôchodcovia	31
Príjemcovia kapitálových príjmov	0
Deti do 16 rokov (nar. po 20.05.1995)	12
Iná	1
Nezistená	0
Z toho ekonomicky aktívni	52
Spolu	103

Zdroj: SODB 2011 - ŠÚ S

Obrázok 27 Ekonomická aktivita obyvateľstva v roku 2011

(Zdroj: SODB 2011 - ŠÚ SR)

Podľa výsledkov SODB z roku 2011 sa v obci nachádzalo 257 obyvateľov, z toho 120 ekonomicky aktívnych, čo tvorí 46,70 % z celkového počtu obyvateľov. Priemerný ukazovateľ podielu ekonomicky aktívneho obyvateľstva sa v obci oproti roku 2001 zvýšil. V roku 2001 sa ekonomická aktivita pohybovala na úrovni 44,87 %.

Keďže obec Selce ponúka minimum pracovných príležitostí, významnú úlohu v ekonomickej aktivite obyvateľstva zohráva dochádzka do zamestnania. Ako vidieť z nižšie uvedenej tabuľky podľa údajov zo SODB 2011 veľká časť, t.j. 74 % ekonomicky aktívnych občanov dochádzalo do zamestnania mimo svojho bydliska.

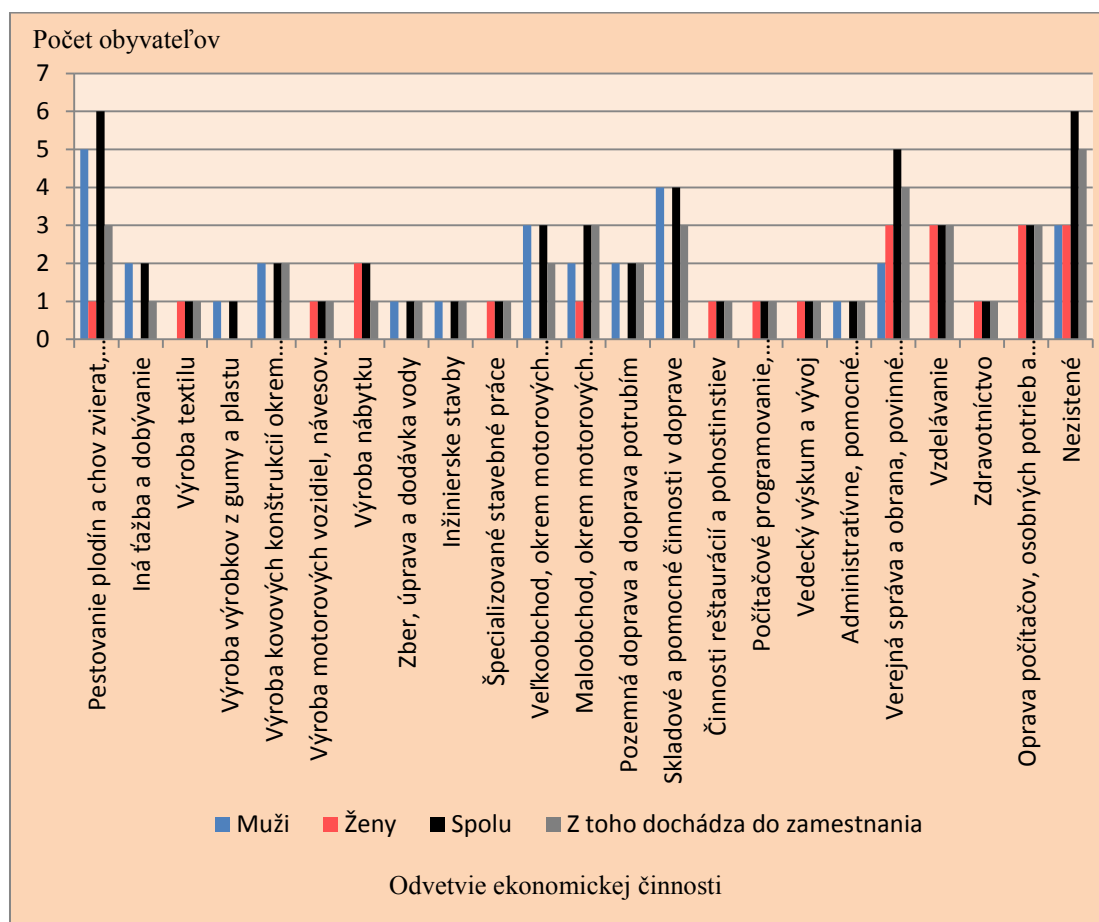
Tabuľka 13 Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa odvetvia činnosti v roku 2011

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	Muži	Ženy	Spolu	Z toho dochádza do zamestnania
Selce				
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo...	5	1	6	3
Iná ťažba a dobývanie	2	0	2	1
Výroba textilu	0	1	1	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	1	0	1	0
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	2	0	2	2
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	0	1	1	1
Výroba nábytku	0	2	2	1
Zber, úprava a dodávka vody	1	0	1	1
Inžinierske stavby	1	0	1	1
Špecializované stavebné práce	0	1	1	1
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	3	0	3	2
Maloobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	2	1	3	3
Pozemná doprava a doprava potrubím	2	0	2	2
Skladové a pomocné činnosti v doprave	4	0	4	3
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	0	1	1	1
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	0	1	1	1
Vedecký výskum a vývoj	0	1	1	1
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné práce	1	0	1	1
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	2	3	5	4
Vzdelávanie	0	3	3	3
Zdravotníctvo	0	1	1	1
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosť	0	3	3	3

Nezistené	3	3	6	5
Spolu	29	23	52	42

Zdroj: SODB 2011 - ŠÚ SR

Obrázok 28 Rozdelenie ekonom. aktívneho obyvateľstva podľa odvetví pôsobenia v roku 2011

(Zdroj: SODB 2011 - ŠÚ SR)

Nezamestnanosť

Významným ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre identifikovanie problémových regiónov. Nezamestnanosť ako sociálno-ekonomický jav sa v určitej miere vyskytuje v každej ekonomike a prináša množstvo negatívnych dôsledkov pre nezamestnaného, jeho rodinu a tiež pre spoločnosť.

Celkový stav na trhu práce signalizuje aj počet evidovaných nezamestnaných. Nezamestnanosť v riešenom území mala do roku 2013 síce klesajúcu tendenciu a aj napriek tomuto priaznivejšiemu vývoju je však úroveň miery nezamestnanosti stále nad celoštátnym priemerom. Miera nezamestnanosti je podiel nezamestnaných z celkového počtu všetkých práceschopných obyvateľov, teda z celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov. V skupine uchádzačov o zamestnanie dlhodobo prevažuje mužská populácia.

Tabuľka 14 Vývoj nezamestnanosti v rokoch 2011 - 2014

Rok	2011	2012	2013	2014
Počet evidovaných nezamestnaných spolu				

- z toho ženy				
- z toho muži				
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (podľa SODB 2011)	52			
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	21,67	18,33	14,17	19,17
Registrovaná miera nezamestnanosti v % v okrese Krupina	22,16	19,64	20,33	20,33

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen

Verejné služby zamestnanosti

ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR v Krupine pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev a sociálne služby starším a nevládnym občanom.

A. I. 5 Technická infraštruktúra obce

Technická infraštruktúra predstavuje veľmi dôležitý faktor pôsobiaci na ekonomický rozvoj obce. Vytvára podmienky pre kvalitné bývanie obyvateľstva, rozvoj podnikateľských aktivít v obci a poskytuje dôležité služby pre obyvateľov.

Elektrická rozvodná sieť

Elektrická energia je dodávaná vzdušnou sieťou, ktorá je majetkom Stredoslovenskej energetiky, a. s., Žilina. V obci sa nachádzajú celkovo 2 transformačné stanice, ktoré slúžia na zásobovanie celého obytného územia.

Pošta, telekomunikácie, internet

V obci telekomunikačnú prevádzku poskytujú traja mobilný operátori (Telekom, Orange, O2), ktorý majú v obci dostatočné pokrytie. Niekoľko domácností má aj pevnú linku.

Väčšina domácností a objektov využívajú na internetové pripojenie bezdrôtovú sieť cez vysielac od súkromného poskytovateľa. Ostatní využívajú na internetové pripojenie služby pevnej linky alebo mobilného operátora. Jednotlivé druhy pripojenia a ich rýchlosti závisia prevažne na voľbe poskytovateľa mobilného a internetového pripojenia.

Obec Selce patrí do územného obvodu dodávacej pošty Čabradský Vrbovok, ktorá je vzdialená od obce 3 km.

Zásobovanie pitnou vodou

Kataster obce má nedostatok podzemných prameňov pitnej vody. Obec má vybudovaný rozvod pitnej vody a je zásobovaná pitnou vodou z celoobecného vodovodu, ktorý je vlastníctvom obce, prevádzkuje ho Mestský bytový podnik, s.r.o. Krupina.

Vodovodné potrubie je budované z väčšej časti pôvodnými liatinovými trúbkami, časť polyetylénovými.

Vodovodné potrubie slúži aj na požiarnu ochranu, v obci sú na vetvách osadené požiarne podzemné hydranty v zmysle požiadaviek vyhlášky č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov a príslušnej STN.

Kanalizácia

Obec nemá v súčasnej dobe dobudovanú kanalizáciu. Odvádzanie a likvidácia odpadových vôd je riešená vybudovanými žumpami.

Zásobovanie úžitkovou vodou

V obci Selce nie je vybudovaný vodovod úžitkovej vody a ani sa s vybudovaním takého vodovodu neuvažuje.

Zásobovanie teplom

Prevažujúci spôsob vykurovania domácností a objektov obce je tuhým palivom, resp. elektrickou energiou.

Plynofikácia

Obec nie je v súčasnosti plynofikovaná. O zavedení plynofikácie obec v blízkej budúcnosti neuvažuje pre malý záujem zo strany občanov a z dôvodu technickej náročnosti realizácie.

Televízia

V obci Selce nie je vybudovaná káblová televízia. Rodinné domy a ostatné objekty na prenos signálu využívajú satelitné systémy od rôznych poskytovateľov, kde počet a kvalita prijímaných staníc závisia od poskytovateľa tohto pripojenia a konkrétnej služby. Ostatní obyvatelia využívajú klasický prenos signálu pomocou antény a prijímajú nie už analógové ale digitálne vysielanie prostredníctvom digitálnych set-top boxov.

Miestny rozhlas

V obci Selceska v roku 2015 ide vybudovať nový rozhlas, nakoľko pôvodný už nezabezpečoval plnohodnotný prenos informácií. Ústredňa miestneho rozhlasu a celá technológia bude v budove obecného úradu. Po obci bude zabezpečený bezdrôtový prenos signálu.

Verejné osvetlenie

V súčasnosti sú všetky časti obce pokryté rozvodmi verejného osvetlenia s osvetľovacími telesami. Systém verejného osvetlenia bol v rokoch 2004-2006 rekonštruovaný za energeticky efektívnejší. Verejné osvetlenie je budované káblové inštalované na stĺpoch elektrického vedenia, svietidlá sú neónové (2x36 watt).

Ochrana pred povodňami a správa povodí

Cez obec nepreteká žiadny potok, povodne môže spôsobiť len prietrž mračien, resp. silný prítok vody a bahna z polí. Jedna rodina býva v extraviláne obce, neďaleko rieky

Krupinica, tu na zaliatie má vplyv hladina rieky. Obec v rámci ochrany pred povodňami má vypracovaný povodňový plán obce.

Obrázok 3, 4 Povodeň v obci 8/2010

Civilná ochrana obyvateľstva

V obci v súčasnosti nie sú vybudované väčšie špeciálne zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Väčšia časť objektov v obci je podpivničená, pivničné priestory slúžia pre ukrytie obyvateľstva.

Požiarna ochrana

V obci sa nachádza požiarne zbrojnice, ktorej vlastníkom je obec Selce. Obec má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť. Na hlavné potrubia sú napojené uličné rozvody s podzemnými požiarne hydrantami. Priestorová štruktúra a dimenzie komunikácií zabezpečujú dobrú dostupnosť pre zásahové vozidlá požiarnej ochrany. Príjazd pre požiarne vozidlá do väčšiny objektov je bezproblémový a je zabezpečený po miestnych komunikáciách. Sídlo požiarnej stanice jednotky ZPO pre obec Selce je situované v okresnom meste Krupina vzdialené 16 km. Obec má činný dobrovoľný hasičský zbor.

Obec svojpomocne čistí rybník, ktorí slúži aj ako protipožiarna nádrž.

Obrázok 29 Členovia DHZ Selce počas previerok pripravenosti

Obrázok30Obrázok31Obrázok 32

Odpadové hospodárstvo

Obec má zabezpečený klasický zber komunálneho odpadu a zber separovaného odpadu, ktorý sa realizuje raz za mesiac.

Na zber komunálnych odpadov sú určené jednotné smetné nádoby KUKA s objemom 110 l. Zber separovaného odpadu sa uskutočňuje formou donášky odpadu od obyvateľov pred stanovených dňom vývozu na zberné miesto pred kultúrny dom. Prepravu a zneškodňovanie komunálneho odpadu a separovaného odpadu zabezpečuje na území obce spoločnosť MariusPedersen, Veľký Krtíš. Kalendár vývozu odpadu je na informačnej tabuli obce.

Vo svojom katastrálnom území obec nemá situovanú skládku odpadu a ani sa neuvažuje o jej zriadení. Obec má upravené nakladanie s komunálnym odpadom a drobnými stavebnými odpadmi platných právnych predpisov, na území obce VZN. Na sústreďovanie biologicky využiteľného odpadu nemá obec vybudované centrálné kompostovisko. V súčasnosti má väčšina domácností na svojich pozemkoch vlastný priestor vyhradený na kompostovanie záhradného odpadu.

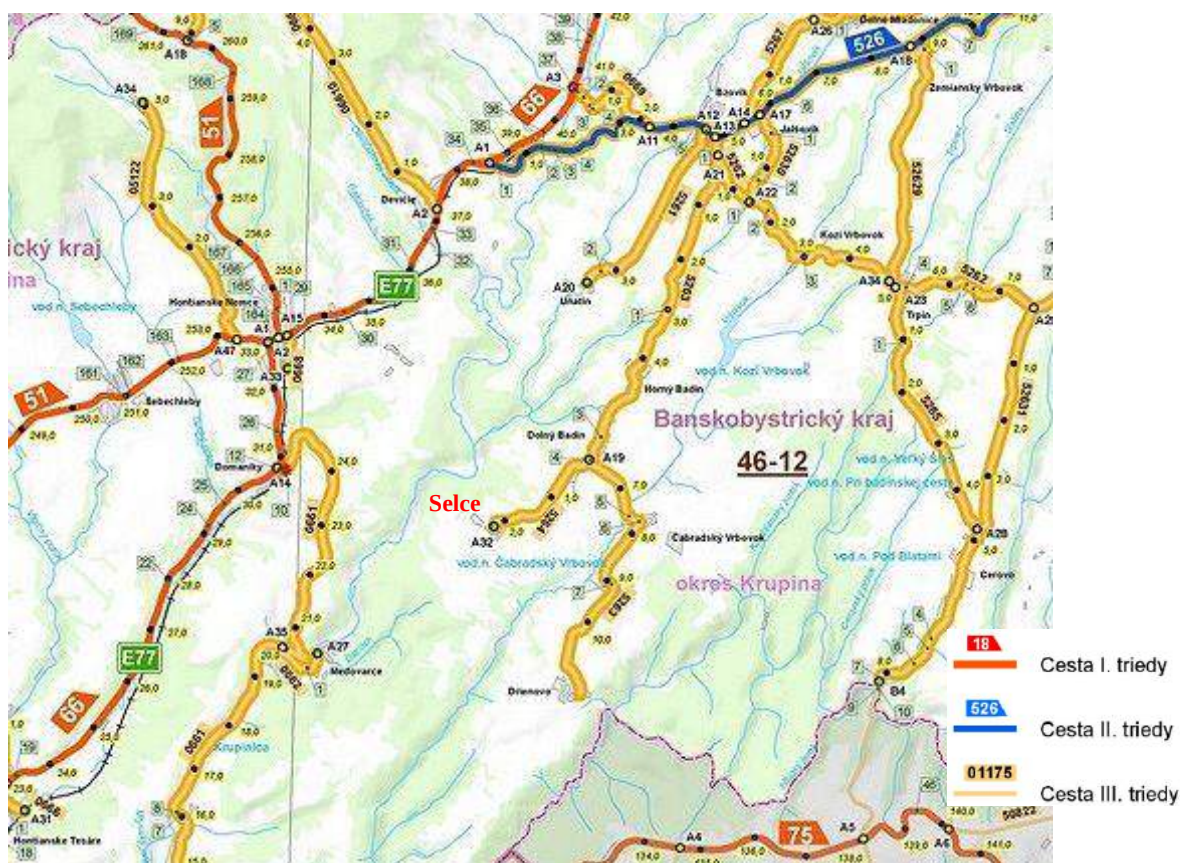

Odpadové hospodárstvo je prevádzkované k spokojnosti obyvateľov. Napriek tomu sa však objavujú občasné „čierne“ skládky odpadu. Nie je však zrejmé, či ich pôvodcami sú obyvatelia z obce.

Dopravná infraštruktúra

Cestná doprava

Územím obce neprechádzajú hlavné dopravné tepny Slovenska, významnou komunikačnou líniou je cesta II. triedy č. 526 (na obrázku modrou), ktorá sa pred okresným mestom Krupina napája na cestu I. triedy č. 66. Sieť dopravných komunikácií dotvára cesta III. triedy č. 5263 a 5264, pomocou ktorej sa obec napája na komunikačné ťahy. Jej stav je na niektorých úsekoch dlhé roky technicky nevyhovujúci. Dopravné komunikácie sú v poslednom rade doplnené miestnymi komunikáciami, ktorých pokračovaním mimo zastavaného územia sú účelové komunikácie, sprístupňujúce jednotlivé časti extravilánu s intravilánom. Miestne komunikácie v intraviláne obce sú v súčasnosti všetky spevnené asfaltovým povrchom.

Obrázok 33 Dopravné siete

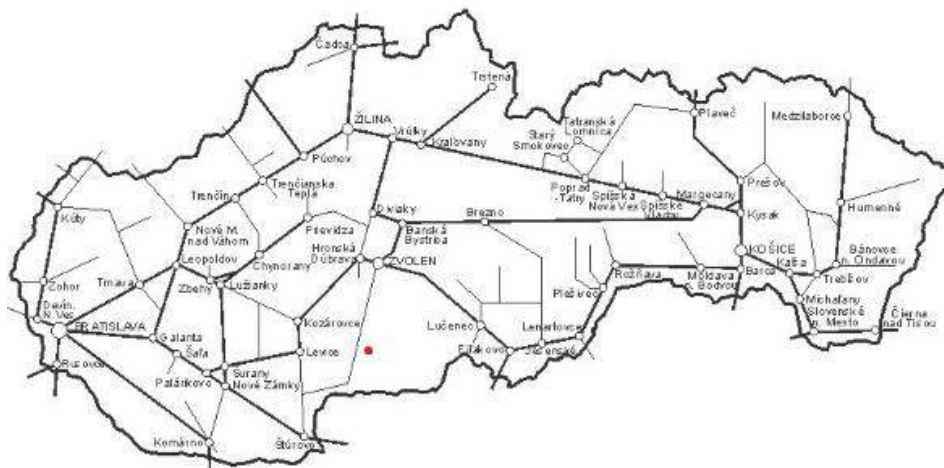
(Zdroj: Portál Cestnej Databanky SR – © SVM50, ÚGKK SR 2002, 078/041116 – AG; Model cestnej siete © Slovenská správa ciest, Cestná databanka, www.cdb.sk; Spracoval: Informačný servis databanky, dňa 9.12.2014)

Železničná doprava

V katastri obce sa nenachádza železničné koľajisko ani železničná zastávka. Najbližšie možné napojenie na osobnú železničnú dopravu je v meste Zvolen. V okresnom meste

Krupina bola osobná železničná doprava zrušená, v súčasnosti cez Krupinu jazdia iba nákladné vlaky.

Obrázok 34 Mapa železničnej siete SR
(Zdroj: Železnice Slovenskej republiky)

Lodná doprava

V obci ani v blízkom okolí sa nenachádza žiadny vodný tok, na ktorom by bola možná prevádzka lodnej osobnej alebo nákladnej dopravy.

Letecká doprava

V katastri obce sa nenachádza žiadne letisko ani prístavacia dráha. Najbližšie letisko je lokalizované v meste Sliač, vzdialeného 49 km. Letisko Sliač, a.s. je prevádzkovateľom civilných letových služieb. Menšia prístavacia dráha sa nachádza aj v obci Dobrá Niva.

Hromadná doprava

Autobusovú dopravu v obci zabezpečuje SAD Zvolen. Aktuálny stav frekvencie dopravy je na dobrej úrovni. Dostupnosť do okresného mesta Krupina je zabezpečená autobusovými spojmi, ktoré premávajú 6-krát v priebehu dňa. (Cestovné poriadky, 2015)

Statická doprava

Návštevníci môžu využívať na parkovanie priestor pri autobusovej zastávke v strede obce, alebo pri objektoch občianskej vybavenosti. Obyvatelia parkujú prevažne na súkromných pozemkoch rodinných domov, prípadne na okraji vozoviek miestnych komunikácií.

Pešia doprava

Obec má sčasti vybudované pešie komunikácie. Chodci pri presune využívajú aj cestnú komunikáciu, čím je ohrozená bezpečnosť. Spevnenie a vybudovanie chodníkov sa vyžaduje v niektorých častiach obce.

Cyklistická doprava

Obec nemá vybudované cyklotrasy. Cyklisti využívajú cestné komunikácie pri presunoch, čo môže spôsobiť kolíznosť hlavne v extraviláne obce, kde je maximálna povolená rýchlosť osobných automobilov 90 km/h.

A. I. 6 Sociálna infraštruktúra obce

Občianska vybavenosť, resp. sociálna infraštruktúra vytvára v obci podmienky pre kvalitu života obyvateľstva. Preto snaha a zámery obce Selce smerujú predovšetkým k rozvoju sociálnej infraštruktúry, aby mohla vytvárať kvalitnú spoločenskú, kultúrnu a obytnú funkciu.

Bývanie a bytový/domový fond

Domový a bytový fond obce ovplyvňujú priamo demografický vývoj obce. Kvalita bývania pôsobí ako základný faktor aj pre rozvoj obce a spolu s infraštruktúrou naplňa obytnú funkciu obce.

Výstavba sa v minulosti sústredila okolo „Jarku“ čo bolo zapríčinené nedostatkom vody v obci. V rokoch 1965-1975 sa robila k pôvodným rodinným domom prístavba, resp. občania vo vlastných záhradách si postavili rodinné domy.

Kvalita domového a bytového fondu bola v minulosti na nízkej úrovni, prevažná väčšina domov bola postavená z dreva bez akejkoľvek vybavenosti. Priaznivejší obrat badať po roku 1918, keď nastáva určitý rozmach vo výstavbe a z materiálov sa začínajú používať pálená tehla a kameň. Priam revolučné zmeny v stavebníctve nastali po druhej svetovej vojne, kedy dochádza k masívnej výstavbe rodinných domov. Politicko-spoločenské zmeny v roku 1989 spôsobili okrem iného i otvorenie trhu so stavebným materiálom, čo umožnilo realizovať individuálne predstavy stavebníkov a využívanie i netradičných a moderných materiálov v rôznom prevedení. V súčasnej dobe možno badať sporadickú výstavbu novostavieb avšak omnoho markantnejšia je prebiehajúca rekonštrukcia a zmodernizovanie domácností. Jej rozsah už však nie je ako v minulosti podmienený dostupnosťou stavebných materiálov a technológií ale predovšetkým ekonomickou a finančnou situáciou stavebníka.

V poslednom období sa okrem ekonomickej stránky veci podpisuje na zníženej frekvencii novostavieb neexistencia územného plánu obce a vo väčšej miere i nevyriešené majetko-právne pomery vlastníkov domnelých stavebných parciel.

Stavebnotechnický stav budov je rozmanitý, prevažujú však objekty vyhovujúce. Časť pôvodných domov bolo zrekonštruovaných na rekreačné chalupy.

V nasledujúcich tabuľkách je zaznamenaný prehľad domov a bytov. Údaje pochádzajú z veľkej časti z posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov, ktoré sa uskutočnilo k 21. 5. 2011, evidencie obecného úradu a známych pomerov. V obci sa nachádza 33 trvale obývaných domov, tiež obchod, KD, požiarňa zbrojnica, dom smútku a ostatné hospodárske budovy atď. Najväčší rozmach bytovej výstavby v obci bol zaznamenaný v povojnových rokoch.

Tabuľka 15 Prehľad bytového fondu podľa obývanosti domov v roku 2011

Domy	
Obývané	33
Neobývané	20
Spolu	53

Zdroj: SODB 2011 – ŠÚ SR

Tabuľka 16 Charakteristiky obývaných domov v roku 2011

Obývané domy

Podľa typu		Podľa formy vlastníctva		Podľa obdobia výstavby	
Rodinné domy	33	Fyzické osoby	32	do roku 1945	9
Bytové domy	0	Štát	0	1946-1990	21
Iné	0	Obce	0	1991-2000	2
		Iné právnické osoby	0	2001 a neskôr	0
		Kombinácia vlastníkov	0		
		Iné	0		
Spolu		33			

Zdroj: SODB 2011 – ŠÚ SR

Tabuľka 17 Charakteristiky neobývaných domov v r. 2011

Neobývané domy			
Podľa dôvodu neobývanosti		Podľa obdobia výstavby	
Zmena vlastníkov	3	do roku 1945	0
Určené na rekreáciu	6	1946-1990	0
Uvoľnené na prestavbu	1	1991-2000	0
Nespôsobilé na bývanie	8	2001 a neskôr	0
Z iných dôvodov	2	Nezistené	20
Spolu		20	

Zdroj: SODB 2011 – ŠÚ SR

Takmer všetky rodinné domy a ostatné budovy majú spoločný zdroj pitnej vody a to obecný vodovod. Všetky domy a budovy sú zásobované elektrickou energiou. Väčšina domácností využíva ako spôsob vykurovania pevné palivo.

Obec Selce patrí medzi malé obce. Väčšina domácností je vybavená minimálne jedným televízorom, všetky rodiny s deťmi autom, aj niektorí dôchodcovia, počítač a internet majú takisto väčšina rodín s deťmi či študentmi. Dôchodcovia počítač alebo internet nevyužívajú takmer vôbec, alebo nevedia. Pokrok doby sa prejavil aj vybavením väčšiny obyvateľov vrátane detí mladšieho školského veku mobilnými telefónmi. Bežné spotrebiče ako chladnička či práčka sú už vo všetkých domácnostiach samozrejmosťou rovnako aj kúpeľňa s WC.

Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

Občianska vybavenosť

Obec Selce má vybavenosť územia na úrovni typickej vybavenosti malých vidieckych sídel, ako je obecný úrad, maloobchodná prevádzka s potravinovými i nepotravinovým tovarom, cintorín s domom smútku, požiaru zbrojnicu, kultúrny dom. Najbližšia pošta a matrika je vzdialená 3 km v obci Čabradský Vrbovok.

Vyššiu občiansku a sociálnu vybavenosť poskytuje obec Bzovík, príp. okresné mesto Krupina zastúpené strednými školami, nemocnicou, ambulanciami, kinom, domovom dôchodcov, obchodmi, úradmi atď.

Dobudovanie vybavenosti by mohlo z hľadiska budúceho populačného vývoja byť priaznivým faktorom. Negatívnym vplyvom ovplyvňujúcim tento vývoj môže však byť poloha obce, problémy so zásobovaním vodou – poruchy na vodovodnom potrubí, nedostatok

počas letných mesiacov a primeraná dostupnosť služieb v blízkom okolí a hlavne v neďalekom okresnom meste Krupina.

Obrázok 35 Budova KD a OcÚ

Obrázok 36 Dom smútku a oplotenie cintor.

Obrázok 36 Požiarna zbrojnica Obrázok 36 Viacúčelový prístrešok

Obrázok 36 Studna v obci
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

Obrázok 36 Prestrešené studne v strede obce

V obci sa nenachádza zdravotnícke zariadenie, obyvatelia obce využívajú služby zdravotníckych zariadení prevažne v blízko susediacom meste Krupina a obciach Bzovík a Hontianske Nemce.

V okrese 5 domovov dôchodcov a domovy sociálnych služieb – tri v Krupine a po jednom v Teranoch, Dudinciach časť Merovce a v Hontianskych Moravciach. V súčasnosti v obci väčšina občanov v dôchodkovom veku žije v spoločných domácnostiach v rodinných domoch so svojimi príbuznými. Ostatní majú možnosť využiť opatrovateľské služby prostredníctvom Spoločnej obecnej úradovne so sídlom v Krupine, ktorá zabezpečuje pracovníkov na vykonávanie opatrovateľskej služby. Z dôvodu jednoduchšieho zabezpečovania sociálnych služieb obec využíva projekty, ktoré na sociálne služby poskytuje ÚPSVaR.

Obrázok 38 DD a DDS Krupina Obrázok 39 Domov sociálnych služieb „Nádej“ Krupina

Obrázok 39 Domov sociálnych služieb „Svetlo“ Krupina

Obrázok 40 DD a DDS Terany

*Obrázok 41 Stredisko Evanjelickej
DIAKONE Hontianske Moravce*

Obrázok 42 Oáza staroby Dudince

Školstvo

V obci sa nenachádza žiadne školské ani predškolské zariadenie. Deti dochádzajú do Materskej školy v Čabradskom Vrbovku, resp. na Bzovík, alebo do Krupiny. Základná škola pre prvý stupeň (1. – 4. ročník) je v Dolnom Badíne – 2 km, ktorá plní funkciu spádovej základnej školy pre 4 susedné obce Horný Badín, Selce, Drienovo a Čabradský Vrbovok. Rodičia dávajú svoje deti do školy i na Bzovík a do Krupiny. Deti z obce na druhý stupeň dochádzajú do základnej školy v Bzovíku.

Najbližšie stredné školy sa nachádzajú v okresnom meste Krupina. Veľa študentov dochádza za štúdiom aj do Zvolena, Banskej Štiavnici alebo do Banskej Bystrici. Najbližšia vysoká škola je vo Zvolene. Blízkosť VŠ však nie je rozhodujúcim kritériom pri výbere vysokej školy a tak študenti z obce absolvujú vysokoškolské štúdium po celom území SR.

Kultúrny a spoločenský život v obci

Kultúra v obci má staré korene a je samozrejmosťou a nevyhnutnou podmienkou ponuky kultúrno-spoločenského vyžitia sa vlastných obyvateľov, ale aj prejavom cielenej kultúrnej ponuky širšej návštevníckej verejnosti tejto obce. Je prejavom a symptómom spoločenskej úrovne a kultúrnej vyspelosti daného sídla a regiónu.

Okrem práce a každodenných starostí boli aj v minulosti v živote jednotlivca i celej dedinskej pospolitosti chvíle sviatočné, určené na oddych, zábavu, riešenie rôznych spoločenských problémov a potrieb a s každou takouto udalosťou sa spájali ľudové tradície a zvyky. Obec Selce doposiaľ nesie pečať tradícií, ich udržiavanie a povýšenie týchto nezameniteľných hodnôt do súčasnej podoby. Tradície sa oživujú najmä počas Vianoc – koledy, Mikuláš, mladí sa do krojov obliekajú na hodovú slávnosť. Zapájajú sa do vystúpení folklórnej skupiny „Badínčanka“, ktorej umeleckou vedúcou je Anna Jambrichová.

Obrázok 45 Súčasné zloženie FSK Badínčanka, ktorej členmi je aj mládež zo Selcie

Na organizácii spoločenského života v obci sa priamo podieľa aj obecná samospráva, a to nielen poskytovaním priestorov pre jednotlivé podujatia, ale taktiež spolupodieľaním na organizovaní kultúrnych podujatí.

Obrázok 46 Mikuláš

Obrázok 47 Lucia

Oblasť športu v obci reprezentuje Telovýchovná jednota ČabradSelce založená v roku 1976, ktorá dodnes reprezentuje obec v oblastnej futbalovej súťaži. Počas týchto rokov odchovala množstvo hráčov aj z obce Selce.

Obrázok 48 Svätá omša v Závoze

Obrázok 49 Posedenie v kultúrnom dome

Obrázok 48 Spoločenská akcia

Obrázok 49 Mládež pri reprezentácii obce

Pre ďalšie kultúrne vyžitie občania využívajú podujatia v príľahlých obciach, prípadne v okresnom meste.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že kultúrny a spoločenský život sa bude orientovať na: zachovávanie tradícií obce, rozvoj športu a skvalitňovanie kultúrnej činnosti. Kultúra v obci má staré korene.

Cirkev v obci

Obyvatelia Seliec vyznávali a dnes väčšina obyvateľov vyznáva katolícku vieru, ktorá ovplyvňuje aj ich každodenný život.

Dolnobadínska farnosť bola pravdepodobne zriadená v roku 1876 (prvé záznamy v cirkevnej kronike). Ako prvý kňaz sa v kronike spomína vdp. Ján Dedinský. Najdlhšie pôsobiacim kňazom vo farnosti bol rodák z Dojča vdp. Rudolf Gajar, ktorý v našej farnosti pôsobil od augusta roku 1949 až do svojej smrti. Zomrel v Krupine 19.3.1996. Rodák Páter Metod Ján Janovský (1923-2006), obľúbený u obyvateľov obce, v povojnovom období zažil prenasledovanie, bol

Obrázok 50 Rímsko-katolícky farský kostol sv. Michala v Dolnom Badíne

uväznený. Po náboženskom uvoľnení bol správcom kapucínskeho kostola v Bratislave. Od roku 2006 pôsobí vo farnosti vdp. EgidMatuševský rodák z Bardejova. Dňa 18.2.2009 prišiel do farnosti na vizitáciu biskup Mons. Rudolf Baláž. Navštívil niekoľko domácností vo farnosti a obecné úrady v Selciach, Hornom Badíne, v Čabradskom Vrbovku. Svoj sľub, ktorý dal farníkom, že biskupský úrad prispeje na výmenu okien splnil a tak v roku 2009 boli v kostole vymenené okná a dvere.

Z našej obce pochádza kňaz – páter Šebastián Peter Jad'ud', na ktorého občania našej obce spomínajú s úprimnou láskou. Svätá omša, ktorú slúžil s pátrom Metodom Jánom Janovským v Závoze pri príležitosti 50-teho výročia kňazstva zostala v srdciach všetkých na celý život.

*Obrázok 51 Páter Šebastián Obrázok 52 Vrúchu rehole kapucínov
Peter Jad'ud'*

Obrázok 52 Kaplnka v závoze v deň hodov v obci

V obci je zachovalá zvonica so svojou povest'ou, ktorej zvony dodnes zvonja každý deň na obed a vovečerných hodinách. Víťajú Nový rok, ale aj lúčia sa s našimi občanmi.

Zvonica v Selciach

Ned'aleko Krupiny je malá obec Selce. V minulosti patrila k hradu Bzovík a neskoršie k hradu Čabrad'.

V 18. stor. sa v každej obci proti Turkom budovala obrana, ktorej jadro tvorili hrady, kaštiele. Kde ich nemali, boli to kostoly, ale aj zvonice. Ohradili ich múrom a tvorili nielen dobrú pevnosť, ale aj pozorovateľňu. Počas nebezpečenstva sa sem

Obrázok 53 Zvonica v Selciach

schádzali ľudia. Takto to bolo aj v Selciach. V strede obce bol kostol a vedľa veľká sýpka. Selčania začali tu kopat' podzemnú chodbu, čím obe stavby spojili. Chodba bola nízka.

Keď na Sitne horela vatra, alebo bolo počuť výstrely, všetci Selčania sa schovali a čakali, čo z toho bude. Takto to bolo aj v roku 1553. Začiatkom júna jeden z nich, volali ho Paľko, vyšiel na vežu, aby si pozrel okolie, ale hlavne, aby dával pozor na Sitno. Všade bolo ticho. Ďaleko bolo vidieť. Ako sa takto obzeral, naraz zbadal, ako sa k ich obci blíži niekto. Pretrel si oči, aby lepšie videl, či ho zrak nemýli, lebo sa obával z ničoho nič vyhlásiť poplach. Ale predsa rýchle zbehol dole a utekal na malé námestie, kde práve richtár hovoril s ľuďmi. Ako bez seba dobehne a vychrlí:

- Richtárko, dajaká postava sa blíži k našej dedine.

- Kto je to a ako vyzerá? – spytuje sa richtár.

- To neviem. Zavčasu som vám oznámil tak, ako ste mi prikázali, že keď budeme vidieť neznámeho, ako sa blíži k našej obci, hneď vás mám upovedomiť, – ako bez seba hovorí Paľko.

Keď to ľudia počuli, nastal veľký krik, rozruch a najmä ženy začali bedákať a plakať:

- Jaj, zle je, už sú tu.

Nastalo také vzrušenie, že Paľko s richtárom si vlastnú reč nerozumeli.

- Čo je to za bedákanie, keď ani nevieme, kto to vlastne ide. Chod' hore Paľko a lepšie sa presvedč, kto je to! – prikazuje Paľkovi richtár. Bolo mu všelijako, ale predsa len išiel. Keď vyšiel na zvonicu a lepšie sa rozhlíadal, videl prichádzať ženu, ktorá sa ledva vliekla po zemi. Zostúpil rýchle dolu a znovu richtárovi hovorí:

- *Pán richtár, to je vám žena, ktorá sa ledva vlečie po zemi a už je na kopci, cez ktorý sa zvažuje do našej dediny.*

- *No vidíš, ženy už robili zbytočný poplach, — zašomral richtár.*

Ked' to počuli Selčania, utekali k vysokému plotu, ktorý ohrádzal ich obec. Zpoza plotu vystúpil richtár s niekoľkými chlapmi a spoločne šli oproti žene, ktorá naozaj ledva kráčala. Ked' zbadala ľudí, pozbierala posledné sily a zvolala:

- *Ludia dobrí, vody! — a klesla na zem.*

Selčania zrýchlili krok a našli nevládnú ženu, doráňanú a vysilenú. Hneď pribehli ženy, doniesli jej vodu. Keď sa už raz napila, ešte pýtala a nevedela vynachváliť a vynad'akovať za dobrú vodu. Potom sa umyla a ženy priniesli aj teplého mlieka a mäkkého chleba. Keď sa umyla a učesala, bolo vidieť, že je to mladá a driečna žena. Potom ju vzali do naďalekej sýpky, kde sa vyspala. Keď si už trochu oddýchla, otázkam nebolo konca kraja.

- *Teraz vám rozpoviem môj príbeh. Volám sa Marienka a pochádzam zo Zvolenskej stolice, stadial', kde sa vody Hrona a Slatiny snúbia. Ale moja osada je ešte vyššie, severnejšie, kde železnú rudu dolujú a kde je hodne trnia. Je to v hustých horách, kde boli chránení proti živelným pohromám, ale Turek nás i tam našiel. Pred ním si nie je nik istý, všade zasiahnu jeho nenásytné a hrabivé ruky. Aj k nám prišiel, všetci sme sa schovávali. Zatiaľ sa Turci pokúšali múr dobýjať, až kým sa ho nepodarilo načat'. Potom to vám bolo strašné. Keď zabalia najmenší odpor, tento kruto trestali. Mnoho ľudí zoťali šablami a ich kone veľa ľudí zašliapali. Potom sme ich museli vysluhovať, samé slepačinky, husacinky a všetky dobré jedlá vyvárať. Mladé ženy, ktoré sa postavili na odpor, poviažali a odvedli do zajatia. Prišli snami až do Krupiny, ale mne sa podarilo utiecť. Utekali za mnou. Až pri Bzovíku sa mi podarilo ukryť. Keď som zbadala že Turci zmizli, dovliekla som sa k vám dobrí ľudia. Prosím vás, prijmite ma, budem vám pomáhať vo všetkom, čo len budete potrebovať.*

Veru nevedeli Selčania, ako im v budúcnosti táto žena pomôže. Prvý, ktorý sa začal okolo nej obzerať bol Paľko. Zohnal odev, obuv, postaral sa o bývanie. Keď Marienka videla túto pozornosť, spýtala sa:

- *Paľko, čím sa ti zaslúžim za tvoju láskavosť?*

- *Hm, láskavosť. Ja, ja, som rád, že ti môžeem pomôcť, — horko-ťažko vykotal zo seba pár slov Paľko, pričom nervózne krčil klobúk. Potom znovu začal koktať:*

- *Ja, ja sssoom rád, že sisisi tu — a utekal preč.*

Ako sa tak Paľko s Marienkou doberajú, počujú výstrely z neďalekého Sitna. O chvíľu na to odpovedá Tanistavár a Bzovík. Bolo to znamenie, že sa blížia Turci. Paľko začal kričať:

- *Turci, Turci idú, — len sa tak jeho hlasom ozývali Selce.*

Každý, kto len vládval, chystal sa na obranu. Kosy, vidly, hrable, boli ich jediné zbrane. Všetci utekali k plotu, ktorý bol okolo ich dediny, kde čakali Turkov. Keď Marienka videla takúto obranu, povedala:

- *Ludkovia moji, takto Turkov nepremôžeme, ľahko sa nás zmocnia, musíme sa prichystať lepšie.*

- *Ženy, deti, ktoré vládzete, noste kamene k plotu, -- prikazovala.*

- *Načo to bude? -- pýtajú sa niektorí ľudia.*

- *Budeme to potrebovať na hádzanie do Turkov, -- odpovedala Marienka.*

Veru ho nanosili, bolo ho niekoľko kôp. Keď videla, že je skál dost', znovu rozkázala.

- *Doneste všetky hrnce, v ktorých sa môže variť voda. Poznášajte ich a naplňte vodou, potom ich dajte nad ohne. -- všetko sa len tak zvrátilo. Potom navrhla priniesť smolu, ktorú nakládli do ďalších hrncov a tieto položili nad ohne. Keď sa už voda a smola varila, znovu povedala:*

- *Teraz by tí vrahovia mali prísť. Okúsia našu bojovnosť.*

Vari ich privolala, lebo sa už z veže ozývalo Paľkovo volanie:

- *Turci idú! Turci sú tu!*

- *Nech len prídu, teraz ich privítame ako sa patrí a odplatím sa im aj za naše. Trnie, -- povedala Marienka.*

Ešte stačili niekoľko hrncov s vriacou vodou priviazať ku kolom a už sa smerom od Badína blížilo asi dvadsať tureckých jazdcov.

- *Už sú tu! -- kričí Paľko znovu.*

- *Keď sa blížia od Badína, rýchle na tú stranu! -- rozkazuje Marienka.*

Keď Selčania pribehli k plotu, zostali takto z jednej strany Selčania a z druhej Turci. Vodca Turkov začal vyjednávať:

- *Nič vám neurobíme, keď sa nám dobrovoľne vzdáte. Keď nie, podpálime vašu osadu a vás odvedieme do zajatia.*

Nestačil to dopovedať a už sa niekoľko jeho vojakov zvljalo od bolesti a ako živé fakle sa váľali po zemi.

- *Všetkých vás rozsekám, -- reval a od jedu škripal zubami. Nestačil ani dopovedať a už dostal vedro vriacej vody na chrbát.*

Keď to videli ostatní Turci, boli celí ohromení, lebo takýto odpor nečakali. Ale tu sa začalo niekoľko vojakov škrabať na plot. Hore nevyšli, lebo na hlavu dostali plné kade vriacej smoly. Keď to niektorí vojaci dolu videli, nechali svojich kamarátov v plameni a utiekli. Tu niekoľko chlapov zo Seliec priskočilo k Turkom a začali z nich strhávať horiace šaty. Na popáleniny im prikladali lopúchový kvet a prikladali čerstvé maslo. Keď už boli šiesti Turci ako-tak vyliečení, prišiel k nim Paľko a takto hovorí:

- *Ešte budete bojovať?*

- *Keď chcete statočne pracovať, ostaňte u nás, roboty máme dost', len ruky potrebujeme, -- dodal richtár zo Seliec.*

Dr. P. KUKA, CSc.

Cestovný ruch

Cestovný ruch predstavuje dôležitú súčasť spoločensko-ekonomického života a považuje sa za dôležitý faktor ekonomického a sociálneho rozvoja regiónov, ktorý ovplyvňuje tvorbu nových pracovných príležitostí, stimuluje rozvoj technickej a sociálnej infraštruktúry, zlepšuje starostlivosť o životné prostredie a občiansku vybavenosť, je zdrojom príjmov obcí a regiónu.

Bezprostredne na území obce sa nenachádza turistické stredisko alebo kultúrna pamiatka, ktorá by mala väčší turistický potenciál.

História v Závoze sa viaže s obdobím vojen a to s II. svetovou vojnou. V troch kamenných pivniciach za obcou smerom k rieke Krupinica si ešte žijúci starší občania, v tom čase malé deti spolu so svojimi rodičmi zachraňovali na týchto miestach holé životy. V našom katastri, ale i priamo v obci sa stretli dve mocnosti – ruské a nemecké vojská. Ľudia opustili obec, a na tomto mieste prosili o prežitie. Z vďaky v brale medzi pivnicami vytesali najprv malú kaplnku k úcte k Lurdskej pane Márii, ktorú po zakúpení v 50 – tých rokoch väčšej sochy Panny Márie a svätej Bernadety, zväčšili na súčasnú. Od skončenia druhej svetovej vojny až dodnes sa tu každoročne v septembri stretávajú naši občania, rodáci a ich príbuzný aby spolu ďakovali pánu za ochranu životov.

Obrázok 54 Pivnice v Závoze-vojnové

Najbližšia národná prírodná rezervácia je oblasť Čabrad', ktorá je vzdialená 6 km. V rezervácii sa nachádza aj hrad Čabrad', ktorého okolie je chráneným náleziskom s najbohatšou lokalitou plazov na Slovensku. Tu možno podniknúť aj výlety do okolitej prírody a lesov, stanovať a na svoje si prídu aj milovníci húb.

Obrázok 55 Hrad Čabrad'

A. I. 7 Miestna samospráva s jej ekonomickými podmienkami

Úlohou samosprávy v obci je predovšetkým plniť základné samosprávne funkcie vyplývajúce zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení ako i prenesených kompetencií zo štátu na obce. Na ekonomickom rozvoji obce sa podieľa obec prostredníctvom svojho rozpočtu. Vplyv na rozpočet obce má jej hnutelný a nehnuteľný majetok, počet obyvateľov, výmera katastrálneho územia a štátny rozpočet, od ktorého sa odvíjajú podielové dane plynúce do rozpočtu obce.

Obec Selce je samostatný samosprávny územný celok Slovenskej republiky združujúci občanov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt a je právnickou osobou samostatne hospodáriacou s vlastným majetkom a so svojimi finančnými zdrojmi za podmienok stanovených zákonom a všeobecne záväznými nariadeniami obce. Obec vykonáva svoje samosprávne funkcie vymedzené v zákone SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

Orgánmi obce Selce je starosta obce a obecné zastupiteľstvo zložené z 5 poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce. Starosta obce je predstaviteľom a najvyšším výkonným orgánom obce a štatutárnym orgánom obce. Obecný úrad zabezpečuje účtovnú, daňovú a písomnú agendu orgánov obce.

Majetok a rozpočet obce

Majetok obce je tvorený dvoma základnými zložkami – obežným (krátkodobým) majetkom a neobežným (dlhodobým) majetkom. Podstatnú časť dlhodobého hmotného majetku obce tvoria stavby a pozemky. V dlhodobom finančnom majetku má obec cenné papiere (akcie) Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti. V nasledujúcej tabuľke je zobrazená bilancia aktív a pasív k 31.12.2014.

Tabuľka 20 Bilancia aktív a pasív k 31.12.2014

AKTÍVA		PASÍVA	
Majetok spolu	167065,23	Vlastné imanie a záväzky spolu	167065,23
Neobežný majetok spolu	149496,63	Vlastné imanie	128098,56
z toho :	-	z toho :	-
Dlhodobý nehmotný majetok	-	Oceňovacie rozdiely	-
Dlhodobý hmotný majetok	134740,63	Fondy	-
Dlhodobý finančný majetok	14756,00	Výsledok hospodárenia	128098,56
Obežný majetok spolu	17420,68	Záväzky	1329,39
z toho :	-	z toho :	-
Zásoby	-	Rezervy	450,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	-	Zúčtovanie medzi subjektami VS	0,00
Dlhodobé pohľadávky	-	Dlhodobé záväzky	0,00
Krátkodobé pohľadávky	5796,39	Krátkodobé záväzky	879,39
Finančné účty	11624,29	Bankové úvery a výpomoci	-
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	-		
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	-		
Časové rozlíšenie	147,92	Časové rozlíšenie	37637,28

Zdroj: Výročná správa obce za rok 2014

Podľa paragrafu 4 ods. 1 zák. č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je rozpočet obce základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku a je súčasťou rozpočtu verejnej správy. V nasledujúcej tabuľke je zobrazený rozpočet obce za roky 2012 – 2014, ktorý ukazuje, že obec hospodárila v každom roku z prebytkom, ktorý bol prevedený na rezervný fond obce.

Tabuľka 18 Skutočné plnenie rozpočtu za roky 2012 - 2014

Názov položky	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Bežné príjmy	25221,26	23938,88	31472,42
Kapitálové príjmy	0	0	42,70
Príjmové finančné operácie	0	19139,34	9 889,74
Príjmy celkom	25221,26	43078,22	31515,12
Bežné výdavky	17510,41	19615,73	24841,11
Kapitálové výdavky	0	19244,06	2208,25
Výdavkové finančné operácie	0	0	0
Výdavky celkom	17510,41	38859,79	27049,36
Výsledok rozpočtového hospodárenia	7710,85	4218,43	4465,76

Zdroj: Výročná správa obce Selce

Finančné zdravie obce

Z pohľadu hodnotenia finančného zdravia obcí bola obec Selce podľa Inštitútu pre ekonomické a sociálne reformy INEKO v kategórii hospodárenia miest, obcí a VÚC za rok 2014, hodnotená ako obec s výborným finančným zdravím. Hodnotenie 5,3/6 celkového počtu bodov bolo pripísané obci za roky 2011 – 2014. Obec v súčasnosti nie je úverovo zaťažená.

Obrázok 56 Hodnotenie finančného zdravia podľa INEKO

(Zdroj: Obce INEKO. Sk)

A. I. 8 Kvalita životného prostredia

Jednotlivé zložky životného prostredia nie sú v obci Selce výrazne ohrozované. Formy ovplyvňovania a znečisťovania jednotlivých zložiek životného prostredia sú charakterizované prvkami typickými pre vidiecky a poľnohospodársky priestor. Územie obce je z hľadiska kvality životného prostredia relatívne nenarušené. Na území sa nevyskytuje žiaden zdroj znečistenia, ktorý by vážnejšie poškodzoval životné prostredie.

Ovzdušie v obci je v minimálnej miere znečisťované tuhými, prachovými a plynými exhalátmi z menších energetických zdrojov ako i z domácich kúrenísk na tuhé palivo. Väčšina rodinných domov využíva na kúrenie tuhé palivo, ako je drevo a uhlie. Vzhľadom na ceny energií a náročnosť zavedenia plynovodu sa predpokladá rovnaký trend aj do budúcnosti. Prašnosť z automobilovej dopravy sa tiež malou mierou podieľa na znečistení ovzdušia. Ďalším, i keď minimálnym zdrojom znečisťovania je aj poľnohospodárska výroba,

predovšetkým intenzívnym obrábaním pôdy a pozberovou úpravou produktov. Najbližšia monitorovacia stanica na meranie kvality ovzdušia sa nachádza vo Zvolene.

Hlukové hodnoty v obci sú v norme, nenachádza sa to prevádzka ani faktor, ktorý by intenzitou hluku zaťažoval okolie. Za zdroje hluku (aj keď v rámci normy) je možné označiť automobilovú dopravu, avšak katastrom obce prechádzajú málo frekventované komunikačné osi.

Určité lokálne znečistenia pôd výrazne ovplyvňujú a spôsobujú divoké skládky.

Stabilizujúcim respektíve zlepšujúcim faktorom by bolo vybudovanie kompletnej siete kanalizácie, aby sa splaškové vody nemuseli sústreďovať v prevažne nevyhovujúcich žumpách.

Zelené plochy v intraviláne v podobe trávnatých porastov a listnatých stromov slúžia na zvyšovanie kvality ovzdušia a urbánneho prostredia, a tiež na elimináciu hluku. Okrem toho vyplňajú priestor medzi pozemkami a miestnymi komunikáciami. Zeleň je v udržiavanom stave. Osobitou kategóriou je zeleň nachádzajúca sa v záhradách rodinných domoch, ktorá je v súkromnom vlastníctve a o jej stav sa starajú majitelia jednotlivých domov. V extraviláne je tvorená lúčnymi porastmi a lesmi v západnej a východnej časti územia.

Obec sa v rámci starostlivosti o životné prostredie stará o pravidelný odvoz a triedenie odpadu, o pravidelnú údržbu verejných priestranstiev a verejnú zeleň.

Celkový stav životného prostredia v obci a katastri obce je bez väčších negatívnych prvkov a pri aplikácii niektorých opatrení je možné zabezpečiť neustále zlepšovanie stavu jednotlivých zložiek životného prostredia a tým samozrejme životného prostredia ako celku.

A. II. Analýza vonkajšieho prostredia

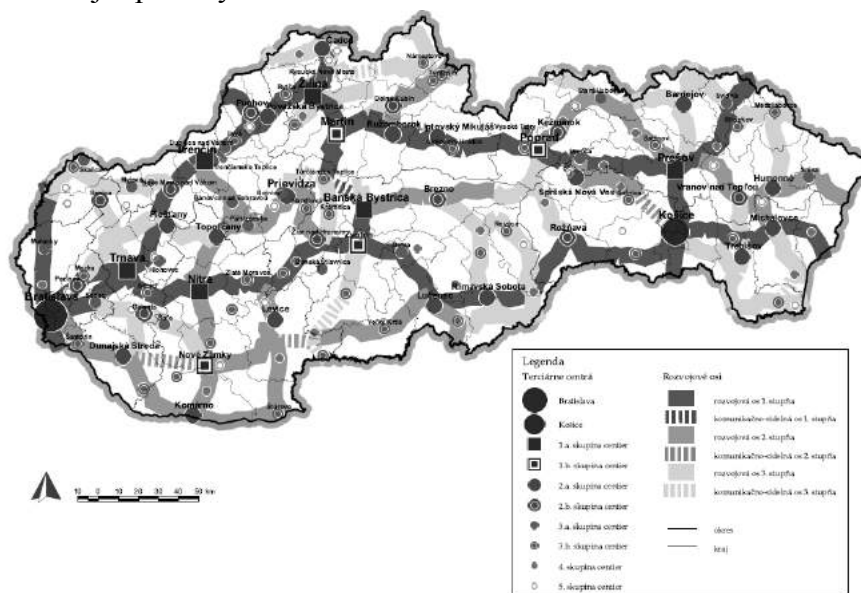
Pri riešení problémov a výziev konkrétneho územia je potrebné uviesť si, že ich riešenie v budúcnosti môže byť ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré nevieme ovplyvniť. Pri hodnotení jednotlivých faktorov je potrebné vychádzať zo skutočnosti, že niektoré z nich pôsobia na národnej úrovni, niektoré na úrovni nadnárodnej, mnohé na úrovni regionálnej a miestnej. Vonkajšie prostredie je podmienené predovšetkým prenosom odporúčaní z úrovne Európskej únie do legislatívy a exekutívy Slovenskej republiky, následne do riadiacich úrovní na regionálnej a miestnej úrovni.

Obec Selce je malou obcou nachádzajúcou sa na juhu stredného Slovenska. V rámci Slovenska patrí do okresu Krupina, regiónu Hont a Banskobystrického samosprávneho kraja. Obec je partnerskou obcou Mikroregiónu Krupinská planina a Miestnej akčnej skupiny Hontiansko-Novohradské partnerstvo. Slovenská republika je členom Európskej únie. Všetky tieto členstvá a začlenenia spolu s legislatívou ovplyvňujú obec Selce.

Rozvojové osi SR

Rozvojová os je pomyselná línia, ktorá definuje ďalšie smerovanie rozvoja územia. Pojem rozvojová os má svoje ukotvenie a presné vysvetlenie v Koncepcii územného rozvoja Slovenska (KURS 2011). Katastrom obce Selce neprechádza žiadna rozvojová os. Najbližšou osou je krupinská rozvojová os 3. stupňa, ktorá prechádza mestami Zvolen – Krupina – Šahy – hranica Maďarskej republiky.

Obrázok 56 Terciárne centrá osídlenia a rozvojové osi Slovenska
(Zdroj: MDVaRR SR)

Banskobystrický samosprávny kraj

Obec Selce je súčasťou Banskobystrického samosprávneho kraja (ďalej len „BBSK“). Banskobystrický samosprávny kraj rozlohou 9 455 km² je najväčším vyšším územným celkom na Slovensku. Pozostáva z 13 okresov, v ktorých sa nachádza 516 obcí, z toho 24 obcí má štatút mesta. Počet obyvateľov k 31.12.2014 je 656 813.

Vyšší územný celok je vyššou samosprávnou jednotkou, ktorá stojí nad obcami a mestami, ale nie je ich nadradeným orgánom. BBSK však ovplyvňuje obec Selce nielen po finančnej stránke, pretože obec môže od nej získavať finančné prostriedky na svoje rozvojové aktivity, ale takisto svojimi rozvojovými prioritami, cieľmi a víziou rozvoja územia. Na druhej strane aj obec Selce vytvára podmienky pre hospodársky a sociálny rozvoj tohto územia.

Národná stratégia regionálneho rozvoja SR charakterizuje BBSK ako ostatný vidiecky, pomaly rastúci, viac stagnujúci, s dlhodobou nadpriemernou mierou nezamestnanosti, nízkym stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne atraktívny a nízko konkurencieschopný región SR mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou.

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že BBSK využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu najmä v pôdohospodárstve, nízkompríleve PZI a podpore domácich investorov a využívaní vysokovzdeldanej pracovnej sily, vytváraním pracovných miest v sektore služieb. Dôsledkom toho je jeho

slabá konkurencieschopnosť poľnohospodárstva a celkové ohrozenie konkurencieschopnosti regiónu založenej hlavne na energeticky náročnej výrobe. V porovnaní so svetovými trendmi a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie BBK nízka a pre budúci rozvoj nedostatočná.

Konkurenčná výhoda BBSK je tvorená najmä jeho prírodným a kultúrohistorickým bohatstvom, atraktívnou vidieckou krajinou vrátane potenciálu pre rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, obnoviteľných zdrojov energie a agroturistiky.

Strategické ciele BBSK sú:

1. doprava a zvyšovanie dostupnosti a atraktivity územia (integrovaná doprava),
2. rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov prostredníctvom informatizácie verejnej správy a podporou projektov v oblasti e-služieb,
3. poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka,
4. inovácie a rast konkurencieschopnosti priemyslu v rozhodujúcich sektoroch a pri využívaní obnoviteľných zdrojov energie.

Očakávané dopady:

- zvýšenie využitia domácich regionálnych zdrojov,
- zvýšenie zamestnanosti najmä vo vidieckych oblastiach a v oblasti nových technológií,
- zvýšenie dostupnosti a atraktivity regiónu nielen z pohľadu domácich a zahraničných investorov, MSP, ale aj miestneho obyvateľstva a zvýšenie podielu ekologickej (integrovanej) dopravy,
- zvýšenie výkonnosti najmä v oblasti turizmu, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, drevospracujúceho priemyslu.

Obce patriace do BBSK môžu čerpať finančné prostriedky na svoje rozvojové aktivity a projekty aj z vlastných príjmov BBSK. Tieto dotácie sú účelovo určené na akcie vo verejnom záujme alebo v prospech rozvoja územia BBSK a na podporu všeobecne prospešných služieb, podnikania a zamestnanosti.

Súlud PRO Selce s PHSR Banskobystrického samosprávneho kraja

V zmysle zákona o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky prevzal samosprávny kraj kompetencie v oblasti regionálneho rozvoja, medzi ktoré patrí aj vykonávanie stratégie regionálneho rozvoja, koordinovanie úloh súvisiacich so zabezpečovaním hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja územia, koordinovanie plnenia koncepcií rozvoja samosprávneho kraja. Samosprávny kraj zabezpečuje a koordinuje vypracovanie odvetvových koncepcií a stratégií hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja. Tie sú základnými dokumentmi, na základe ktorých sa realizuje rozvoj kraja. Výkon kompetencií v oblasti regionálneho rozvoja zabezpečuje BBSK prostredníctvom odboru regionálneho rozvoja.

Banskobystrický samosprávny kraj (BBSK) v súlade so zákonom č. 309/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, v súčasnosti spracováva nový strednodobý rozvojový dokument PSK, ktorým je: „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na obdobie 2014 - 2020“ (PHSR BBSK 2014 -2020). Dokument bude vypracovaný v súlade s prioritami a cieľmi ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie kraja. Zároveň bude zohľadňovať aktuálnu sociálno – ekonomickú situáciu, nové výzvy i nové podmienky v rámci Európskej

únie a Slovenskej republiky. Nový Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja (PHSR BBSK 2014 - 2020), spolu s územným plánom kraja, je kľúčovým dokumentom aj pre riadenie samosprávy, ktorý vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov pôsobiach v území, formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami, investičnými projektmi a inými konkrétnymi aktivitami a spolu s návrhom na zdrojové krytie ich zabezpečenia.

Miestna akčná skupina Hontiansko-Novohradské partnerstvo

Obec pre zabezpečenie efektívnej implementácie národnej stratégie a zvyšovania konkurencieschopnosti regiónov iniciuje aktívnu spoluprácu strategicky dôležitých partnerov v oblasti regionálneho rozvoja, ide o územné partnerstvá a združenia, partnerstvá s ďalšími obcami, územným celkom, orgánmi štátnej správy a podnikateľským sektorom.

Obec Selce sa uznesením č. 2.c) / 2015 zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Selciach konaného dňa 17.3.2015 stala členom občianskeho združenia Miestna akčná skupina Hontiansko – Novohradské partnerstvo (ďalej len „MAS“), ktoré vzniklo za účelom integrovaného – sociálne – ekonomického, environmentálneho, kultúrneho a duchovného rozvoja územia pokrývajúceho katastrami členských obcí prostredníctvom prípravy a implementácie integrovanej stratégie rozvoja územia. Je založené na spolupráci verejnej správy, podnikateľským a nepodnikateľských subjektoch a občanov pôsobiach alebo sídliačich na partnerskom území s cieľom identifikovať a realizovať stratégiu rozvoja územia.

Sídlo združenia je v Bzovík 299. MAS vyvíja svoju aktivitu na území obcí: Bzovík, Cerovo, Čabradský Vrbovok, Čekovce, Dolné Mladonice, Selce, Drienovo, Horné Mladonice, Horný Badín, Jalšovík, Kozí Vrbovok, Lackov, Litava, Selce, Senohrad, Trpín, Uňatín, Zemiansky Vrbovok, Dačov Lom, Dolné Plachtince, Horné Plachtince, Modrý Kameň, Príbelce, Stredné Plachtince, Sucháň.

Podľa stanov MAS Hontiansko – Novohradské partnerstvo sú ich hlavnými cieľmi:

- Spoločne sa podieľať na rozvoji územia a v tomto navzájom spolupracovať,
- Vypracovať a implementovať integrovanú stratégiu všestranného rozvoja územia,
- Zvýšiť celkovú atraktivitu územia pre návštevníkov, obyvateľov i podnikateľov,
- Zefektívniť činnosť samospráv a koordináciu ich činností v oblasti rozvojových aktivít,
- Zlepšiť ekonomické a sociálne pomery obyvateľov žijúcich na záujmovom území MAS podporou malého a stredného podnikania a zvýšením množstva pracovných miest v oblasti,
- Vytvoriť a zlepšiť podmienky pre vidiecky turizmus a agroturistiku s využitím vnútorného potenciálu územia,
- Zabezpečiť koordináciu aktivít členov Združenia za účelom celkového trvalo udržateľného rozvoja územia,
- Podporiť činnosť občianskych iniciatív a aktivít na území MAS
- Zabezpečiť presadzovanie zámerov, ktoré svojím rozsahom a významom presahujú možnosti jednotlivých členov vrátane zabezpečenia príslušných finančných zdrojov
- Podporiť využívanie alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie

- Podporiť malých a stredných podnikateľov,
- Vytvárať, koordinovať a podporiť hraničnú a cezhraničnú spoluprácu
- Rozvíjať kultúrny a spoločenský život v území,
- Podporiť športové aktivity a udalosti
- Podporiť a zlepšiť príležitosti pre marginalizované skupiny obyvateľstva
- Propagovať a prezentovať územie.

Obec Selce môže čerpať finančné prostriedky na svoje rozvojové projekty v rámci výziev vyhlasovaných prostredníctvom MAS. Ide o metódu LEADER, prostredníctvom ktorej si predstavitelia dotknutého mikroregiónu určia vlastné rozvojové priority (stratégiu) a po schválení riadiacim orgánom si sami realizujú výber projektov. Tento prístup je uskutočňovaný prostredníctvom Integrovaných stratégií miestneho rozvoja (ISMR), resp. stratégií CLLD (miestny rozvoj vedený komunitou), ktoré sú vypracované vzhľadom na miestne potreby a možnosti a zahŕňujú inovatívne prvky viažuce sa na miestnu situáciu, vytváranie sietí a prípadne spoluprácu. Predkladateľom a nositeľom ISMR je územne príslušné verejno-súkromné partnerstvo, ktoré po jej schválení príslušným riadiacim orgánom (MPRV SR) nadobudne štatút Miestnej akčnej skupiny, po nadobudnutí ktorého sa môže MAS uchádzať prostredníctvom ISMR o finančné zdroje na vyhlasovanie výziev z operačných programov Program rozvoja vidieka 2014-2020 a z Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP) 2014 – 2020.

Štrukturálne fondy v programovom období 2014-2020

Jednou z možných ciest získavania finančných prostriedkov na realizáciu investičných akcií (okrem ďalších možných zdrojov, uvedených v časti „Indikatívny finančný plán“) sú Európske štrukturálne a investičné fondy. Napriek tomu, že tieto európske štrukturálne a investičné fondy sú z aspektu regionálneho rozvoja definované ako „doplnkové“ zdroje financovania, v súčasnom modeli regionálnej politiky a nastavenia financovania samospráv sú práve tieto prostriedky z EŠIF hlavným zdrojom financií, bez ktorého by len ťažko boli samosprávy schopné financovať svoje rozvojové investičné projekty. V programovom období EÚ 2014 – 2020 bude Slovensko čerpať európske štrukturálne a investičné fondy v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná spolupráca, ktoré sa budú prerozdeľovať v rámci jednotlivých operačných programov.

STEEP analýza

STEEP analýza resp. analýza vonkajšieho prostredia zohľadňuje vplyv STEEP faktorov. Ide o faktory v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Tieto faktory ovplyvňujú najmä miestny rozvoj. Všetky faktory sú vzájomne späté a nie je možné ich posudzovať oddelene.

Formulár 5 (A 8) STEEP analýza vonkajšieho prostredia

Sociálne prostredie	Technologické prostredie	Ekonomické prostredie	Ekologické prostredie	Politické prostredie
Demografické zmeny	Využívanie IKT pre komunikáciu s obyvateľstvom obce a zabezpečenie skvalitnenia verejných služieb	Využívanie doplnkových zdrojov financovania z EÚ pre financovanie projektov	Zvyšovanie environmentálneho zaťaženia	Legislatíva a jej zmeny
Zmena postojov a správania	Dostupná/využívaná technológia	Daňové zaťaženie	Možnosti obnovy a tvorby životného prostredia	Štandardy na politickej scéne
Zmeny preferencií zákazníkov		Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Dopad investičných projektov na životné prostredie	Nepripravenosť na čerpanie prostriedkov z EÚ
		Nové trhy a nové príležitosti a investori	Politika životného prostredia	Zmeny vo vedení obce a v samosprávnom orgáne

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

A. III. Zhodnotenie súčasného stavu územia

SWOT analýza je dnes už štandardnou analytickou metódou regionálneho rozvoja nadväzujúca na závery vyplývajúce z profilu obce a analýzy verejného a podnikateľského prostredia. Jej podstatou je odhalenie a súčasné vzájomné porovnávanie vnútorných silných a slabých stránok a vonkajších podmienok pôsobiacich na obec.

SWOT analýza v procese rozvoja regiónov je veľmi jednoduchou technikou. Predstavuje východisko pre strategické plánovanie a má široké uplatnenie pri tvorbe budúcich rozhodnutí o rozvoj. Podľa povahy sledovaných javov sa vo SWOT analýze rozlišujú pozitívne a negatívne faktory. Hodnotením SWOT analýzy a silných a slabých stránok, možných príležitostí a ohrození sa hodnotia faktory, ktoré sa dajú využiť a zrealizovať v prospech rozvoja územia. Týmto faktorom je potrebné čeliť v navrhovanej regionálnej stratégii.

Swot analýza obce Selce vychádza:

- z analýzy doterajšieho vývoja,
- súčasného stavu obce s uvedením jeho silných stránok, predností, výhod (S = Strengths)
- súčasného stavu obce s uvedením jeho slabých stránok, nedostatkov, slabín (W = Weaknesses)
- jeho potenciálnych rozvojových zdrojov – príležitostí, možností (O = Opportunities)
- jeho potenciálnych ohrození rozvojových zámerov – rizík, hrozieb (T = Threats).

Silné stránky obce predstavujú potenciálne faktory ďalšieho rozvoja obce vo všetkých základných oblastiach a sú základných východiskom pre stanovenie reálnych rozvojových cieľov.

Slabé stránky obce predstavujú limitujúce faktory rozvojových zámerov a oblastí, na ktoré treba sústrediť pozornosť orgánov samosprávy. Sú obyčajne zakotvené v prirodzených dispozíciách a v konkurenčnej výhode. Slabé stránky podmieňujú územné disparity.

Príležitosti pre obec sú faktormi, ktoré umožňujú pri ich využití naplnenie rozvojových zámerov obce, ich reálnosť a urýchlenie. Poznanie reálnych príležitostí je východiskom stanovenia splniteľných rozvojových cieľov. Príležitosťou obce je pozitívny trend, ktorý môže byť impulzom pre jej ďalší rozvoj za predpokladu, že obec získa zdroje na jeho realizáciu a bude oň záujem.

Ohrozenia predstavujú skutočnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť, resp. spomaliť realizáciu strategických cieľov rozvoja obce.

Návrh SWOT analýzy bol definovaný na základe vykonanej podrobnej situačnej analýzy a upravený podľa pripomienok samosprávy obce.

Je potrebná rekonštrukcia obecného vodovodu, zabezpečenie nových prípojok k odberným miestam so samostatným meraním, rekonštrukcia obecného úradu, domu smútku, požiarnej zbrojnice; rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníka, je potrebné riešiť otázku oplostenia miestneho cintorína, likvidácie odpadov a likvidácie komunálneho odpadu, obmedzeného bývania mladšej generácie, cestnej infraštruktúry; zabezpečovať protipovodňové opatrenia, opatrenia týkajúce sa revitalizácii krajiny a pod.

Formulár 6 (A 10) SWOT analýza

Poloha obce a väzba na vonkajšie okolie	
Silné stránky	Slabé stránky
- Dobrá geografická poloha – dobré dopravné spojenie s okolitými obcami a mestami, blízkosť k jednému z hlavných uzlov regiónu – k mestu Krupina - Priaznivé podmienky obce pre rozvoj spoločenskej a kultúrnej funkcie - Priaznivé podmienky obce pre rozvoj obytnej funkcie a sociálnej infraštruktúry - Členstvo obce v ZMOS a partnerská spolupráca obce s inštitúciami, s inými obcami, členstvo v MAS a mikroregiónu Krupinská planina - Priaznivé podmienky pre poľnohospodárstvo	- Neusporiadaná urbanistická štruktúra obce - Rozdrobenosť pozemkov (veľa vlastníkov na malej výmere KN parcely) - Nedoriešené vlastnícke pomery u časti pozemkov a niektorých miestnych komunikácií a chodníkov
Príležitosti	Ohrozenia
- Využitie katastrálneho územia obce pre výstavbu bytovú, občiansku, spoločenskú i podnikateľskú - Možnosť kooperácie riešenia otázok a problémov regionálneho charakteru s okolitými obcami - Možnosť využitia prírodného a vidieckeho prostredia na agroturistické aktivity a vidiecky cestovný ruch	- Nedostatok vlastných i verejných finančných zdrojov na financovanie projektov - Nízka podpora projektov zo strany štátu a EÚ - Zložitá administratíva pri spracovávaní projektov

Dopravná a technická vybavenosť obce	
Silné stránky	Slabé stránky
- Dostatok a dobrý stav miestnych komunikácií - výborná dostupnosť telekomunikačných služieb (internet, mobilný signál, televízny a rádiový signál) - dostatok priestorov pre budovanie občianskej a technickej infraštruktúry - fungujúce odpadové hospodárstvo - pravidelné autobusové spojenie s okolitými obcami a mestami	- zlý technický stav na niektorých úsekoch cesty III. triedy vedúcej od obce Bzovík - nedostatok prepojovacích chodníkov z novovzniknutými obytnými zónami obce - neustála potreba investícií na údržbu a modernizáciu zariadení technickej infraštruktúry - nedostatok pitnej vody - nevybudovaná kanalizácia s ČOV - nevybudovaná plynofikácia v obci

-	- nedostatočná vybavenosť protipožiarnej ochrany - sťažená dopravná obslužnosť na niektorých miestnych komunikáciách (nedoriešené vlastnícke vzťahy) - absencia cyklotrás - nevyhovujúci technický stav budov a zariadení v správe obce - dlhé prípojky na vodovod
Príležitosti	Ohrozenia
- modernizácia a údržba súčasnej infraštruktúry - úpravy obecných verejných priestranstiev - rekonštrukcia miestneho rozhlasu - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ a zo ŠR	- nedostatok vlastných zdrojov na financovanie zámerov obce - nepripravenosť projektov na získanie finančných zdrojov z fondov EÚ a ŠR

Environmentálne a životné prostredie obce	
Silné stránky	Slabé stránky
- Blízkosť prírodných prvkov a horského prostredia - Dostatok pitnej a úžitkovej vody - Udržiavaný stav a primeraná estetická kvalita verejných priestranstiev v intraviláne - Nízka miera priemyselného znečistenia životného prostredia a neexistencia významných ekologických záťaží - Neustále zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov v oblasti zberu triedeného odpadu - Málo frekventovaná osobná doprava	- Všeobecný nezáujem občanov na zlepšovaní ŽP a odstraňovaní príčin - Absencia separovania bioodpadu v obci – obecné kompostovisko - Všeobecne nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ochrany ŽP - Nedoriešená likvidácia odpadových vôd - Zníženie kvality ovzdušia vo vykurovacej sezóne vplyvom kúrenia tuhými palivami a pálenie suchého bioodpadu - Zničené lesné cesty po ťažbe dreva a presunom ťažkých poľnohospodárskych strojov - Zarastanie katastra náletovou drevinou - Nedostatok vody v obci
Príležitosti	Ohrozenia
- Ekologické poľnohospodárstvo - Inovatívne zdroje energie - Využitie prírodného potenciálu na vytváranie a zveľaďovanie existujúcich rekreačných zón - Dohoda s ohrozovateľmi životného prostredia - Organizovanie mládeže v spolkoch na ochranu životného prostredia - Rozšírenie separovaného zberu odpadov a ich zhodnocovanie, likvidácia čiernych skládok - Ekologická osвета občanov najmä detí a ďalšie zvyšovanie	- Nebezpečenstvo vzniku nového environmentálneho znečistenia rôzneho druhu a formy a dopady na zdravie populácie - Možné záplavy - Ohrozovanie obce prašnosťou a znečisťovaním ovzdušia vplyvom budovania technickej infraštruktúry - Zhoršenie kvality miestnych tokov vplyvom nedoriešenej likvidácie odpadových vôd - Vytváranie divokých skládok odpadu - Vplyv intenzívneho poľnohospodárstva a lesníctva na kvalitu ŽP

environmentálneho povedomia obyvateľstva v oblasti životného prostredia - Ďalšia výsadba zelene na verejných priestranstvách, revitalizácia - Príležitosť na získanie nenávratných finančných prostriedkov z EŠIF na projekty v oblasti životného prostredia	- Zvýšený výrub stromov
--	---

Občianska vybavenosť a výstavba v obci	
Silné stránky	Slabé stránky
- Tradícia individuálnych rodinných domov a neustále prebiehajúce rekonštrukcie - Uspokojivý priemerný vek bytového fondu - Existencia kultúrneho objektu v obci, cintorína s domom smútku, požiarnej zbrojnice - Vykonané čiastočné rekonštrukcie na obecných budovách, - Dobrá dopravná dostupnosť obce - Vhodné podmienky pre rozvoj novej výstavby (po vybavení techn. infraštruktúrou) - Relatívna blízkosť ďalších služieb občianskej vybavenosti, zdravotníctva, školstva, obchodov	- Malý záujem občanov o výstavbu, prestavbu, rekonštrukciu rodinných domov - Neúplný základný sortiment ponuky tovarov a služieb v obci - Nevyhovujúci technický stav, príp. zastarané a opotrebované vybavenie budov vo vlastníctve obce – nevyhnutná rekonštrukcia - Nedostatok voľných bytov príp. rodinných domov pre nových obyvateľov
Príležitosti	Ohrozenia
- Dobré dopravné napojenie obce - Atraktívna poloha obce v príjemnom prostredí a záujem bývania na vidieku - Pripravenosť pozemkov pre bytovú, podnikateľskú i občiansku výstavbu - Rozšírenie ponuky služieb a tovarov	- Súkromné vlastníctvo voľných plôch na rozvoj výstavby - Stav prípravy projektov pre jednotlivé zámery a nedostatok finančných zdrojov - Prípadná neúspešnosť projektov pre riešenie rozvoja občianskej infraštruktúry - Potreba súhlasu vlastníkov starých, najmä hospodárskych budov s ich postupným odstraňovaním - Problémy s financovaním základnej školy v Dolnom Badíne pre neustále klesajúci počet žiakov

Demografický vývoj, ľudské zdroje a trh práce	
Silné stránky	Slabé stránky
- Jednotná národnostná a náboženská štruktúra obyvateľstva - Relatívne stabilný počet obyvateľov - Možnosť vzdelávania detí v okolitých obciach - Možnosť využitia dopravného spojenia do zamestnania a do škôl	- Zhoršovanie vekovej štruktúry obyvateľstva (rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a pokles vo veku predproduktívnom) – starnutie populácie a nízka pôrodnosť - Nepriaznivá vzdelanostná štruktúra v obci (prevaha základného vzdelania a učňovského vzdelania)

- Pomerne vysoká zamestnanosť v obci - Rastúci záujem mladých ľudí o vysokoškolské vzdelanie - Skúsenosti z tvorby a implementácie projektov na podporu zamestnanosti financovaných z národných a európskych zdrojov	- Znižujúca ponuka pracovných príležitostí priamo v obci - Sťahovanie obyvateľstva za prácou do miest a do zahraničia
Príležitosti	Ohrozenia
- Využívanie nástrojov ďalšieho vzdelávania, celoživotného vzdelávania a poradenstva pre dospelých - Využívanie dotačných nástrojov a finančných mechanizmov v oblasti rozvoja ľudských zdrojov a aktívnych opatrení trhu práce - Zvyšovanie kvalifikovanej pracovnej sily a napĺňanie potrieb trhu práce	- Odchod pracovnej sily do miest s vyššou kvalitou života podporený legislatívnymi a regionálnymi zmenami - Nepriaznivý ekonomický a sociálny vývoj v spoločnosti, ohrozené existenčné podmienky pre zabezpečenie rodiny - Nezamestnanosť, odchádzanie za prácou - Nepriaznivá veková a vzdelanostná štruktúra, znižovanie počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov - Nedostatočne motivujúca legislatíva pre rizikové skupiny v oblasti nezamestnanosti a vzrastajúci počet ľudí ohrozených chudobou

Záujmové združenia, kultúrne a spoločenské aktivity, cestovný ruch	
Silné stránky	Slabé stránky
- Existencia kultúrneho objektu v obci - Tradícia v organizovaní kultúrnych a športových podujatí, bohatý kultúrny a spoločenský život - Zachovávanie ľudových remesiel a ľudových zvykov. - Spoluúčasť miestneho dobrovoľného hasičského zboru na organizovaní kultúrneho diania v obci - Blízkosť k prírodnej rezervácii a hradu Čabrad, dosah rekreačných stredísk Dudince, Kováčová, Strehová	- Obmedzená ponuka historických a turistických atrakcií v obci a obmedzený potenciál pre rozvoj cestovného ruchu v obci, ktorý je v zastavanom území obce neriešiteľný - Nulová kapacita ubytovacích služieb v katastrálnom území obce - Relatívne malá zapojenosť občanov do procesu plánovania v obci - Nedostatočne využívané možnosti trávenia voľného času - Upadanie záujmu o tradičné obecné kultúrno-spoločenské podujatia
Príležitosti	Ohrozenia
- Zapojenie všetkých vekových zložiek obyvateľstva na záujmových aktivitách obce - Poskytovanie obecných priestorov pre stretávanie a organizovanie kultúrnych podujatí - Pokračovanie v tradíciách obce organizovaním kultúrnych a spoločenských podujatí - Získanie doplnkových zdrojov na vytvorenie spoločného priestoru pre stretávanie sa občianskych organizácií a aktérov spoločenského života	- Nedostatok finančných zdrojov na splnenie spoločenských, kultúrnych a športových zámerov - Stagnujúci, prípadne nepriaznivý demografický vývoj - Slabší záujem, najmä mladších občanov o činnosť v záujmových združeniach v obci - Postupujúca strata záujmu občanov o veci verejné, o históriu a tradície - Neochota obyvateľov spolupracovať - Nedostatočná regionálna spolupráca

Ekonomické podmienky a podnikateľské prostredie	
Silné stránky	Slabé stránky
- Predpoklady rozvoja podnikania a rozširovania obchodu a služieb pre občanov v obci - Priaznivý podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva - Obecný majetok, možnosti jeho efektívnejšieho využitia, vrátane podnikania s ním - Neustály rast voľných živností fyzických osôb v rôznych oblastiach, rozvoj včelárstva, rozvoj farmy s chovom koní - Obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy farmou aj samostatne hospodáriacimi roľníkmi	- Vysoká denná mobilita občanov za prácou - Potreba využitia verejných zdrojov a úverových prostriedkov - Nízka finančná a daňová sila obce - Vysoký stupeň opotrebenia obecného majetku - Nepripravené projektové dokumentácie k žiadostiam z EŠIF - Vysoký počet občanov so základným vzdelaním - Nízke príjmy domácností - Výrazná redukcia výroby v poľnohospodárskom sektore, chýba domáca výroba výrobkov - Vzhľadom k náročnosti agendy, nepripravenosť podnikateľov čerpať prostriedky z fondov EÚ
Príležitosti	Ohrozenia
- Zvýšenie finančnej a daňovej sily obce - Priaznivé predpoklady pre čerpanie z EŠIF - Racionalizačné opatrenia a program úspory nákladov v samospráve a obecných budovách - Angažovanosť miestnych podnikateľov na ďalšom rozvoji obce, rozvoj spolupráce verejného a súkromného sektoru - Zvyšovanie kvalifikovanej pracovnej sily a napĺňanie potrieb trhu práce	- Nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj obce, nedostatok investičného kapitálu - Vonkajšie ekonomické vplyvy - Odliv kvalifikovanej pracovnej sily - Silná konkurencia, najmä v blízkom okolí - Neúspešné projekty na čerpanie fin. prostriedkov z rozpočtu SR a EÚ - Nepriaznivé vplyvy technickej infraštruktúry na životné prostredie - Nezáujem občanov podnikat' - Celkový rast nákladov na činnosť samosprávy, najmä rast cien energií, služieb, nákladov na verejné účely obce - Zvyšovanie administratívnej záťaže vo verejnej správe - Nedostatočné stimuly zo strany štátu pre nových podnikateľov - Pretrvávajúce jazykové bariéry pre rozvoj spolupráce so zahraničnými firmami

Swot analýza poskytla prehľad potenciálnych možností i obmedzení pri ďalšom rozvoji obce. Jej zhodnotenie umožnilo stanoviť nevyhnutné priority strategických cieľov v jednotlivých oblastiach a prijať opatrenia na zabezpečenie ich dosiahnutia. Analýza príležitostí a ohrození umožnila odhaliť doteraz nevyužívané šance a súčasne definovať riziká, s ktorými sa samospráva môže v ďalšom období stretnúť.

Definovaním silných stránok chceme atraktívniť vnútorný život v obci a zviditeľniť lokalitu systematickou podporou občanov a zlepšovať stav týkajúci sa vzhľadu obce. Pre propagáciu a marketing obce je dôležité budovať a posilňovať strategické partnerstvá, zlepšovať podnikateľské možnosti a služby občanom. Slabé stránky obce Selce poukazujú na predchádzajúcu absenciu projektov a dokumentácií, na nedostatok finančných prostriedkov,

na obmedzené možnosti bývania a množstvo pretrvávajúcich bariér, ktoré je potrebné odstraňovať a riešiť.

Časť B – Strategická časť

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Strategická časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Selce na roky 2015 – 2022 nadväzuje na spracovanú komplexnú analýzu územia. Táto časť obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti.

Táto časť obsahuje:

- Víziu územia,
- Formuláciu a návrh stratégie,
- Výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách – oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna a environmentálna).

B. I. Strategická vízia rozvoja územia obce Selce

Predstava alebo rozvojová vízia obce je prvým krokom pre stanovenie žiadaných rozvojových potrieb a vo vecnej rovine slúži na stanovenie cieľov, priorít a opatrení, ktoré sa v dlhodobom programovom dokumente obce ďalej rozpracovávajú do konkrétnej vecnej podoby.

Vízia obce vychádza z predstáv obyvateľov vyslovených na verejnom zhromaždení občanov i pri iných príležitostiach, zo zámerov obecnej samosprávy a jej volených predstaviteľov a odzrkadľuje sa v nej aj celková vízia regionálneho rozvoja Slovenska a vyššieho územného celku².

V komparácii s ostatnými členskými štátmi EÚ dosiahla SR za posledné viac ako dve dekády dynamického hospodárskeho a sociálneho vývoja významný spoločenský pokrok. Postupnou realizáciou rozvojových projektov, podporných programov, vrátane štrukturálnych reforiem a systémových zmien, dochádzalo k modernizácii a modifikácii odvetvovo-sektorovej štruktúry hospodárstva, ako i konvergencii SR k ekonomicky vyspelým štátom. Vízia regionálneho rozvoja predstavuje stav, ku ktorému má Slovensko za niekoľko rokov dospieť - vymedzuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na obdobie 2014 až 2020 s výhľadom do roku 2030, ako aj postupy na ich dosiahnutie. Vízia regionálneho rozvoja Slovenska je definovaná takto:

„Slovensko ako krajina s vysokou kvalitou života občanov vo všetkých regiónoch. Regionálna politika umožňujúca každému regiónu využívať svoje danosti na prospech svojho trvalo udržateľného hospodárskeho, sociálneho a územného rozvoja, a tým rozvoja Slovenskej

² V čase vypracovania dokumentu, BBSK ešte nemal zverejnený PHSR.

republiky ako vysoko vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného štátu, sebavedomého člena Európskej únie.“

Rozvojová vízia obce Selce:

Obec Selce má potenciálne predpoklady byť pre svojich občanov miestom pre pokojné bývanie, v zdravom a čistom prostredí. Vízia bude pokračovaním kresťanských a rodinných tradícií v rozvoji a živote obce.

„Obec Selce bude atraktívnou, progresívnou, modernou, ekonomicky, sociálne a kultúrne rozvíjajúcou sa obcou s prevládajúcim vidieckym charakterom osídlenia. Svojim obyvateľom poskytne kvalitné životné prostredie so širokými možnosťami kultúrneho vyžitia a podmienkami na rozvoj športových aktivít a širokou ponukou možností trávenia voľného času. Obec Selce bude obcou s komplexne vybudovanou infraštruktúrou a kvalitnými službami, prioritne zameriavajúcimi sa na potreby svojich obyvateľov. Obec sa bude snažiť ochraňovať, udržiavať svoje životné prostredie a zachovávať svoje ľudové tradície.“

Strategickým cieľom obce je *„Zvýšenie kvality života obyvateľov obce Selce prostredníctvom sociálneho a ekonomického rozvoja a ochrany životného prostredia.“* Znamená to využiť potenciál obce a dostupné možnosti získania finančných prostriedkov na realizáciu rozvojových činností, ale tiež sústavnú prácu s jednotlivcami, združeniami a organizáciami. Kvalitu života obyvateľov podmieňuje okrem iného občianska vybavenosť a fungujúca technická a dopravná infraštruktúra, ktorá môže byť predpokladom na rozvoj obce v ďalších oblastiach. Je dôležité ponúknuť obyvateľom a návštevníkom obce Selce možnosť oddych v tichom prostredí a trávenie voľného času na území obce.

Stratégiu rozvoja obce Selce je treba zamerať na zhodnotenie silných stránok a maximálne využitie príležitostí. Aby obec svoju rozvojovú šancu čo najlepšie využila a pritom nestratila svoju identitu, je potrebné presadzovať komplexnú a vyváženú stratégiu rozvoja, ktorá bude sledovať prioritné ciele nasledujúcich prioritných oblastí, v rámci ktorých boli navrhnuté jednotlivé aktivity, ktoré pri ich postupnej realizácii budú viesť k napĺňaniu strategického cieľa obce Selce.

- **Prioritná oblasť I. HOSPODÁRSKA:** Uvedená prioritná oblasť sa zameriava na podporu podnikania v obci a partnerskej spolupráce s okolitými subjektmi, obcami, mestami a VÚC, na rozvíjanie cestovného ruchu a skvalitnenie technickej a dopravnej infraštruktúry. Oblasť pozostáva zo 4 priorit – oblasť podnikateľského prostredia a cestovného ruchu; technickej infraštruktúry a komunikácií; partnerskej spolupráce.
- **Prioritná oblasť II. SOCIÁLNA:** Prioritná oblasť sociálnej politiky sa sústreďuje na rozvíjanie ľudských zdrojov v území obce, čo znamená investovanie do bytovej politiky a podpory individuálnej výstavby, do skvalitnenia a dobudovania občianskej vybavenosti a zabezpečenia primeranej kvality života obyvateľov vo všetkých jeho oblastiach. Pozostáva zo 4 priorit – rozvoj ľudských zdrojov; rozvoj sociálnej infraštruktúry a služieb; školstvo, kultúra, šport a voľný čas; bezpečnosť obyvateľov.
- **Prioritná oblasť III. ENVIRONMENTÁLNA:** Environmentálnou politikou sa obec snaží zabezpečiť pre obyvateľov obce a jej návštevníkov zdravé životné prostredie. Oblasť sa zameriava najmä na 3 priority – racionálne využívanie prírodného potenciálu; odpadové hospodárstvo; ochrana životného prostredia.

V týchto prioritných oblastiach rozvoja si obec stanovila strategické ciele a navrhla opatrenia, ktorými tieto strategické ciele dosiahne.

Formulár 7 (S 1) Hierarchia strategických cieľov

Rozvojová vízia	„Obec Selce bude atraktívnou, progresívnou, modernou, ekonomicky, sociálne a kultúrne rozvíjajúcou sa obcou s prevládajúcim vidieckym charakterom osídlenia. Svojim obyvateľom poskytne kvalitné životné prostredie so širokými možnosťami kultúrneho vyžitia a podmienkami na rozvoj športových aktivít a širokou ponukou možnosti trávenia voľného času. Obec Selce bude obcou s komplexne vybudovanou infraštruktúrou a kvalitnými službami, prioritne zameriavajúcimi sa na potreby svojich obyvateľov. Obec sa bude snažiť ochraňovať, udržiavať svoje životné prostredie a zachovávať svoje ľudové tradície.“		
Prioritná oblasť	Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Globálne ciele	Zabezpečiť ekonomicky stabilnú samosprávu založenú na podporovaní miestneho hospodárstva, rozvíjaní vnútorného potenciálu územia a skvalitnenie a dobudovanie a dopravnej a technickej infraštruktúry.	Rozvíjať ľudské zdroje, skvalitniť a dobudovať občiansku vybavenosť, zabezpečiť primeranú kvalitu života obyvateľov vo všetkých jeho oblastiach.	Zabezpečiť pre obyvateľov obce a jej návštevníkov zdravé životné prostredie.
Opatrenia	1.1 Podpora malého a stredného podnikania, rozvoj ľudských zdrojov 1.2 Dopravná infraštruktúra 1.3 Technická vybavenosť obce 1.4 Spolupráca s okolitými a partnerskými obcami 1.5 Cestový ruch a propagácia obce	2.1 Bezpečnosť obyvateľstva 2.2 Verejné budovy a priestranstvá 2.3 Kultúrna infraštruktúra a šport 2.4 Podpora bývania 2.5 Sociálna starostlivosť	3.1 Odpadové hospodárstvo 3.2 Zásobovanie vodou – rekonštrukcia vodovodu 3.3 Protipovodňové opatrenia 3.4 Verejné priestranstvá, revitalizácia 3.5 Ochrana prírody a krajiny 3.6 Formovanie obrazu krajiny, priestorové a funkčné usporiadanie územia obce

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

Časť C Programová časť

Programová časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie stratégie na úroveň opatrenia aktivít. Pre každú prioritnú oblasť je navrhnutý súbor konkrétnych opatrení, aktivít, resp. projektov smerujúcich k naplneniu rozvojovej stratégie obce, reprezentovanou víziou a strategickými cieľmi.

Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Programová časť obsahuje prvky rôzneho druhu a hierarchických úrovní:

- **opatrenia** – predstavujú vecne príbuzné skupiny aktivít / projektov
- **aktivity** – sú neinvestičného charakteru, často s predpokladom permanentného priebehu
- **projekty** – predstavujú investičné akcie prípadne aj komplexné časovo ohraničené akcie neinvestičného charakteru; sú rámcovými projektmi, t.j. nie podrobnými realizačnými projektmi.

C. I. Prehľad opatrení, projektov a aktivít

Formulár 8 (P 1) Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Prioritná oblasť I. - HOSPODÁRSKA
Opatrenie 1.1 Podpora malého a stredného podnikania, rozvoj ľudských zdrojov
Aktivita 1.1.1 Zlepšovanie podmienok pre ekonomickú aktivitu obyvateľov, rozvoj podnikania
Projekt 1.1.2 Výstavba predajného stánku/tržnice
Opatrenie 1.2 Dopravná infraštruktúra
Projekt 1.2.1 Rekonštrukcia zastávky SAD
Projekt 1.2.2 Výstavba a rekonštrukcia chodníkov
Projekt 1.2.3 Rekonštrukcia cesty do Závozu
Projekt 1.2.4 Rekonštrukcia extravilánových MK
Projekt 1.2.5 Rekonštrukcia intravilánových MK
Projekt 1.2.6 Dobudovanie prvkov upokojenia dopravy – dopravné značenia
Opatrenie 1.3 Technická vybavenosť obce
Projekt 1.3.1 Výstavba a rekonštrukcia odvodňovacích kanálov popri miestnych komunikáciách, spevnené svahov
Projekt 1.3.2 Modernizácia verejného osvetlenia
Projekt 1.3.3 Rekonštrukcia obecného vodovodu
Opatrenie 1.4 Spolupráca s okolitými a partnerskými obcami
Aktivita 1.4.1 Rozvoj partnerskej spolupráce
Opatrenie 1.5 Cestovný ruch a propagácia obce
Projekt 1.5.1 Vybudovanie cyklotrás a turistických chodníkov s prepojením na objekty cestovného ruchu
Aktivita 1.5.2 Rozvoj webovej stránky obce
Aktivita 1.5.3 Vydanie monografie o obci
Prioritná oblasť II. SOCIÁLNA
Opatrenie 2.1 Bezpečnosť obyvateľstva
Projekt 2.1.1 Inštalovanie kamerového systému v obci
Projekt 2.1.2 Výmena hydrantov v obci, úprava koryta rybníka a okolia pre potreby likvidácie požiarov
Opatrenie 2.2 Verejné budovy a priestranstvá
Projekt 2.2.1 Rekonštrukcia budovy OcÚ a KD – zníženie energetickej náročnosti budovy
Projekt 2.2.2 Výstavba a rekonštrukcia oplotenia verejných priestranstiev, parkov a areálov verejných budov
Projekt 2.2.3 Rekonštrukcia domu smútku a oplotenia cintorína

<i>Projekt 2.2.4 Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice</i>
<i>Projekt 2.2.5 Modernizácia miestneho rozhlasu</i>
<i>Projekt 2.2.6 Rekonštrukcia interiérového vybavenie OcÚ a KD</i>
Opatrenie 2.3 Kultúrna infraštruktúra a šport
<i>Projekt 2.3.1 Výstavba detského ihriska</i>
<i>Projekt 2.3.2 Výstavba športového ihriska</i>
<i>Aktivita 2.3.3 Zachovanie jestvujúcich a tvorba nových kultúrnych aktivít</i>
<i>Projekt 2.3.4 Zriadenie spoločenskej miestnosti pre potreby združovania miestnych organizácií</i>
<i>Aktivita 2.3.5 Podpora a organizovanie športových podujatí a voľnočasových aktivít</i>
<i>Projekt 2.3.6 Výstavba pódia v centre obce</i>
<i>Projekt 2.3.7 Zriadenie ľudového domu v obci</i>
<i>Projekt 2.3.8 Rekonštrukcia skladu náradia</i>
Opatrenie 2.4 Podpora bývania
<i>Aktivita 2.4.1 Podpora individuálnej výstavby v obci</i>
Opatrenie 2.5 Sociálna starostlivosť a školstvo
<i>Aktivita 2.5.1 Zabezpečenie sociálnych služieb v obci</i>
Prioritná oblasť III. ENVIRONMENTÁLNA
Opatrenie 3.1 Odpadové hospodárstvo
<i>Aktivita 3.1.1 Viac komoditná separácia odpadov a znižovanie podielu KO</i>
<i>Projekt 3.1.2 Výstavba obecného zberného dvora</i>
<i>Projekt 3.1.3 Výstavba splaškovej kanalizácie</i>
<i>Projekt 3.1.4 Výstavba čističky odpadových vôd (ČOV)</i>
Opatrenie 3.2 Protipovodňové opatrenia
<i>Projekt 3.2.1 Protipovodňové opatrenia</i>
Opatrenie 3.3 Verejné priestranstvá, revitalizácia
<i>Projekt 3.3.1 Budovanie a rekonštrukcia oddychových zón/verejných priestranstiev so zeleňou</i>
<i>Aktivita 3.3.2 Revitalizácia priestranstva okolo rybníka</i>
<i>Projekt 3.3.3 Rekonštrukcia miestnych studní</i>
<i>Projekt 3.3.4 Výstavba zastrešených prístreškov v oddychových zónach</i>
Opatrenie 3.4 Ochrana prírody a krajiny
<i>Aktivita 3.4.1 Spracovanie koncepcie zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP</i>
<i>Aktivita 3.4.2 Monitorovanie územia a likvidácia čiernych skládok</i>
Opatrenie 3.5 Formovanie obrazu krajiny, priestorové a funkčné usporiadanie územia obce
<i>Aktivita 3.5.1 Usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod investičnými stavbami</i>
<i>Projekt 3.5.2 Územné plánovanie</i>

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

V nasledujúcej časti je presnejšie popísaný cieľ jednotlivých opatrení a presnejšie zameranie jednotlivých aktivít a projektov.

Prioritná oblasť I. HOSPODÁRSKA

Opatrenie 1.1 Podpora malého a stredného podnikania, rozvoj ľudských zdrojov

Cieľ: *Podpora jestvujúcich podnikateľských subjektov, rozvoj novej podnikateľskej činnosti v obci v katastrálnom území obce, zachovanie jestvujúcich pracovných miest a tvorba nových.*

Pôsobenie podnikateľských subjektov v obci je významným faktorom socio-ekonomického rozvoja obce a to z pohľadu tvorby pracovných miest pre občanov, ekonomickej prínosnosti, ale i z pohľadu poskytovania služieb občanom. Obec by mala vychádzať v ústrety záujmom o podnikanie a podnikateľom a vytvárať podmienky na ich konkurencieschopné podnikanie.

K obci odjakživa neodmysliteľne patrí poľnohospodárstvo. V povedomí obyvateľov treba preto pestovať vzťah k poľnohospodárstvu, ktoré k vidieckemu spôsobu života nesporne

patrí a to predovšetkým v snahe udržať takú mieru obhospodarovania poľnohospodárskych plôch, ktorá nenaruša vzhľad okolia a neznižuje kvalitu pôdy.

Aktivita 1.1.1 Zlepšovanie podmienok pre ekonomickú aktivitu obyvateľov, rozvoj podnikania

- rozšírenie trhu práce spolupracou s investormi v okolí obce a štátnymi inštitúciami,
- podpora podnikania v obci a v blízkom okolí (poskytovaním obecných priestorov do prenájmu, nájmom obecných pozemkov, poradenstvo)
- podpora poľnohospodárov a samostatne hospodáriacich roľníkov

Projekt 1.1.2 Výstavba predajného stánku/tržnice

- výstavba zastrešeného predajného stánku v strede obce pre príležitostný predaj miestnych podnikateľov a samostatne hospodáriacich roľníkov, príp. podnikateľov z iných obcí

Opatrenie 1.2 Dopravná infraštruktúra

Cieľ: Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií

Zámernom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.

Projekt 1.2.1 Rekonštrukcia zastávky SAD

- analýza súčasného stavu chodníkov a vypracovanie technickej dokumentácie
- rekonštrukcia zastávky SAD v rázovitom štýle

Projekt 1.2.2 Výstavba a rekonštrukcia chodníkov

- analýza súčasného stavu chodníkov a vypracovanie technickej dokumentácie
- rekonštrukcia chodníkov a výstavba nových chodníkov, riešenie odtokových pomerov

Projekt 1.2.3 Rekonštrukcia cesty do Závozu

- analýza súčasného stavu komunikácie a vypracovanie technickej dokumentácie
- rekonštrukcia komunikácie za účelom zvýšenia bezpečnosti občanov, poľnohospodárov, poľovníkov,

Projekt 1.2.4 Rekonštrukcia extravilánových MK

- analýza súčasného stavu a vypracovanie technickej dokumentácie
- údržba a rekonštrukcia extravilánových MK v najvyužívanejších úsekoch

Projekt 1.2.5 Rekonštrukcia intravilánových MK

- analýza súčasného stavu a vypracovanie technickej dokumentácie
- údržba a rekonštrukcia intravilánových MK

Projekt 1.2.6 Dobudovanie prvkov upokozenia dopravy – dopravné značenia

Opatrenie 1.3 Technická vybavenosť obce

Cieľ: Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Rozvoj a udržiavanie technickej infraštruktúry je nevyhnutné z hľadiska životných štandardov, prílevu investícií, zamestnanosti a rozvoja cestovného ruchu, ako aj udržania požadovanej štruktúry a počtu obyvateľstva. Ide hlavne o zabezpečenie infraštruktúry do oblastí, ktoré sú potenciálne najvhodnejšie na rozvoj obce.

Projekt 1.3.1 Výstavba a rekonštrukcia odvodňovacích kanálov popri MK

- analýza súčasného stavu a vypracovanie technickej dokumentácie
- výstavba a rekonštrukcia kanálov

Projekt 1.3.2 Modernizácia verejného osvetlenia

- výmena osvetlenia za energeticky výhodnejšie
- inštalácia solárnych stojanov
- rozšírenie siete verejného osvetlenia do nových stavebných obvodov

Projekt 1.3.3 Rekonštrukcia obecného vodovodu

- výmena potrubia
- inštalácia vodomeroch na prípojkách
- modernizácia stavieb, ochranných pásiem, strojov a zariadení

Opatrenie 1.4 Spolupráca s okolitými a partnerskými obcami

Cieľ: Tvorba partnerstiev na lokálnej úrovni, rozvoj miestnej akčnej skupiny.

V dobe zlučovania inštitúcií s cieľom zefektívniť ich činnosť a dosiahnuť synergický efekt má účasť v partnerstvách na rôznej úrovni väčší význam ako kedykoľvek v minulosti. Obce sa spájajú do mikroregiónov a do MAS v snahe o koordinovanejší rozvoj územia a využitie zvláštností a daností jednotlivých obcí v prospech ostatných účastníkov partnerstva. Spájanie obcí umožňuje taktiež lepšie čerpanie finančných prostriedkov z EÚ. Pre obec Selce je preto členstvo v mikroregióne nevyhnutné.

Rovnako dôležitá ako spolupráca v rámci verejného sektora je dôležitá aj spolupráca súkromného a verejného sektora ako aj spolupráca s občanmi. Obec sa zapojila do miestnej akčnej skupiny Hontiansko-novohradské partnerstvo. V rámci tejto účasti bude potrebné aktívne sa podieľať na chode MAS a zodpovedne pripravovať podklady pre riešenie záležitostí MAS. Nevyhnutné bude partnerstvo s tretím sektorom pôsobiacim v obci ako i so súkromným sektorom (podnikateľmi) bez ktorých nebude aktívna účasť v MAS možná.

Aktivita 1.4.1 Rozvoj partnerskej spolupráce

- rozvoj spolupráce s partnerskými obcami v MAS a Mikroregióne Krupinská planina
- spolupráca s Banskobystrickým samosprávnym krajom
- spolupráca s podnikateľmi

Opatrenie 1.5 Cestovný ruch a propagácia obce

Cieľ: Zatraktívnenie miestneho prostredia a propagácia obce rôznymi spôsobmi

Úroveň infraštruktúry cestovného ruchu nie je v obci dostatočná, najmä vzhľadom na fakt, že okolie obce nedisponuje významnými prírodnými pamiatkami a atraktívnymi turistickými cieľmi. Pre obec je významná Kaplnka Lurdskej Panny Márie v Závoze, okolo ktorej sú tri pivnice v brale, ktoré sú uznané ako vojnové hroby. Je potrebné ďalej zmapovať jestvujúce materiálne a technické predpoklady na rozvoj cestovného ruchu a navrhnúť ich skvalitnenie so zameraním najmä na rozvoj vidieckeho turizmu s rešpektovaním rodinného bývania v obci – jej priorit – tiché a pokojné bývanie pre občanov.

Pre zabezpečenia povedomia o obci je potrebné zamerať sa aj na propagáciu obce.

Projekt 1.5.1 Vybudovanie cyklotrás a turistických chodníkov v okolí obce Selce s prepojením na objekty cestovného ruchu

- zmapovanie terénu a vypracovanie technickej dokumentácie
- výstavba cyklotrás a turistických chodníkov v spolupráci s okolitými obcami, príp. partnerstvami
-

Aktivita 1.5.2 Rozvoj webovej stránky obce

- obsahová analýza webovej stránky a rozšírenie obsahovej náplne
- pravidelná aktualizácia webovej stránky

Aktivita 1.5.3 Vydanie monografie o obci

- vypracovanie a zabezpečenie tlače monografie o obci v požadovanom náklade

Prioritná oblasť II. SOCIÁLNA

Opatrenie 2.1 Bezpečnosť obyvateľstva

Cieľ: Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

V rámci opatrenia je na úrovni obce dôležité dbať preventívne na príčiny a podmienky výskytu kriminality, odhaľovanie priestupkov, trestných činov a podpora pri ich objasňovaní, následné operatívne vyzhľadovanie príslušných orgánov, ako aj včasné zásahy, ochrana života, zdravia a majetku obyvateľov, ako aj návštevníkov obce, ochrana majetku obce, inštitúcií a podnikateľských subjektov.

Projekt 2.1.1 Inštalovanie kamerového systému v obci

- inštalácia monitorovacích kamier v centre obce, na cintoríne, v areáli školy, pri obchode a v ďalších zastavaných územiach obce

Projekt 2.1.2 Výmena hydrantov v obci, úprava koryta rybníka a jeho okolia pre potreby likvidácie požiarov

- výmena nefunkčných hydrantov, úprava koryta rybníka – terénne úpravy, vstup, úprava okolia, vybudovanie chodníka

Opatrenie 2.2 Verejné budovy a priestory

Cieľ: Zlepšenie kvality života v obci, zlepšenie celkového obrazu a estetického vzhľadu obce, zvyšovanie efektívnosti využiteľnosti verejných priestorov a budov

V rámci tohto opatrenia je potrebné zamerať sa na rekonštrukciu budov a priestorov obce, ktorých technický stav si vyžaduje kompletnú rekonštrukciu v záujme ich čo najefektívnejšieho využitia.

Projekt 2.2.1 Rekonštrukcia budovy OcÚ a KD – zníženie energetickej náročnosti budovy

- analýza súčasného stavu a vypracovanie technickej dokumentácie
- tepelná efektívnosť budovy – zateplenie budovy, vykurovanie teplovzdušným čerpadlom
- modernizácia interiérového vybavenia a sanitárnych zariadení
- prístavba sociálnych zariadení (WC)

Projekt 2.2.2 Výstavba a rekonštrukcia oplotenia verejných priestranstiev, parkov a areálov verejných budov

- analýza súčasného stavu a vypracovanie technickej dokumentácie
- výstavba oplotenia v záujme ochrany majetku a zvýšenia bezpečnosti

Projekt 2.2.3 Rekonštrukcia domu smútku a oplotenia cintorína

- analýza súčasného stavu a vypracovanie technickej dokumentácie
- rekonštrukcia budovy Domu smútku – strechy, plášť a budovy
- modernizácia interiérového vybavenia
- výmena oplotenia cintorína – 3 strany drôtené, vstupná brána a čelná časť podľa výberu z návrhov projektanta

Projekt 2.2.4 Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice

- analýza súčasného stavu a vypracovanie technickej dokumentácie
- rekonštrukcia budovy

Projekt 2.2.5 Modernizácia miestneho rozhlasu

- doinštalovanie chýbajúcich hniezd/koncových bodov rozhlasového ozvučenia

Projekt 2.2.6 Rekonštrukcia interiérového vybavenia KD

- výmena kuchynského vybavenia, sanitárneho vybavenia, príp. ďalších prvkov vyžadujúcich si rekonštrukciu, príp. výmenu

Opatrenie 2.3 Kultúrna infraštruktúra a šport

Cieľ: *Zachovanie dobrého stavu existujúcej kultúrnej a športovej infraštruktúry, rozvíjanie spoločenských, kultúrnych a športových akcií v obci.*

Zvýšenie záujmu obyvateľov o dianie v obci je možné dosiahnuť ako udržiavaním vyváženého spektra podujatí a aktivít kultúrno-spoločenského života a tiež ich priebežnou obmenou – zavedením nových kultúrnych a spoločenských podujatí. Pre rôzne vekové skupiny obyvateľstva je potrebné zabezpečiť dostatok možností pre spoločenské kontakty,

Organizácia kultúrnych podujatí a akcií podporujúca širšie možnosti kultúrneho využitia v obci úzko súvisí s dobrým technickým stavom objektov, ktoré sú predmetom kultúrnych aktivít. Patrí sem rekonštrukcia kultúrneho domu, ale i príprava vonkajších priestorov pre organizáciu kultúrno-spoločenských akcií (pódium).

Na úseku športu a aktivít voľného času je nutné vymedziť priestor na tieto aktivity, aby nedochádzalo k svojvoľnému devastovaniu okolia, ako aj rozvíjať športové a voľnočasové aktivity detí a mládeže aplikovateľné pre obec Selce.

Projekt 2.3.1 Výstavba detského ihriska

- analýza súčasného stavu
- výstavba preliezok, hojdačiek, pieskovísk a iných zariadení pre deti
- oploenie detského ihriska

Projekt 2.3.2 Výstavba športoviska

- analýza súčasného stavu a vypracovanie technickej dokumentácie
- výstavba multifunkčného ihriska a oddychových zón, inštalácia rôznych prvkov na športové aktivity
- výsadba zelene
- oploenie športoviska

Aktivita 2.3.3 Zachovanie jestvujúcich a tvorba nových kultúrnych aktivít

- podpora a organizovanie kultúrnych aktivít
- udržiavanie a rozvoj kultúrnych, spoločenských a iných dlhodobých tradícií obce, ich propagácia, podpora a pomoc organizátorom
- rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos

Projekt 2.3.4 Zriadenie spoločenskej miestnosti pre potreby združovania miestnych organizácií

- výber vhodného objektu z obecných budov, ich rekonštrukcia a zariadenie

Aktivita 2.3.5 Podpora a organizovanie športových podujatí a voľnočasových aktivít

- organizovanie športových podujatí pre občanov rôznych vekových kategórií
- získavanie finančných zdrojov na podporu TJ Čabrad Dolný Badín

Projekt 2.3.6 Výstavba pódia v centre obce

- vypracovanie technickej dokumentácie
- výstavba trvale osadeného pódia v centre obce

Projekt 2.3.7 Zriadenie ľudového domu v obci

- okúpenie vhodnej nehnuteľnosti
- rekonštrukcia na jeho užívanie v pôvodnom štýle
- úprava okolia

Projekt 2.3.8 Rekonštrukcia skladu náradia

- vypracovanie technickej dokumentácie
- rekonštrukcia na jeho užívanie

Opatrenie 2.4 Podpora bývania

Cieľ: Rozvoj demografickej základne obce podporou a vytváraním podmienok pre výstavbu nájomných bytov a nových rodinných domov

Realizácia bytovej politiky je nástrojom, prostredníctvom ktorého môže obec zlepšiť demografický vývoj. Nárast počtu obyvateľov, v prípade, že je evidovaný dopyt, možno korigovať bytovou výstavbou, resp. vytvorením podmienok na individuálnu bytovú výstavbu. IBV je pre demografické ako aj ekonomické rozširovanie obce kľúčové, preto je potrebné neklásť prekážky v súvislosti s výstavbou. Nezanedbateľné sú pozemky súkromných majiteľov a objekty v súkromnom vlastníctve, ktoré sú nevyužívané z dôvodu, že majitelia nemajú vôľu odpredať pozemok, či objekt aj napriek tomu, že nedochádza k jeho využívaniu a obnove. Nedostupnosť pozemkov je jedným z hlavných dôvodov stagnujúcej výstavby a obnovy objektov v obciach.

Aktivita 2.4.1 Podpora individuálnej bytovej výstavby v obci

- usporiadanie pozemkov pre výstavbu rodinných domov
- výstavba infraštruktúry na nových pozemkoch

Opatrenie 2.5 Sociálna starostlivosť a školstvo

Cieľ: Zabezpečiť základné vzdelávanie pre občanov trvale žijúcich v obci, udržanie podmienok pre uspokojivú kvalitu vyučovacieho procesu, zachovanie školského zariadenia. Poskytnúť odkázaným občanom primeranú sociálnu starostlivosť na úrovni obce.

Zabezpečenie vzdelávacieho procesu je pri momentálne sa znižujúcom počte detí a celkovo nepriaznivom demografickom vývoji minulých rokov materiálne i organizačne veľmi náročné, na druhej strane školské zariadenie priamo v obci vychádza v ústrety rodinám.

Opatrenie počíta so zabezpečením primeranej sociálnej starostlivosti odkázaným občanom vo forme ošetrovateľskej starostlivosti na úrovni obce. Tu je možné zabezpečiť čiastočnú opatrovateľskú starostlivosť. Obec má na tento účel zriadenú aj Spoločnú obecnú úradovňu v Krupine.

Aktivita 2.5.1 Zabezpečenie sociálnych služieb v obci

- riešenie opatrovateľskej starostlivosti formou zamestnania potrebného počtu opatrovateľiek
- poskytovanie prvotných informácií o spôsobe riešenia sociálne obtiažnych situácií

Prioritná oblasť III. ENVIRONMENTÁLNA

Opatrenie 3.1 Odpadové hospodárstvo

Cieľ: Riešenie odpadov na úrovni obce, znižovanie a eliminácia negatívnych vplyvov environmentálnych záťaží a skládok na zdravie obyvateľov a ekosystému.

V rámci opatrenia je na úrovni obce dôležité dbať na zlepšenie separácie odpadov a zabezpečenie vhodnej likvidácie nebezpečných odpadov. Na úrovni separácie odpadov je možné navýšenie nádob na separáciu odpadu, rozšírenie portfólia druhov separácie ako i zvláštne separovanie biologického odpadu a hľadanie ciest jeho ďalšieho využitia resp. zhodnotenia. V tejto oblasti je potrebné taktiež zvyšovať povedomie obyvateľov a ich motiváciu k separácii.

Aktivita 3.1.1 Viac komoditná separácia odpadov a znižovanie podielu komunálneho odpadu

- v súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, vytvárať podmienky na separovanie odpadu
- organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov – zabezpečenie kontajnerov
- zvýšiť environmentálne povedomie ľudí

Projekt 3.1.2 Výstavba obecného zberného dvora

- vypracovanie technickej dokumentácie
- výstavba zberného dvora
- obstaranie mechanizácie pre zberný dvor

Projekt 3.1.3 Výstavba splaškovej kanalizácie

- vypracovanie technickej dokumentácie
- výstavba splaškovej kanalizácie a napojenie domov kanalizačnými prípojkami

Projekt 3.1.4 Výstavba čističky odpadových vôd (ČOV)

- vypracovanie technickej dokumentácie
- výstavba čističky odpadových vôd s napojením na kanalizáciu

Opatrenie 3.2 Protipovodňové opatrenia

Cieľ: Vytvorenie organizačných a technických opatrení protipovodňovej ochrany

V rámci opatrenia je na úrovni obce potrebné zabezpečiť dostatočnú ochranu pred povodňami, pretože sa v minulosti v obci vyskytli a spôsobili škody najmä na majetku obce. Je potrebné realizovať preventívne opatrenia v zastavanom území obce vybudovaním šácht na čistenie odtokových rúr na požadovaný prietok, čím sa zabezpečí dostatočná ochrana pred zaplavovaním súkromných a verejných pozemkov, objektov a záhrad, odstráni sa podmývanie miestnych komunikácií.

Projekt 3.2.2 Protipovodňové opatrenia

- spracovanie technickej dokumentácie
- výstavba opatrení

Opatrenie 3.3 Verejné priestranstvá, revitalizácia

Cieľ: Skrášlenie a oživenie verejných priestranstiev

Opatrenie je zamerané na skrášlenie a oživenie verejných priestranstiev, čím sa poskytnú obyvateľom možnosti pre stretávanie, oddychové aktivity a súčasne sa prinavráti Obci Selce prestíž v podobe reprezentačného centra obce a obec bude príjemným prostredím pre život obyvateľov.

Projekt 3.3.1 Budovanie a rekonštrukcia oddychových zón/verejných priestranstiev so zeleňou

- analýza súčasného stavu a vypracovanie technickej dokumentácie
- rekonštrukcia oddychových zón, a verejných priestranstiev – stavebných prvkov
- dotvorenie verejných priestranstiev novými prvkami urbanistického mobiliára (koše, lavičky...)

- budovanie ďalších oddychových zón – stred obce, medzi požiarnou zbrojnicou a obchodom
- výsadba a udržiavanie typických rastlín s cieľom zachovania prírodného biotopu pre ďalšie generácie

Aktivita 3.3.2 Revitalizácia brehovej zelene okolo rybníka

- v záujme estetickej a funkčnej stránky revitalizácia brehovej zelene – výrub nevhodných drevín a krov zasahujúcich do rybníka a vysadenie vhodným rastlinstvom

Projekt 3.3.3 Rekonštrukcia miestnych studní

- analýza súčasného stavu a vypracovanie technickej dokumentácie
- rekonštrukcia miestnych studní

Projekt 3.3.4 Výstavba zastrešených prístreškov v oddychových zónach

- vypracovanie technickej dokumentácie
- výstavba prístreškov

Opatrenie 3.4 Ochrana prírody a krajiny

Cieľ: *Dobudovanie a zlepšenie infraštruktúry ochrany prírody, ochrana a priaznivý stav biotopov, zvyšovanie povedomia obyvateľov v oblasti ochrany prírody.*

Opatrenie je smerované na ochranu prírody, zachovanie priaznivého stavu biotopov a podporu povedomia obyvateľov v oblasti ochrany prírody. Dostatočná informovanosť verejnosti je prvotným predpokladom k zvýšenej pozornosti a ohľaduplnosti k územiám, ktoré chceme chrániť.

Aktivita 3.4.1 Spracovanie koncepcie zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP.

- vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci
- prezentácia a šírenie osvedčenia v oblasti životného prostredia
- stanovenie záväzných regulatívov na ochranu životného prostredia a sankčných opatrení pri ich nedodržaní

Aktivita 3.4.2 Monitorovanie územia a likvidácia čiernych skládok

- lokalizácia čiernych skládok a ich likvidácia
- zamedzovanie tvorby čiernych skládok – nákup fotopascí

Opatrenie 3.5 Formovanie obrazu krajiny, priestorové a funkčné usporiadanie územia obce

Cieľ: *Usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom obce a pod plánované investičné stavby, vypracovanie územného plánu*

V záujme čo najlepšej starostlivosti o život v obci je potrebné, aby obec mala vo vlastníctve pozemky, na ktorých sú stavby slúžiacie všetkým obyvateľom. Aj pre prípadné investičné zámery je v prvom rade potrebné, aby obec mala vysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom.

Aktivita 3.5.1 Usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod investičnými stavbami

- usporiadanie pozemkov a ich sceľovanie
- dohoda s majiteľmi a kúpa pozemkov

Projekt 3.5.2 Územné plánovanie

- vypracovanie územného plánu obce

C. II. Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie merateľných ukazovateľov pre hodnotenie programového dokumentu. Merateľné ukazovatele majú charakter kvantitatívnych indikátorov úspešnosti, definujúcich cieľové hodnoty, ktoré sa majú dosiahnuť. Z hľadiska monitorovania plnenia jednotlivých aktivít a projektov je potrebné sledovať merateľné ukazovatele výsledku, prípadne, výstupu a dopadu.

Ukazovateľvýsledku vyjadrujú priamy efekt projektu bezprostredne po ukončení realizácie projektu a merajú bezprostredný následok, ktorý bol vyvolaný výstupom. Je to produkt výstupu. Nepodávajú správu o tom čo. Obsahujú kvalitatívnu hodnotu. Musia byť zaznamenávané vo fyzikálnych jednotkách, ako je počet zamestnancov so zvýšenou schopnosťou, počet úspešne prenesených osvedčených postupov alebo počet zlepšených politik.

Za **ukazovateľvýstupu** možno považovať realizáciu aktivít projektu v stanovenom rozsahu, danom parametrami projektu (opísaný výsledok, náklady, stavebné parametre a pod.). Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, realizované, zriadené. Je to konkrétny produkt projektu. Nebudú viesť ku kvalitatívnemu posudzovaniu o výsledkoch projektu.

Ukazovateledopadu vyjadrujú dlhodobý efekt aktivity / projektu, teda príspevok k cieľom, či k potrebám danej cieľovej skupiny, ktorý je mimo priamej a výlučnej kontroly subjektu zodpovedajúceho za realizáciu intervencie.

Formulár 9 (P 2) Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHSR

Aktivita/projekt	Ukazovateľ	Typ ukazovateľa	Informačný zdroj	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
					2015	2018 2022
Prioritná oblasť I. – HOSPODÁRSKA						
Opatrenie 1.1 Podpora malého a stredného podnikania, rozvoj ľudských zdrojov						
1.1.1 Zlepšovanie podmienok pre ekonomickú aktivitu obyvateľov, rozvoj podnikania	Počet vytvorených pracovných miest	Výstup	Obec	Počet	0	3
	Podpora podnikateľa	Výsledok	Obec	Počet	0	2
1.1.2 Výstavba predajného stánku/tržnice	Objekt predajný stánok	Výstup	Obec	Počet	0	1
Opatrenie 1.2 Dopravná infraštruktúra						
1.2.1 Rekonštrukcia zastávok SAD	Počet zrekonštruovaných zastávok SAD	Výstup	Obec	Počet	0	1
	Počet užívateľov podporených projektov	Dopad	Obec	Počet	0	100
1.2.2 Výstavba a rekonštrukcia	Dĺžka novovybudovaných	Výstup	Obec	m	0	200

<i>chodníkov</i>	chodníkov					
	Dĺžka zrekonštruovaných chodníkov	Výstup	Obec	m	0	300
	Počet užívateľov podporených projektov	Dopad	Obec	Počet	0	200
<i>1.2.3 Rekonštrukcia cesty do závozu</i>	Počet zrekonštruovaných ciest	Výstup	Obec	Počet	0	1
	Zvýšenie bezpečnosti	Výsledok	Obec	%	0	90
	Počet užívateľov podporených projektov	Dopad	Obec	Počet	0	100
<i>1.2.4 Rekonštrukcia extravilánových MK</i>	Dĺžka zrekonštruovaných extravilánových MK	Výstup	Obec	km	0	3
	Počet užívateľov podporených projektov	Dopad	Obec	počet	0	100
<i>1.2.5 Rekonštrukcia intravilánových MK</i>	Dĺžka zrekonštruovaných intravilánových MK	Výstup	Obec	km	0	2
	Počet užívateľov podporených projektov	Dopad	Obec	počet	0	200
<i>1.2.6 Dobudovanie prvkov upokojenie dopravy – dopravné značenia</i>	Počet vybudovaných prvkov	Výstup	Obec	počet	0	5
	Zvýšenie bezpečnosti dopravy	Výsledok	Obec	%	0	50
Opatrenie 1.3 Technická vybavenosť obce						
<i>1.3.1 Výstavba a rekonštrukcia odvodňovacích kanálov popri miestnych komunikáciách</i>	Dĺžka novovybudovaných kanálov	Výstup	Obec	m	0	20
	Dĺžka zrekonštruovaných kanálov	Výstup	Obec	m	0	50
<i>1.3.2 Modernizácia verejného osvetlenia</i>	Počet vymenených lúčov	Výstup	Obec	počet	0	25
	Zvýšenie energetickej efektívnosti	Výsledok	Obec	%	0	30
	Počet osadených solárnych stojanov	Výstup	Obec	počet	0	2
	Počet novo osadených lúčov do nových stavebných obvodov	Výstup	Obec	počet	0	3
<i>1.3.3 Rekonštrukcia verejného vodovodu</i>	Dĺžka vodovodného potrubia	Výstup	Obec	m	0	3500
	Zvýšenie energetickej efektívnosti	Výsledok	Obec	%	0	30
	Počet osadených vodomero	Výstup	Obec	počet	0	40
Opatrenie 1.4 Spolupráca s okolitými a partnerskými obcami						
<i>1.4.1 Rozvoj partnerskej spolupráce</i>	Podporené projekty cez miestnu akčnú skupinu	Dopad	Obec	počet	0	4
	Spoločné kultúrne a športové podujatia	Dopad	Obec	počet	0	4

	v MAS					
	Podporené projekty a podujatia cez BBSK	Dopad	Obec	počet	0	2
	Spoločný projekt s okresným mestom Krupina	Dopad	Obec	počet	0	1
Opatrenie 1.5 Cestovný ruch a propagácia obce						
1.5.1 Vybudovanie cyklotrás a turistických chodníkov s prepojením na objekty cestovného ruchu	Dĺžka vybudovanej cyklotrasy v katastri obce	Výstup	Obec	km	0	2
	Dĺžka vybudovaného turistického chodníka v katastri obce	Výstup	Obec	km	0	2
1.5.2 Rozvoj webovej stránky obce	Rozšírenie obsahovej náplne	Výsledok	Obec	%	0	100
1.5.3 Vydanie monografie o obci	Monografia obce – náklad	Výstup	Obec	počet	0	300
Prioritná oblasť II. SOCIÁLNA						
Opatrenie 2.1 Bezpečnosť obyvateľstva						
2.1.1 Inštalovanie kamerového systému v obci	Počet nainštalovaných kamier	Výstup	Obec	počet	0	5
	Pokrytie zastavaného územia obce	Výsledok	Obec	%	0	50
2.1.1 Výmena hydrantov v obci, úprav a koryta rybníka a okolia pre potreby likvidácie požiarov	Počet nainštalovaných vodomerov	Výstup	Obec	počet	0	3
	Pokrytie zastavaného územia obce	Výsledok	Obec	%	0	50
Opatrenie 2.2 Verejné budovy a priestranstvá						
2.2.1 Rekonštrukcia budovy OcÚ a KD z hľadiska tepelnej efektívnosti	Počet zrekonštruovaných objektov	Výstup	Obec	počet	0	1
	Zvýšenie energetickej efektívnosti budovy	Výsledok	Obec	%	0	75
2.2.2 Výstavba a rekonštrukcia opлотenia verejných priestranstiev, parkov a areálov verejných budov	Počet opлотených priestranstiev a areálov budov	Výstup	Obec	počet	0	2
	Počet užívateľov podporených projektov	Dopad	Obec	počet	0	150
2.2.3 Rekonštrukcia domu smútku	Počet zrekonštruovaných objektov	Výstup	Obec	počet	0	1
2.2.4 Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice	Počet zrekonštruovaných objektov	Výstup	Obec	počet	0	1
2.2.5 Modernizácia miestneho rozhlasu	Počet osadených hniezd/koncové body rozhlasového ozvučenia	Výstup	Obec	počet	0	2
2.2.8 Rekonštrukcia interiérového vybavenia budovy KD a OcÚ	Počet zrekonštruovaných prvkov	Výstup	Obec	počet	0	5
Opatrenie 2.3 Kultúrna infraštruktúra a šport						

2.3.1 Výstavba detského ihriska	Počet nových prvkov	Výstup	Obec	počet	0	5
	Počet užívateľov podporených projektov	Dopad	Obec	Počet	0	200
2.3.2 Výstavba športoviska areáli	Počet užívateľov podporených projektov	Dopad	Obec	Počet	0	200
	Počet nových prvkov	Výstup	Obec	počet	0	7
2.3.3 Zachovanie jestvujúcich a tvorba nových kultúrnych aktivít	Počet kultúrnych podujatí organizovaných a podporených obcou v roku	Výsledok	Obec	Počet/rok	0	3
2.3.4 Zriadenie spoločenskej miestnosti pre potreby združovania miestnych organizácií	Počet zriadených a zrekonštruovaných objektov	Výstup	Obec	Počet	0	1
	Počet užívateľov podporených projektov	Dopad	Obec	Počet	0	100
2.3.5 Podpora a organizovanie športových podujatí a voľnočasových aktivít	Počet podporených a zorganizovaných športových podujatí obcou za rok	Výsledok	Obec	Počet/rok	0	1
2.3.6 Výstavba pódia v centre obce	Počet vybudovaných objektov	Výstup	Obec	Počet	0	1
2.3.7 Zriadenie ľudového domu v obci	Počet vybudovaných objektov	Výstup	Obec	Počet	0	1
2.3.8 Rekonštrukcia skladu náradia	Počet zrekonštruovaných objektov	Výstup	Obec	Počet	0	1
Opatrenie 2.4 Podpora bývania						
2.4.1 Podpora individuálnej výstavby v obci	Plocha pripravených stavebných pozemkov s infraštruktúrou	Výsledok	Obec	ha	0	1
Opatrenie 2.5 Sociálna starostlivosť a školstvo						
2.5.1 Zabezpečenie sociálnych služieb v obci	Počet zamestnancov poskytujúcich sociálne služby v obci	Výstup	Obec	počet	0	1
	Zvýšenie efektívnosti riešenia sociálne obťažných situácií	Výsledok	Obec	%	0	40
Prioritná oblasť III. ENVIRONMENTÁLNA						
Opatrenie 3.1 Odpadové hospodárstvo						
3.1.1 Viac komoditná separácia odpadov a znižovanie podielu KO	Počet komoditných zložiek separácie	Výsledok	Obec	počet	11	15
	Objem separovaného odpadu	Výsledok	Obec	ton	7	10
	Zníženie produkovaného komunálneho odpadu	Výsledok	Obec	%	0	20
3.1.2 Výstavba obecného zberného dvora	Počet vybudovaných objektov	Výstup	Obec	počet	0	1
3.1.3 Výstavba splaškovej kanalizácie	Dĺžka novovybudovanej splaškovej kanalizácie	Výstup	Obec	m	0	800

	Počet kanalizačných prípojk z domácností a objektov	Výstup	Obec	počet	0	40
3.1.4 Výstavba čističky odpadových vôd (ČOV)	Počet ČOV	Výstup	Obec	počet	0	1
Opatrenie 3.2 Protipovodňové opatrenia						
3.2.2 Protipovodňové opatrenia	Počet vypracovanej technickej dokumentácie	Výstup	Obec	počet	0	1
	Zvýšenie efektívnosti riešenia prípadných povodní	Výsledok	Obec	%	0	50
Opatrenie 3.3 Verejné priestranstvá, revitalizácia						
3.3.1 Budovanie a rekonštrukcia oddychových zón/verejných priestranstiev so zeleňou	Plocha zrekonštruovaných priestranstiev/parkov	Výstup	Obec	m ²	0	10 000
	Počet nových umiestnených prvok urbanistického mobiliára	Výstup	Obec	počet	0	7
	Počet vysadených krov a drevín	Výstup	Obec	počet	0	30
	Počet užívateľov podporených projektov	Dopad	Obec	počet	0	300
3.3.2 Revitalizácia priestranstva okolo rybníka	Revitalizovaná plocha brehovej zelene	Výsledok	Obec	m	0	200
3.3.3 Rekonštrukcia miestnych studní	Počet zrekonštruovaných objektov	Výstup	Obec	počet	0	4
3.3.4 Výstavba zastrešených prístreškov v oddychových zónach	Počet vystavených objektov	Výstup	Obec	počet	0	2
Opatrenie 3.4 Ochrana prírody a krajiny						
3.4.1 Spracovanie koncepcie zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP	Počet vypracovaných koncepcií	Výsledok	Obec	počet	0	1
	Počet užívateľov podporených projektov	Dopad	Obec	počet	0	150
3.4.2 Monitorovanie územia a likvidácia čiernych skládok	Plocha zrekonštruovaných čiernych skládok	Výsledok	Obec	m ²	0	100
	Počet osadených fotopascí	Výstup	Obec	počet	0	2
Opatrenie 3.5 Formovanie obrazu krajiny, priestorové a funkčné usporiadanie územia obce						
3.5.1 Usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod investičnými stavbami	Plocha vysporiadaných pozemkov	Výsledok	Obec	ha	0	2
3.5.2 Územné plánovanie	Vypracovaný územný plán obce	Výstup	Obec	počet	0	1

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

V nasledujúcom formulári na prípravu projektov sú zahrnuté projekty, ktoré boli predmetom prejednávania na predchádzajúcich zasadnutiach obecného zastupiteľstva v súvislosti s najcitlivejšími potrebami občanov obce Selce.

Z realizáciou rekonštrukcie vodovodu sa neuvažuje z dôvodu, že obec najprv potrebuje finančné prostriedky na projektovú dokumentáciu a vysporiadanie vlastníckych vzťahov okolo vetví vodovodu.

Formulár 10 (P 4) Formulár na prípravu projektov

--

Základné údaje o projektovom zámere č. 1	
Názov projektu	Rekonštrukcia budovy OcÚ a KD z hľadiska tepelnej efektívnosti (v rámci projektu 2.2.1)
Garant	Obec Selce
Kontaktná osoba garanta	Starostka obce
Partneri garanta (spolupráca s...)	Dodávateľ zákazky
Začatie a ukončenie projektu (od....do....)	2016 - 2018
Stav projektu pred realizáciou	Prevádzka energeticky náročná
Cieľ projektu	Modernizácia a zvýšenie energetickej efektívnosti budovy
Výstupy	Zlepšenie energetickej efektívnosti verejných budov – úspora verejných výdavkov
Užívatelia	Obyvatelia obce Návštevníci obce
Financovanie	Fondy EÚ
Indikátory monitoringu	Zníženie verejných výdavkov
Zmluvné podmienky	VO – výber dodávateľa
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO, predraženie zákazky

Základné údaje o projektovom zámere č. 2	
Názov projektu	Výstavba chodníka „Okolo stredu obce“ (v rámci projektu 1.2.2)
Garant	Obec Selce
Kontaktná osoba garanta	Starostka obce
Partneri garanta (spolupráca s...)	Dodávateľ zákazky
Začatie a ukončenie projektu (od....do....)	2016 - 2017
Stav projektu pred realizáciou	Zlý technický stav – nespevnený podklad, nedostatočná šírka a kvalita povrchu
Cieľ projektu	Napojenie na existujúcu infraštruktúru, zabezpečenie prístupu pre obyvateľov predmetnej časti obce
Výstupy	Súvislý chodník vsadený do prostredia zabezpečujúci bezpečný presun obyvateľov
Užívatelia	Obyvatelia obce
Financovanie	Obec v spolupráci s MAS
Indikátory monitoringu	Dĺžka vybudovaných chodníkov
Zmluvné podmienky	Podľa výsledkov VO

Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO, nedostatok finančných prostriedkov
--------	---

Základné údaje o projektovom zámere č. 3	
Názov projektu	Rekonštrukcia MK (ku stredisko, k novej ulici) a priestranstva pred požiarnou zbrojnicou (v rámci projektu 1.2.5)
Garant	Obec Selce
Kontaktná osoba garanta	Starostka obce
Partneri garanta (spolupráca s...)	Dodávateľ zákazky
Začatie a ukončenie projektu (od....do....)	2016 - 2017
Stav projektu pred realizáciou	Zlý technický stav – nespevnený podklad, nedostatočná šírka a kvalita povrchu
Cieľ projektu	Napojenie na existujúcu infraštruktúru, zabezpečenie prístupu pre obyvateľov predmetnej časti obce
Výstupy	Súvislý chodník vsadený do prostredia zabezpečujúci bezpečný presun obyvateľov
Užívatelia	Obyvatelia obce
Financovanie	Obec v spolupráci s MAS
Indikátory monitoringu	Dĺžka vybudovaných chodníkov
Zmluvné podmienky	Podľa výsledkov VO
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO, nedostatok finančných prostriedkov

Základné údaje o projektovom zámere č. 4	
Názov projektu	Zvyky v obci - tradície
Garant	Obec Selce
Kontaktná osoba garanta	Starostka obce
Partneri garanta (spolupráca s...)	Podpolianske osvetové stredisko
Začatie a ukončenie projektu (od....do....)	Máj 2016
Stav projektu pred realizáciou	Neupresnený plán podujatí
Cieľ projektu	Oživenie ľudových tradícií
Výstupy	Súdržnosť občanov
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci, rodáci, príp. iní záujemcovia
Financovanie	BBSK,
Indikátory monitoringu	-
Zmluvné podmienky	VO – výber dodávateľa
Riziká	Neschválenie , dlhodobo nepriaznivé počasie

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

Časť D – Realizačná časť

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Táto časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR.

D. I. Akčný plán

Súčasťou realizačnej časti PHSR je akčný plán. Je spracovaný pre jednotlivé prioritné oblasti a obsahuje aktivity na obdobie aktuálneho rozpočtového roku a ďalších 2 rokov (n+2).

Akčný plán predstavuje súbor konkrétnych projektov, opatrení a aktivít smerujúcich k naplneniu nosnej vízie a rozvojových cieľov obce Selce. Dodáva dlhodobej vízii žiaduci operatívny aspekt tým, že transformujú ciele stratégie do konkrétnych praktických krokov. Akčný plán sa preto týka kratšieho obdobia ako samotná stratégia. V niektorých prípadoch sa pri akčných plánoch uvažuje s neskorším začiatkom realizácie (projekty druhého sledu), po splnení istých nevyhnutných podmienok (napr. majetkové vysporiadanie, získanie investora a pod). Pre zvýšenie efektívnosti implementácie sa odporúča každoročne konkretizovať postup a úlohy pre jednotlivé aktivity. Akčný plán v tejto kapitole nie je podrobným realizačným projektom. Ako súčasť dokumentu s dlhodobým plánovacím horizontom môže mať len charakter rámcového projektu – nemôže byť príliš podrobný, inak by sa rýchlo stal neaktuálnym.

Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej pripravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram.

Formulár Akčného plánu je uvedený v prílohe dokumentu.

D. II. Popis úloh jednotlivých partnerov a postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR

V úvodnej fáze prípravy dokumentu boli obyvatelia obce Selce, prizvaní do procesu návrhov na tvorbu PHSR, zúčastnili sa verejných stretnutí, kde komunikovali svoje požiadavky a podieľali sa tak na definovaní silných a slabých stránok svojej obce a ďalších možností rozvoja obce.

Vypracovaním a schválením tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto projekty/aktivity uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední.

Aktérmi programu sú riadiace a monitorovacie orgány, koneční realizátori a užívatelia jednotlivých opatrení. Osobitne pre každý projekt / aktivitu je určený zodpovedný subjekt – tzv. garant, prípadne aj spolupracujúce subjekty.

Vo väčšine prípadov je ako zodpovedný subjekt určená obec, resp. iné organizačné zložky správy obce (odborné komisie...). Obec vykonáva svoje činnosti prostredníctvom svojich orgánov. Najvyšším orgánom je obecné zastupiteľstvo, ktoré môže zriaďovať ako svoje poradné orgány odborné komisie. Vo vzťahu k PHSR je obecné zastupiteľstvo kompetentným orgánom na jeho schvaľovanie. Najvyšším výkonným orgánom a predstaviteľom obce je starosta obce. Rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom vyhradené obecnému zastupiteľstvu. Obecný úrad a jeho organizačné zložky organizačne a administratívne zabezpečujú fungovanie obce.

Vedenie obce zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj prostredníctvom programu rozvoja a akčných plánov. Obecný úrad v súčinnosti s poslancami OZ a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vykonáva stratégiu regionálneho rozvoja, vypracováva program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o organizáciách tretieho sektora, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Úrad analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s vecnými útvarmi a externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom, monitoruje realizáciu projektov.

Pri zabezpečení realizácie, ako aj monitorovania a hodnotenia programového dokumentu, bude mať teda rozhodujúce kompetencie pracovná skupina, pozostávajúca zo zástupcov obce, samosprávy, občanov a expertov. Predmetom jej činnosti bude podnikať kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu. Jej úlohou nebude priamo realizovať jednotlivé projekty a opatrenia, ale koordinovať ich prípravu a súvisiace plánovacie procesy. Avšak vzhľadom k skutočnosti, že väčšinu projektov bude realizovať obec, možno predpokladať personálne prekrývanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy a pracovnej skupiny.

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je najvhodnejšia prostredníctvom implementačných projektov, ktoré môže obec realizovať sama alebo v spolupráci s externými poradenskými organizáciami. Úlohou implementačného projektu je

zaviest' dané opatrenie do praxe a ďalej vykonať potrebné opatrenia, aby sa pokračovalo v práci navrhnutým smerom, alebo priamo zrealizovať opatrenie do jeho úspešného naplnenia cieľov a dosiahnutia programovaného výsledku a stavu. Na realizácii programu sa budú podieľať aj odborníci a partneri, nakoľko účinnosť plnenia programu je možné zvýšiť len na základe partnerstiev. Okrem podnikateľskej sféry sú vhodnými partnermi subjekty so skúsenosťami vo sfére čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ.

D. III. Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PHSR budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z európskych štrukturálnych fondov) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie.

Na cieľovú skupinu – obyvatelia obce - sa komunikačné aktivity orientovali počas spracovania dokumentu. Komunikácia s verejnosťou by mala pokračovať aj naďalej – jednak priamym zapojením a tiež zverejňovaním každoročných hodnotiacich správ o plnení programu a aktuálnych akčných plánov na najbližšie obdobie.

Vzhľadom na charakter obce, prebieha komunikácia osobným stykom s predstaviteľmi obce, alebo priamou účasťou na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Dôležitým nástrojom komunikácie je pre obec informačná tabuľa a rozhlas. Komunikácia s obyvateľmi prebieha neustále až do ukončenia platnosti PR.

Ďalším nástrojom komunikácie sú i rokovania v rámci obecného zastupiteľstva, kde materiál na rokovanie pripravuje starosta obce. Rovnako tak hlavný kontrolór, vychádzajúc z definície jeho funkcie, môže dať stanovisko k prerokovanému materiálu.

D. IV. Systém monitorovania a hodnotenia

Program rozvoja obce je živý dokument. V záujme efektívneho a koordinovaného postupu činnosti pri realizácii programu, jeho strategických cieľov a opatrení je potrebné zabezpečiť jeho monitorovanie a hodnotenie.

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia programu je získanie informácií o plnení PHSR, resp. o jeho negatívnom vývoji. Ide o zásadu priebežného sledovania a vyhodnocovania vykonávaných opatrení a realizácie konkrétnych projektov či aktivít a kontroly celkovej efektívnosti využitia vynakladaných finančných prostriedkov vo všetkých fázach procesu. Systém monitorovania spočíva aj v sledovaní zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov).

Proces monitorovania sa uskutočňuje po celú dobu implementácie programu a priebehu realizácie projektov a aktivít až do ukončenia jeho platnosti. Monitorovanie umožňuje vykonávať hodnotenia a zároveň jeho výsledky môžu signalizovať vznik potenciálnych problémov. Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Plní funkciu spätnej väzby. Hodnotenie sa opiera o monitorovacie činnosti, ktoré mu poskytujú nevyhnutné informácie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHSR
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení
- vyhodnotenie dopadov aktivít na obec a jej rozvoj.

Uvedené činnosti, uskutočnené v procese monitorovania, umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh.

Pracovná skupina by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili prípadné zmeny. Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy, následne predložené na schválenie obecnému zastupiteľstvu, príp. riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétneho projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu alebo samospráva obce.

Monitorovanie sa uskutočňuje aj prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Základné monitorovacie ukazovatele plnenia programu rozvoja obce:

- počet pripravených investičných aktivít v obci
- počet zrealizovaných investičných aktivít v obci
- objem zrealizovaných investičných aktivít
- objem získaných prostriedkov z externých zdrojov
- objem aktivizovaných vnútorných zdrojov
- miera zapojenia občanov a subjektov do aktivít programu rozvoja
- miera skvalitnenia poskytovaných služieb v obci
- počet a rozsah poskytovaných služieb v obci
- miera zvýšenia kvality a pripravenosti ľudských kapacít v obci
- miera zvýšenia návštevnosti obce
- miera zviditeľnenia sa obce v regióne, v SR a EÚ
- počet a kvalita zrealizovaných občianskych aktivít
- miera skvalitnenia života občanov v obci.

Samospráva jedenkrát ročne získa a spracuje pripomienky, požiadavky poslancov obecného zastupiteľstva, obecného úradu, inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti obce a verejnosti v čase príprav rozpočtu na ďalší rok, následne nato bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a jeho prípadná aktualizácia.

Formulár 11 (R 5) Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2015 - 2022		
Typ hodnotenia	Vykonat' prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2017	podľa rozhodnutia obce/vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie		v prípade zmenených skutočností
Tematické hodnotenie časti PR	2016	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci rok kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie		po značnom odklone od stanovených cieľov/pri návrhu na revíziu PR
Ad hoc hodnotenie celého PR alebo jeho časti		Na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu...

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

Aktualizácia programového dokumentu

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce má charakter otvoreného dokumentu, ktorý sa mení a dopĺňa podľa potreby. Skutočnosti zistené pri monitorovaní budú slúžiť pre uskutočnenie revízie aktuálnosti stratégie, čo môže viesť k jej prípadnému prehodnoteniu.

Plánované projekty a aktivity možno považovať za splnené, ak boli realizované v opísanom rozsahu a v stanovenom čase, ktoré sú ekvivalentom ukazovateľov úspešnosti projektu.

Po uplynutí plánovacieho horizontu, programového obdobia alebo v prípade zmien príslušnej legislatívy sa odporúča vypracovanie nového strategického programového dokumentu. Potrebu rozsiahlejšej aktualizácie môže vyvolať i závažnejšia zmena vonkajších podmienok. Podľa aktuálnych výziev by sa mala preveriť kompatibilita navrhovaných opatrení, aktivít a projektov s možnosťami ich financovania a tomu prispôbiť výber nových projektov.

E. FINANČNÁ ČASŤ

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie.

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce/VÚC.

Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na rozpočet obce,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

E. I. Indikatívny finančný plán PHSR

Indikatívny rozpočet – sumarizácia je celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej platnosti schváleného PHSR, jeho súčasťou by mala byť aj plánovaná rezerva tzv. výkonnostná rezerva, a má priamy vzťah k rozpočtu obce (s dosahom na jej hospodárenie) a mal by rešpektovať princípy zodpovedného manažmentu.

Indikatívny finančný plán PHSR obce Selce je stanovený odhadom, nakoľko bez spracovania projektovej dokumentácie je náročné dopredu určiť konkrétnu a presnú sumu, ktorá by bola potrebná na realizáciu projektu/aktivity. Pri plánovaní finančných prostriedkov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a efektívnosť pre rozvoj obce. Dopredu možno tvrdiť, že niektoré projekty/aktivity si budú vyžadovať náročnejšie financovanie a niektoré sa budú môcť realizovať v rámci rozpočtu obce.

Formulár 12 (F 5) Indikatívny rozpočet - sumarizácia

	Rok									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Spolu
I. Hospodárska oblasť										
II. Sociálna oblasť										
III. Environmentálna oblasť										

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

E. II. Model viaczdrojového financovania

Financovanie PHSR predpokladá s viaczdrojovým financovaním, pričom štruktúra zdrojov financovania bude závisieť od aktuálnej finančnej situácie obce a od spoločensko-ekonomických podmienok.

Zdroje financovania realizácie PHSR možno členiť v závislosti od dostupnosti na dve základné kategórie (podľa §4 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja):

I. Riadne zdroje finančného zabezpečenia

I.A. Verejné zdroje

- štátny rozpočet vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev (dotačné tituly jednotlivých rozpočtových kapitol ministerstiev, príp. Úradu Vlády SR),
- štátne účelové fondy (Envirofond, Štátny fond rozvoja bývania, Recyklačný fond),
- rozpočet vyšších územných celkov (VÚC Banská Bystrica),
- rozpočet obcí a miest (vlastné zdroje),

I.B Iné zdroje

- prostriedky fyzických osôb,
- prostriedky právnických osôb,
- úvery,
- príspevky medzinárodných organizácií,
- prostriedky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi (Nórsky finančný mechanizmus, bilaterálne dohody, Švajčiarsky finančný mechanizmus)
- iné prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

II. Doplnkové zdroje finančného zabezpečenia

- finančné prostriedky z Európskej únie, v programovom období 2014-2020 tzv. európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF), určené hospodársky zaostalým regiónom (ktoré podľa ukazovateľov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vykazujú nižšiu úroveň rozvoja, ako je priemerná úroveň Európskej únie) a regiónom s nepriaznivou štruktúrou zamestnanosti a podnikateľského prostredia. Priradenie jednotlivých projektových zámerov k programovej štruktúre EŠIF je indikatívne a bude sa upresňovať po schválení jednotlivých operačných programov v akčných plánoch.

Rozpočet obce je základným nástrojom financovania aktivít. Finančné prostriedky na rozvoj obce sú značne nepostačujúce a použijú sa najmä na: prípravu projektov – projektová dokumentácia, príprava žiadostí na čerpanie eurofondov a podobne, spolufinancovať europrojekty a financovanie bežných aktivít – ide najmä o neinvestičné aktivity v oblasti služieb obyvateľom alebo podpore kultúrneho a športového života.

Na vykonanie jednotlivých opatrení je teda potrebné sústrediť finančné prostriedky nielen od samotnej obce, ale aj od samosprávneho kraja, štátu, podnikateľských subjektov, nadácií a v neposlednom rade od Európskej únie.

Finančný plán počíta v značnej miere so získaním prostriedkov z fondov EU a iných dotačných programov ako i možnú spoluprácu so súkromným sektorom. V prípade neúspechu obce pri ich získavaní bude implementácia plánovaných aktivít a realizácia stratégie rozvoja spomalená, resp. bude nevyhnutné hľadať iné možnosti financovania aktivít ako napríklad úverové zdroje, súkromného investora alebo sponzorstvo.

Podľa vývoja finančných možností, požiadaviek obce a rozpočtu na príslušný rok je možné finančný plán každoročne prehodnotiť.

Intervenčná matica je odhadom objemu finančných zdrojov potrebných na realizáciu jednotlivých opatrení. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Presná, konkrétna výška finančných prostriedkov bude stanovená až po vypracovaní projektovej dokumentácie a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

Formulár 13 (F 5) Model viaczdrojového financovania - intervenčná matica

Viaczdrojové financovanie							
Prioritná oblasť	Celkové náklady (EUR)	Verejné zdroje v EUR					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Prioritná oblasť I. HOSPODÁRSKA							
Opatrenie 1.1.							
Opatrenie 1.2.							
Opatrenie 1.3.							
Prioritná oblasť II. SOCIÁLNA							
Opatrenie 2.1.							
Opatrenie 2.2.							
Opatrenie 2.3.							
Opatrenie 2.4.							
Opatrenie 2.5.							
Prioritná oblasť III. ENVIRONMENTÁLNA							
Opatrenie 3.1.							
Opatrenie 3.2.							
Opatrenie 3.3.							
Spolu							

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

E.III.Finančný rámec pre realizáciu PHSR Obce Selce

Finančný rámec na realizáciu PR Obce Selce pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít je formulár, ktorý obsahuje podrobnú štruktúru plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity na celé jedno obdobie.

Formulár 14 (F 2) Finančný rámec pre realizáciu PHSR obce tis. €

Názov opatrenia	Kód a názov projektu/aktivity	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ-výsledku, dosahu	Termín začatia a ukončenia realizácie projektu / aktivity rok	RN Spolu (v tis.€)	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje	EIB príspevok (informatívne)	Iné zdroje
							Národné celkom	EÚ (EŠIF) celkom				
					a=b+e+f+g+h	b=c+d	c	d	e	f	g	h
I. Hospodárska politika					451 €	451 €	23 €	428 €	1 €	0 €	0 €	0 €
Opatrenie 1.1	1.1.1 Zlepšovanie podmienok pre ekonomickú aktivitu obyvateľov, rozvoj podnikania		3 nové pracovné miesta 2 podporení podnikateľa	2015-2022	5	5	1€	4				
	1.1.2 Výstavba predajného stánku - tržnica	1230 - Budovy pre obchod a služby	výstavba 1 objektu	2016-2022	5	5	5					
Opatrenie 1.2	1.2.1 Rekonštrukcia zastávky SAD	1274 - Ostatné budovy, i.n.	rekonštrukcia, výstavba 2 ks objektov	2018-2022	2	2	2					
	1.2.2 Výstavba a rekonštrukcia chodníkov	2112 - Miestne komunikácie	200 m novovybudovaných a 200 m zrekonštruovaných chodníkov	2016-2022	30	30	5	25				
	1.2.3 Rekonštrukcia cesty do Závozu	2141 - Mosty a nadjazdy	rekonštrukcia havarijného satvu	2017-2022	10	10		10				
	1.2.4 Rekonštrukcia extravilánových MK	2112 - Miestne komunikácie	1 km zrekonštruovaných extravilánových ciest	2017-2022	50	50	2	48				
	1.2.5 Rekonštrukcia intravilánových MK	2112 - Miestne komunikácie	2 km zrekonštruovaných intravilánových ciest	2015-2022	70	70	2	68				
	1.2.6 Dobudovanie prvkov upokojenia dopravy - dopravné značenia	2112 - Miestne komunikácie	5 vybudovaných prvkov	2016-2022	2	2		2				
Opatrenie 1.3	1.3.1 Výstavba a rekonštrukcia odvodňovacích kanálov pri MK	2112 - Miestne komunikácie	20 m novovybudovaných a 50 m zrekonštruovaných kanálov	2016-2022	5	5	1	4				
	1.3.2 Modernizácia	2214 - Diaľkové	20 ks nových žiaroviek-	2016-2022	10	10	1	9				

	verejného osvetlenia	elektrické rozvody	energetickej efektívnosti v pouličných lampách									
	1.3.3 Rekonštrukcia obecného vodovodu	Vodovodné potrubie	3000 m	2016-2022	250 €	250		250				
Opatrenie 1.4	1.4.1 Rozvoj partnerskej spolupráce		4 x podporené projekty cez MAS, 7 x Spoločne podporené projekty s MAS, BBSK, Mikroregión	2016-2022	3	3	1	2				
Opatrenie 1.5	1.5.1 Vybudovanie cyklotrás a turistických chodníkov s prepojením na objekty cestovného ruchu	2112 - Miestne komunikácie	2 km vybudovanej cyklotrasy,	2016-2022	3	3	1	2				
	1.5.2. Rozvoj webovej stránky obce		zriadenie	2016	1	1		1				
	1.5.2 Vydanie propagačných materiálov o obci		Vydanie knižnej monografie o obci	2016-2022	5	5	1	4				
II. Sociálna politika					647 €	647 €	66 €	575 €	0 €	0 €	0 €	0 €
Opatrenie 2.1	2.1.1 Inštalovanie kamerového systému	2213 - Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia	5 nainštalovaných kamier	2017-2022	2	2		2				
	2.1.2 Výmena hydrantov v obci, úprava koryta rybníka a okolia pre potreby likvidácie požiarov	2213 - hydranty	3 ks	2017-2022	5	5	1	4				
Opatrenie 2.2	2.2.1 Rekonštrukcia budovy KD z hľadiska tepelnej efektívnosti	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	zrekonštruovanie budovy	2016-2022	206	206	6	200				
	2.2.2 Výstavba a rekonštrukcia oplotenia verejných priestranstiev, parkov a areálov verejných budov		oplotenie jednotlivých plôch	2016-2022	5	5	1	4				
	2.2.3 Rekonštrukcia	1274 - Ostatné	zrekonštruovaný dom smútku	2017-2022	50	50	1	49				

	domu smútku	budovy, i.n.										
	2.2.4 Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice	1274 - Ostatné budovy, i.n.	zrekonštruovanie budovy	2016-2022	30	30	1	29				
	2.2.5 Modernizácia miestneho rozhlasu	2213 - Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia	vybudovanie 6 nových hniezd bezdôtového rozhlasu	2016-2022	2	2	2					
	2.2.6 Rekonštrukcia interierového vybavenia KD	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	počet zrekonštruovaných miestností so zabudovaním novových prvkov	2016-2022	20	20	5	15				
	2.2.7 Rekonštrukcia skladových priestorov pracovného náradia	1274 - Ostatné budovy, i.n.	2 zrekonštruované sklady	2017-2022	15	15	1	14				
Opatrenie 2.3	2.3.1 Výstavba detského ihriska	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	rozšírenie plochy a zabudovanie nových prvkov	2017-2022	10	10	1	9				
	2.3.2 Výstavba športoviska v školskom areáli	2411 - Športové ihriská	navýšenie počtu možností športového zamerania	2018-2022	20	20	1	19				
	2.3.3 Zachovanie jestvujúcich a tvorba nových kultúrnych aktivít		4 podujatia v roku s kultúrnym vyžitím všetkých vekových kategórií	2016-2022	2	2	2					
	2.3.4 Zriadenie spoločenskej miestnosti pre potreby združovania miestnych organizácií	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	počet a kapacita miestností	2017-2022	1	1	1					
	2.3.5 Podpora a organizovanie športových podujatí a voľnočasových aktivít		počet podujatí v roku	2016-2022	1	1	1					
	2.3.6 Kúpenie a zriadenie ľudového domu v obci	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	počet podujatí v roku	2016-2022	70	70	2	68				
Opatrenie 2.4	2.4.1 Podpora individuálnej výstavby v obci		plocha a počet pripravených stavebných pozemkov	2017-2022	1	1	1					
Opatrenie 2.5	2.5.1 Zabezpečenie sociálnych služieb v		počet poskytnutých služieb	2015-2022	1	1	1					

	obci											
III. Environmentálna politika										0 €	0 €	0 €
Opatrenie 3.1	3.1.1 Viackomoditná separácia odpadov a znižovanie podielu KO		15 zložiek komoditného odpadu a zníženie objemu KO	2016-2022	1	1	1					
	3.1.2 Výstavba obecného zberného dvora		zabezpečenie občanom vhodné miesto pre uloženie separovaného odpadu	2017-2022	30	30	1	29				
	3.1.3 -4 Výstavba splaškovej kanalizácie a ČOV	2223 - Miestne kanalizácie	1500 m novovybudovanej splaškovej kanalizácie s napojením pre 75 obyvateľov	2020-2022	142	142	2	140				
Opatrenie 3.2	3.2.1 Protipovodňové opatrenia		vypracovanie technickej dokumentácie	2016-2022	1	1	1					
Opatrenie 3.3	3.3.1 Budovanie a rekonštrukcia oddychových zón/verejných priestranstiev so zeleňou		plocha priestranstiev a počet umiestnených prvkov, vysadených drevín - príjemné prostredie obyvateľom na oddych	2016-2022	12	12	2	10				
	3.3.2 revitalizácia priestranstva okolo rybníka		200 m revitalizovanej zelene na brehu koryta	2016-2022	12	12	2	10				
	3.3.3 Rekonštrukcia miestnych studní		2 studne- estetický vzhľad		1	1	1					
	3.3.4 Výstavba prístreškov na oddych	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	počet vystavaných objektov	2016-2022	5	5	1	4				
Opatrenie 3.4	3.4.1 Spracovanie koncepcie zabezpečenia, informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP		vypracovanie koncepcie, zrealizovanie prednášok a školení pre cca 300 osôb	2016-2022	1	1	1					
	3.4.2 Monitorovanie územia a likvidácia čiernych skládok		likvidácia 2 čiernych skládok a montáž 2 fotopascí	2016-2022	1	1	1					
Opatrenie 3.5	3.5.1 Usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom		vyspriadanie, nákup, zámena pozemkov	2016-2022	1	1	1					

	investičnej výstavby											
	3.5.1 Územné plánovanie		Vypracovať územný plán obce	2017-2022	1	1	1					
Celkom					1100 €	1100 €	66 €	1034 €			0 €	0 €

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

E. IV. Systém hodnotenia a zarad'ovania projektov do financovania

Pri schvaľovaní financovania jednotlivých projektov je nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam vo vzťahu k rozvoju obce.

Cieľom hodnotiacej tabuľky pre výber projektov je čo najobjektívnejšie a najzodpovednejšie určiť stupeň priority pripravených projektov. V nasledujúcej tabuľke upravenej pre potreby obce sú jednotlivé projekty zaradené do rôznych kategórií podľa stupňa dôležitosti s ohľadom na hodnotiace kritérium.

Formulár 15 (F 3) Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium - Opis podmienok pre zaradenie do priority	Projekt
1	Najvyššia	a) Projekty vyplývajúce zo zákona a/alebo legislatívy EÚ b) Projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu Splnená jedna z podmienok	
2	Vysoká	a) Projekty vyplývajúce a podporené v rámci VZN obce b) Projekty s právoplatným stavebným povolením a ukončeným VO c) Projekty MAS d) projekty s vysokou podporou obyvateľov e) Projekty, ktoré majú možnosť uchádzať sa o cudzie a doplnkové zdroje financovania (EŠIF) a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce nutná Splnená jedna z podmienok	
3	Stredná	Projekty, ktoré majú možnosť uchádzať sa o cudzie a doplnkové zdroje financovania (EŠIF) a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce vhodná	
4	Nízka	Projekty definované ako zámery / v štádiu úvah.	
5	Najnižšia	Ostatné	

Zdroj: vlastné spracovanie

ZÁVER

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Selce bol vytvorený za účelom vytvorenia komplexného pohľadu na zdroje obce, ktoré sú využiteľné pre jej ďalší rozvoj. Okrem všeobecnej charakteristiky územia stanovuje ciele, priority a opatrenia, ktoré sú potrebné k naplneniu poslania územia.

Tento dokument nie je finálnou fázou rozvoja obce. Je len jej základným východiskom pre realizačnú etapu. V tejto súvislosti sa do popredia dostáva úloha samosprávy obce, aby v čo najväčšej miere zabezpečila efektívne a účinné realizovanie priorít rozvoja, ich financovanie a implementovanie za účelom naplnenia definovaných cieľov. Priebežne, po začatí realizačnej fázy, začne aj monitorovacia etapa, príp. i aktualizácia dokumentu, ak by nastali výrazne zmeny v socio-ekonomickej situácii v obci, ktoré neboli pri kreácii programu predvídateľné. Monitorovacia fáza má svoje opodstatnenie z toho dôvodu, že i úspešný proces strategického plánovania pripúšťa potrebu priebežného vyhodnocovania toho, čo má byť dosiahnuté a porovnania skutočne dosiahnutých výsledkov s plánovanými prioritami rozvoja.

Formulár 16 (Z 1) Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	- Názov: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Selce na roky 2015 - 2022 - Štruktúra: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii regionálneho rozvoja SR. Dokument je štruktúrovaný podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (Verzia 2.0) v zmysle zákona NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov
Spracovanie	- Spôsob spracovania: spracovanie PHSR vykonala samospráva prostredníctvom interných zamestnancov - Obdobie spracovania: február 2015 – október 2015 - Externá odborná spolupráca: predchádzajúce PHSR obce, z ktorého sa vychádzalo, bol vypracovaný externou firmou - Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou: verejnosť bola vyzvaná participovať na procese spracovania PHSR prostredníctvom úradnej tabule
Prerokovanie	- Prerokovanie na obecnom zastupiteľstve: 20.10. 2015 - Verejné pripomienkovanie: Od 01.05.2015 do 30.09.2015
Schválenie	- Návrh na uznesenie zastupiteľstva: Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Selce na roky 2015 -2022 bez výhrad

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

Prílohy PHSR

Príloha č. 1	Formulár č. Ú 4	<i>Zoznam členov pracovných skupín</i>
Príloha č. 2	Formulár č. PP 1	<i>Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov</i>
Príloha č. 3	Formulár č. PP 2	<i>Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát</i>
Príloha č. 4	Formulár č. Ú 5	<i>Vzor Dohody o partnerstve</i>
Príloha č. 5	Formulár č. R 1	<i>Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (n + 2)</i>
Príloha č. 6		<i>Zoznam skratiek použitých v PHSR</i>
Príloha č. 7	Formulár č. Ú 6	<i>Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR</i>

Príloha 1

Formulár Ú 4 Zoznam členov pracovných skupín

Zoznam členov pracovných skupín	
Funkcia v strategickom plánovaní	Funkcia v pracovnom zaradení
Gestor	Štatutárny zástupca
Členovia riadiaceho tímu, spolupracovníci, poradný orgán	Poslanci obecného zastupiteľstva
Organizácia, inštitúcia	Funkcia
Interní odborníci	
Spoločný obecný úrad	Úsek sociálnych vecí, ochrany prírody a krajiny, stavebný úrad, pozemkové komunikácie, verejné obstarávanie
Externí odborníci	
Štatistický úrad	
ÚPSVaR	

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

Príloha 2

Formulár PP 1 Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov				
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Oblasť dát/téma	Webová stránka/Zdroj dát
Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013	2013	miestna	Východiskový dokument	Obecný úrad Selce
Program odpadového hospodárstva obce Selce	2014	regionálna	Odpadové hospodárstvo	www.vucbb.sk
Individuálna výročná správa obce Selce	2014	miestna	Rozpočet obce	Obecný úrad Selce
PHSR Banskobystrického samosprávneho kraja	2007 - 2013	regionálna	Analýza vonkajšieho prostredia, východiskový dokument	www.vucbb.sk
Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky	2020/2030	národná	Východiskový dokument	www.telecom.gov.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, v znení KURS 2011	od 2001	národná	východiskový dokument	www.telecom.gov.sk
Stratégia Európa 2020	2020	nadnárodná	Východiskový dokument	www.eu2020.gov.sk
Metodika na vypracovanie PHSR	od 2015	národná	Metodická pomôcka	www.telecom.gov.sk

obce/obcí/VÚC, verzia 2.0				
Zákonč. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.	od 2008	národná	Zákon	www.telecom.gov.sk

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

Príloha 3

Formulár PP 2 – Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát		
Oblasť dát /téma	Zdroj dát	Webová stránka
Demografia	Štatistický úrad SR Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Obecná databáza Sčítanie obyvateľov domov a bytov 2011	www.statistics.sk www7.statistics.sk datacube.statistics.sk/SODB www.upsvar.sk
Bývanie	Štatistický úrad SR Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Sčítanie obyvateľov domov a bytov 2011 Obecná databáza	www.statistics.sk datacube.statistics.sk/SODB datacube.statistics.sk
Prírodné zdroje	Výskumný stav pôdoznalectva a ochrany pôdy Informačný portál rezortu MŽP SR – Atlas SR Katastrálny portál	www.podnemapy.sk www.enviroportal.sk www.katasterportal.sk
Miestne hospodárstvo, ekonomická aktivita obyvateľstva	Obecná databáza Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011 Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Obchodný register Živnostenský register	datacube.statistics.sk/SODB www.upsvar.sk www.osrs.sk www.zrsr.sk
Technická infraštruktúra	Slovenská správa ciest	www.cdb.sk
Výchova a vzdelávanie	Obecná štatistika Základná škola Selce Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011	www.zsdolnybadin.edupage.org datacube.statistics.sk/SODB
Zdravotná a sociálna starostlivosť	Mesto Krupina Obec Bzovík	www.krupina.sk www.obecbzovik.sk

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

Príloha 4*Formulár (Ú 5) Vzor Dohody o partnerstve*

Názov dokumentu	Dohoda o partnerstve pri realizácii PHSR obce Selce
Obdobie platnosti	2015 – 2022
Predmet dohody	spolupráca pri realizácii PHSR pomoc a spolupráca pri organizácii spoločenských aktivít v obci pomoc a spolupráca pri rozvoji cestovného ruchu v obci
Účastníci dohody	Obec Selce MAS Hontiansko-Novohradské partnerstvo Poľovnícke združenie Dolina
Riadenie procesu	finančná, materiálna a personálna podpora konkrétnych aktivít/projektov
Financovanie	spoločných projektov a podporných aktivít podľa potreby

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

Príloha 5*Formulár R 1 Akčný plán na roky 2015 - 2018*

Prioritná oblasť I. HOSPODÁRSKA					
Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Zodpovedný	Zdroj financovania	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
Opatrenie 2.2 Verejné budovy a priestranstvá					
2.2.1 Rekonštrukcia budovy OcÚ a KD z hľadiska tepelnej efektívnosti	2016 - 2018	OcÚ	EŠIF		1 zrekonštruovaná budova KD a OcÚ so zvýšenou tepelnou efektívnosťou, využiteľnosť k spokojnosti občanov
Opatrenie 1.2 Dopravná infraštruktúra					
1.2.2 Výstavba chodníka okolo stredu obce	2016 - 2017	OcÚ	EŠIF rozpočet obce, MAS		Bezpečnosť občanov a návštevníkov obce, estetický vzhľad obce s pozitívnym dopadom na životné prostredie
Opatrenie 1.2 Dopravná infraštruktúra					

1.2.5 Rekonštrukcia MK (ku stredisku, ku novej ulici) a priestranstva pred požiarnou zbrojnicou	2016 - 2017	OcÚ	EŠIF rozpočet obce, MAS		Bezpečnosť občanov a návštevníkov obce, estetický vzhľad obce s pozitívnym dopadom na životné prostredie
Opatranie 1.5 Cestovný ruch a propagácia obce					
1.5.3 Zvyky v obci - tradície	2016 - 2017	OcÚ	BBSK, príp. Podpolianske osvetové stredisko		Súdržnosť občanov, zachovanie tradícií

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

Zoznam skratiek použitých v PHSR

BBSK	Banskobystrický samosprávny kraj
ČOV	Čistička odpadových vôd
E	Východná dĺžka (zemepisná súradnica)
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
ha	Hektár
KD	Kultúrny dom
km	kilometer
km ²	kilometer štvorcový
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska
k.ú.	katastrálne územie
MAS	Miestna akčná skupina
m. n. m	meter nad morom
MŠ SR	Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
MŠ	Materská škola
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
N	Severná šírka (zemepisná súradnica)
NKÚ SR	Národný kontrolný úrad Slovenskej republiky
NFP	Nenávratná finančná pomoc
OcÚ	Obecný úrad
obyv.	obyvateľ
SAD	Slovenská autobusová doprava
SR	Slovenská republika
SODB	Sčítanie obyvateľov domov a bytov
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
ÚPSVaR	Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny
VŠ	Vysoká škola
VÚC	Vyšší územný celok
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
VO	Verejné obstarávanie
ZŠ	Základná škola

Formulár Ú 6 Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

č.	Názov investície - projektu	Číslo a názov aktivity	Klasifikácia investície (stavby) - triedy	Rok začatia	Cena podľa vykonávacieho projektu		Objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné prostriedky podľa zdrojov								
				Rok dokonč.	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostr.	Z toho verejné investície	Štátny rozpočet	Rozpočet samosprávneho kraja	Rozpočet obce	Štátne účel. fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Kód OP	Súkr. zdroje	Iné zdroje
1	Priepusť do cintorína																	
2	Rekonštrukcia miestnych komunikácií vo vlastníctve obce			2008			2008	9086,70	9086,70			9086,70						
							2010	49752,76	49752,76	12636		12816,76			24300	OPZI, 3.4.i		
				2013			2013	19139,34	19139,34									
3	Rekonštrukcia domu smútku			2007	6236,5	6236,5	2007	6236,5	6236,5			6236,5						
4	Rekonštrukcia rigolov			2010	2569,25	2569,25	2010	2569,25	2569,25			2569,25						
5	Rekonštrukcia obecných studní			2007	1194,98	1194,98	2007	1194,98	1194,98			1194,98						

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Selce na roky 2015 – 2022

6	Zakúpenie protipožiarnej techniky			2007	1494,98	1494,98	2007	1494,98	1494,98		1029	465,98					
7	Zameranie miestnych komunikácií + spracovanie projektovej dokumentácie			2008	2248,880		2008	2248,88	2248,88			2248,88					
8	Viacúčelový prístrešok			2009			2009	5437,13	1 424,00			458,05	4979,08				
9	Odkúpenie budovy s.č. 2 od COOP Krupina			2008	4979,08	4979,08	2008	4979,08	1 996,00			4979,08					
10	Položenie dlažby na pocteň pred OcU			2009	497,90	497,90	2009	497,90	497,90			497,90					
12	Výmena okiena a dverí na kultúrnom dome			2008	4813,11	4813,11	2008	4813,11	829,84	3983,27		929,84					
13	Revitalizácia stredu obce			2008	7648,93	7648,93	2008	766,44	4329,54			4329,54					3319,39
				2009			2009	6882,49									
14	Cintorín – nátery, oprava oplotenia			2009	165,96	165,96	2009	165,96	165,96			465,96					

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Selce na roky 2015 – 2022

15	Oprava požiarnej zbrojnice			2009	1475,59	1475,59	2009	1475,59	1475,59		1000	475,59						
16	Rekonštrukcia verejného osvetlenia			2009	1849,11	1849,11	2009	1849,11	1849,11	1659,69		1894,2						
17	Zhotovenie vstupných tabúl			2009	850	850	2009	850	850		700	150						
18	Rekonštrukcia studničky			2010	2200	2200	2010	2200	2200		2000							
19	Oprava vodných stavieb			2014	2100	2100	2014	2100	2100	2100		2100						
20	Rekonštrukcia sociálnych zariadení			2014	2205,25	2205,25	2014	2205,25	2205,25	1800		405,25						

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC 2015, vlastné spracovanie

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Selce na roky 2015 – 2022

Literatúra:

- Holecová, M., Franc, V. 2001. Červený zoznam chrobákov Slovenska. In: Baláž, D., Marhold, K., Urban, P. (Eds.). Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochr. Prir. 20 (Suppl.): 111-128.
- Urban, P. 2007. Rozšírenie vydry riečnej (*Lutra lutra* L.) v Krupinskej planine a Ipel'skej kotline – overovanie metodiky celoslovenského mapovania. Distribution of Eurasian Otter (*Lutra lutra* L.) in the Krupinská planina Mts. and Ipel' River Basin – Verification Methods of Mapping in the Territory of the Slovak Republic. pp 185-191. In: Urban, P., Uhrin, M. (eds.). 2007. Príroda Príbeliec a širšieho okolia Mikroregiónu Východný Hont. Zborník referátov z odbornej konferencie (23.–24. 11. 2007). Príbelce, 198pp.
- Urban, P. 2005. Poznávanie vtáctva Krupinskej planiny. Bird Observations History in the Krupinská planina Plateau. *Tichodroma* 17: 95-102.
- Svitok, M., Novíkmec, M., Bitušík, P. & Urban, P. 2007. Výskyt raka riečneho (*Astacus astacus*) v tokoch Krupinskej planiny a Štiavnických vrchov. Occurrence of Noble Crayfish (*Astacus astacus*) in the Streams of Krupinská planina and Štiavnické vrchy Mts. pp 171-179. In: Urban, P., Uhrin, M. (eds.). 2007. Príroda Príbeliec a širšieho okolia Mikroregiónu Východný Hont. Zborník referátov z odbornej konferencie (23.–24. 11. 2007). Príbelce, 198pp.

V Selskom mlyne 1.10.2015.

Roman Cséfalvay, PhD.